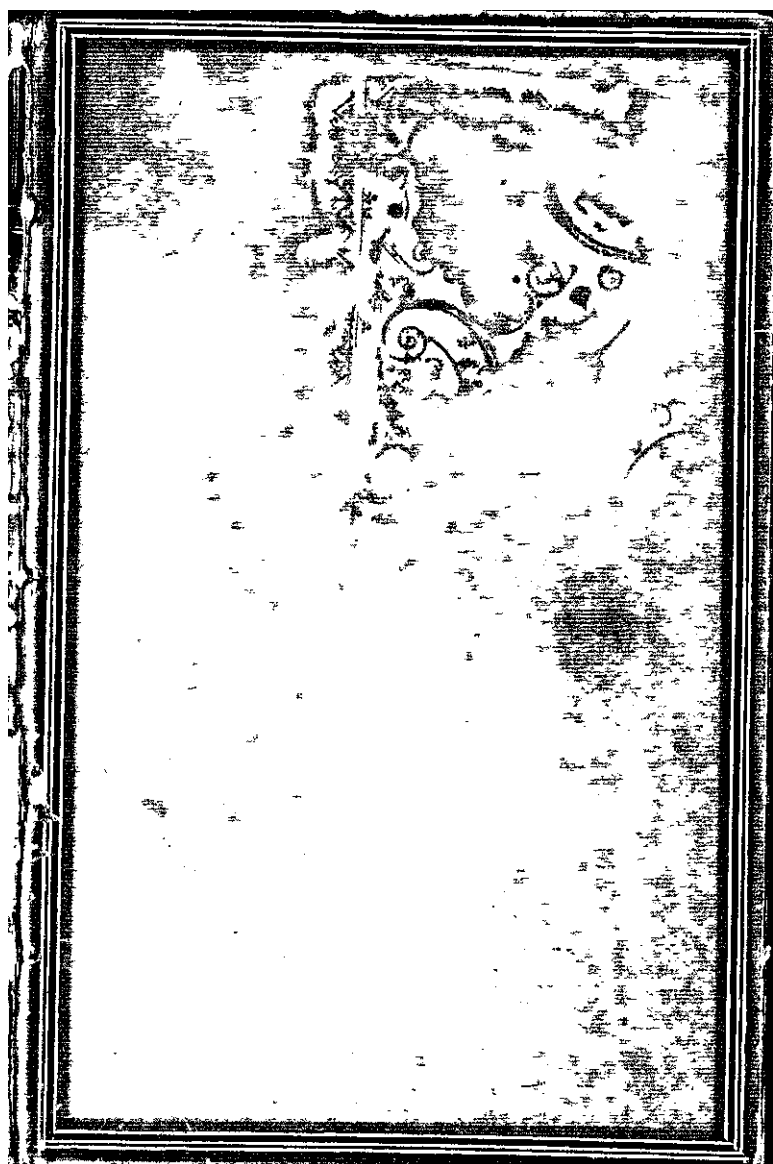
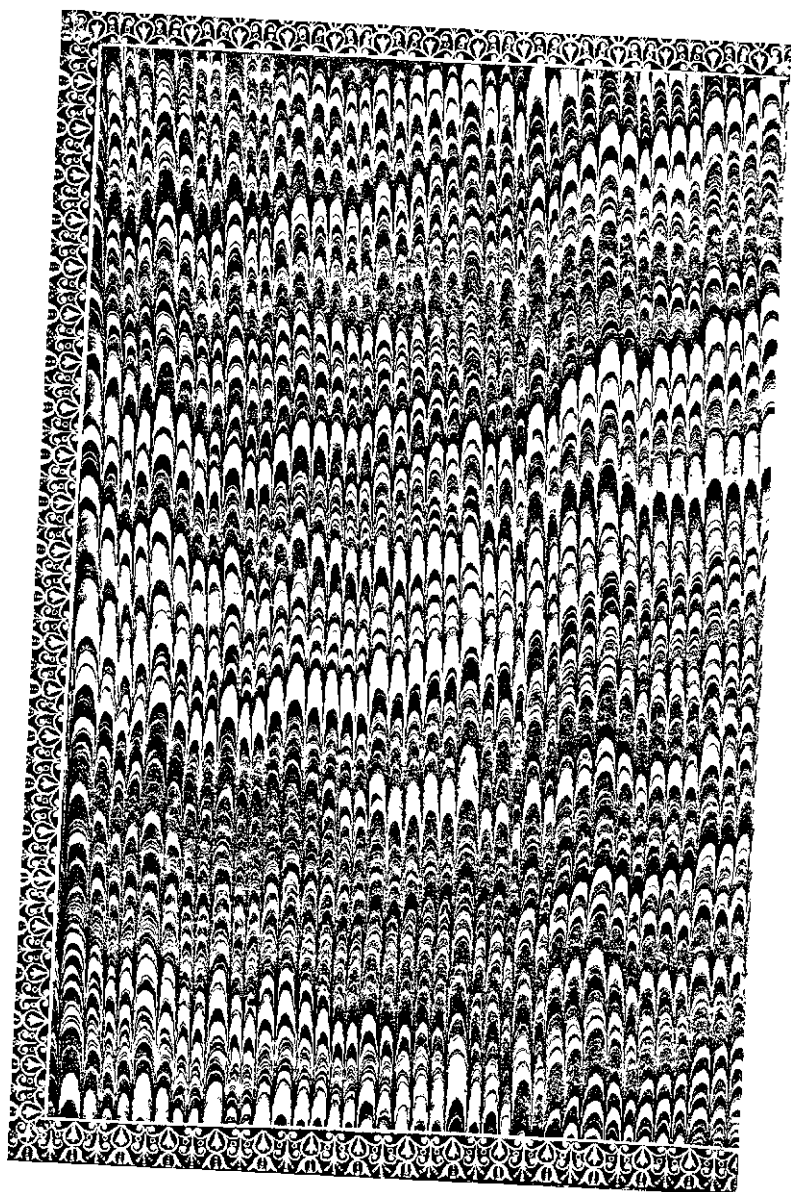
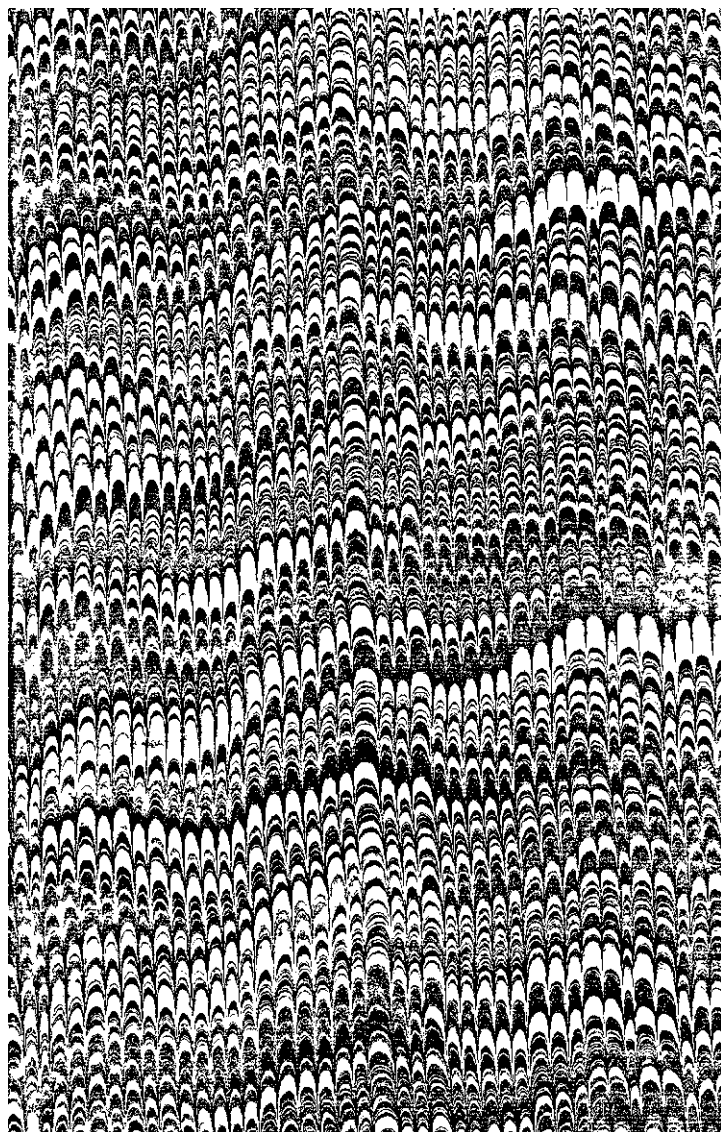

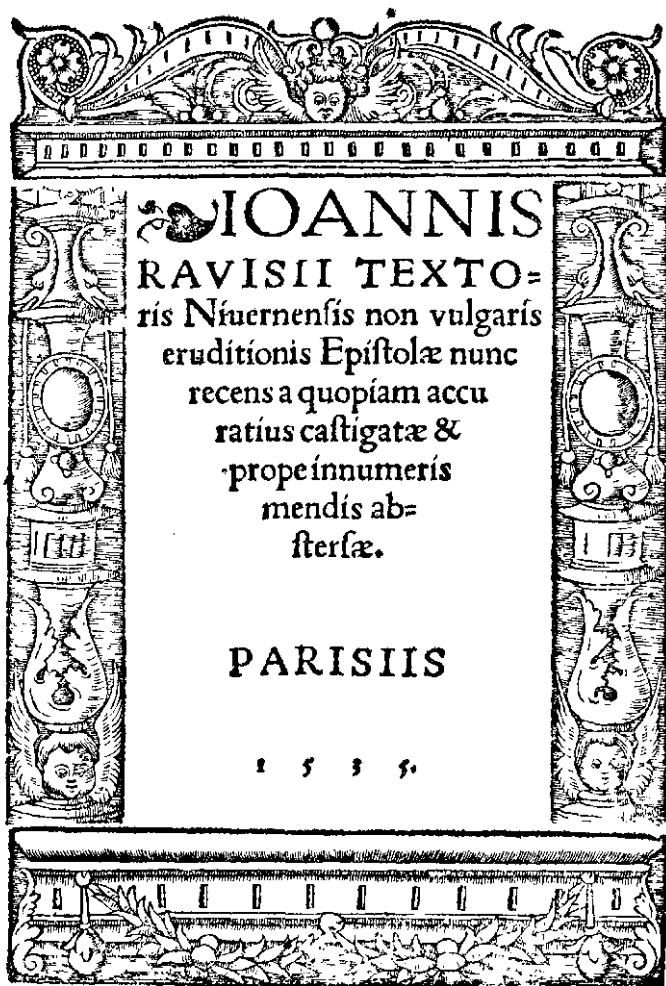

FAIT SUIVI DE PROPR.

2 1 2

—
—

IOANNIS
RAVISII TEXTORIS
Niuernensis non vulgaris
eruditionis Epistolæ nunc
recens a quopiam accu-
ratius castigatæ &
prope innumeris
mendis ab-
sterlæ.

PARISIIS

1 5 3 5

COMMENDATIO
AD LECTOREM TEXTORIS
in bonis litteris alumnus.

Q Vum certo viderem lector amice non defu-
turos ocioſe garrulitatis & loquacitatis im-
portunæ homines, qui Textori viro clariffi-
mo vicio verterent, quod has epiftolas emiffiſſet in lu-
cem (Sumus enim natura ad maledicendum proni.)
Putauit mea intereſſe, nec intereſſe tantum, at oportet
re: vt hanc refellendę calumnię prouinciam, eſſi non
æquam viribus, humeris tamen meis imponerem:
quanquam ex Phauorini philoſophi ſententia animo
dubitabam, turpius eſſe frigide & exigue quenquam
laudare, aut eum a noxa eximere: quam infectanter
& grauiter vituperare. Primum omnium velim ſcias
(quod facile puto) tibi perſuadebis, non in hoc ſcrip-
tas has eſſe epiftolas vt ederentur. Tum quod neq;
ab authore elaboratas, neq; exquiſite compiete tor-
natas expertus viderim: etiam, quod non ignoraret
vir ille multiſcius non eodem ſcribendū eſſe ſtylo cru-
dis & immaturis adhuc ingenijs, quo fecundis & foe-
liciſſimis: ſequutus hac in re optimam viuēdi ducem
Naturam, quæ citra omnem exceptionem, nunquam
niſi ex rudibus & adhuc imperfectis ad elimatiora
cōſurgit. Exempla erunt Auiculę prius incerto quor-
dam alarum remigio per dumeta, perq; ſpinas vola-
tantes, quam eleganti illa & frequenti corporis agita-
tione ſeſe in altum aera eleuent. Vt enim non eſt cre-
dibile, tenellum adhuc ſtomachum duriffima & ama-
ra quæque digerere, cui vel mollicula omnia & plane
mellita vomitum prouocant, pariuntque faſtidium:

IO. RAVISII TEX.

Ita sane non est verisimile, vt hi maioribus non succumbant oneribus, qui per modico fatiscunt: rudēs ad huc & elementarij. Multa præterea reperire est a Cicerone, Terentio, Virgilio, cæterisque linguæ latine cæmillis, veri quotidiana efflagitabat lectio in his: sed ex industria accommodata, vt tanquam imitatrices sibi mię haberent quos insequerentur, a quibus nihil præter meram eloquentiam haurire possent. Quid (amabo) consultius, quid maturius, quid denique prudentius, vel a Quintiliano requiras? His verbis non fuisse opus: sed est hominum genus: qui quum plane sint ineruditi, magisque rudere quam loqui nouerint, omnibus tamen adlarrant & obgannunt: vt eruditorem, quam scriptis notam facere nequeunt, maledicentia sibi fabricent & mentiantur. Cæterum lector beneuole, si quid non satis tersum aut politum occurrat, tuę erit prudentię partim necessitati, partim etiam iuuenum in scribendo incurię, atque adeo ignorantię, non authoris culpę (quę nulla est) id totum ascribere. Bene vale, & tuum ac meum Textorem votiuas præces deo oblaturus in memoriam reuoca.

Diffichon.

Quid graphijs limare opus est? exportige frontem,
Sic tibi cum latuis nil pie lector erit.

IO. RAVISII TEX.
IOANNIS RAVISII TEXTO:
ris Niuernenfis Epistola Prima.

ABVI IAMPRIDEM

in votis, mutuis te verbis conuenire, & paucis admodum, quæ in rem tuam sunt, amicorum precibus hortari. Cœnabamus pridie huius diei domi meæ, ego & aliquot parentum tuorum, qui te a patulo semper sibi demerue-

runt. Intercoenandum quum varijs de rebus vna loqueremur, accessit insperatus nescio quis nuncius, tuus (vt dicebat) familiaris. Protinus (vt liberorum curiosi sunt parentes) mater tua percunctari coepit: quo modo esset filio suo, quam prospere valeret, quantumq; in litteris profecisset. Respondit ille, bene quidem tibi esse, teq; parentum monitis vbiq; semper acquiescisse, præterquam, quod literarum studia non amauisses. Quod vbi accepit pauperrima illa muliercula, miserum me, quantum indoluit. Verba mea apud te fidem non caperent, si eiudem de tua hac negligentia querimonias tibi aperirem. Indoluit siquidem vehementius quam vt credi valeat. Te oro si hætenus dementaueris, nunc resipiscas, & ad litteras animum conuertas. Si enim tuæ semper negligentiae Epimenidis (quod aiunt) somnum indormires: esses ei causa mortis, quæ tibi fuit vitæ. Vale.

Epistola 1.

EPISTOLAE.

A Mīcorum tuorum permulti satis aggre-
tulerunt quod quotidianis pene conuicijs
tui te honoris iam pridem monuerint: ne-
que tamen assiduīs eorū clamoribus locum relinque-
ris. Volebant, & ita sperabant futurum, opera tua que
tamdiu cum blattis ac tineis rixātur, in lucem emit-
ti: quum vt ex ea editione aliquid tibi laudis accede-
ret, tum etiam, vt inde fructum caperēt studiosi ados-
lescentes. Quam quæso iacturam faceres si nostris
omnium votis responderes? Existimasne parētibus
esse permolestum repulsam abs te pati, a quo omnia
sibi promittebant? Non sum adeo imprudens rerū,
vt non facile videam, nihil non maturum & conco-
ctum curiosis hominum iudicijs committi oportere.
Quinetiam summorum quoque scriptorū opera
& labores, criticis lectorum vnguibus & lituris, plæ-
runque vapulāt. Nihilominus quum multos annos,
tu (hoc est homo doctissimus.) vigilias tuas ad yn-
guem elimaueris: secure (mea quidem sententia)
potes parere, quod iam pridem parturis. Ego enim
te extra omnem liturarum & obeliscorum aleam esse
disiudico: neque iacturam vllam inde futuram vi-
deo, præterquam quod docilem tibi iuuenem de-
mereberis, & amicorum precibus satisfacies. Qui-
bus si non pareas quandiu certe viues, tandiu male
audies. Vale.

Epistola. 3.

P Vdet me nostri huius seculi: quo iam ea
inoleuit consuetudo, vt si quis, vel proles-
tarius, vel semidoctus opus aliquod rudi
(quod aiunt) Minerua compegerit, magis quam fa-

A iij

IO. RAVISII TEX.

bre fecerit : dignum statim existimemus quod nihil non vellicantibus hominum iudicijs committatur : quodque lecturiant omnes & empturiant. Quasi vero non esset nobis compertum, nihil esse usque adeo eliminatum, quod non interdum lectorum vnguibus & graphijs expungatur seuerissimis, Quorsum vero hæc, roget aliquis, Hortabaris me paucis abhinc diebus, vt ego friuolas quasdam nugas a me tumultuario & interrupto plerunque studio congestas, curarem imprimendas : quinetiam me stultitiæ arguerem, re videbaris, q̃ tandiu hoc ipsum facere superedissem. Ne tu ipse multum deliras, qui Horatij nõ perpendis consilium monentis, ne præcipitur, editio, nonnumque prematur in annum. An vero non vides plerosque primæ indicendo celebritatis viros, deletiles Censorum spongijs pertulisse? Si ergo hæc mei laboris primitias euentilarem, quid inde futurum diceres : quum nihil dum commendatione dignum scripserim, nihil quod marcetem lectoris stomachum non magis ad sopnum prouocet, quam ad amplius legendum euerberet? Quicquid habeo, parentibus refero acceptum; magis tamen nitar honori meo consulere: quam incautis eorum iudicijs, temere assentiri, Vale.

Epistola. 4.

Vum præterpropter voluptates eo tui te
 Q parentes miserunt, quo solent qui bonas
 amant disciplinas : da operam quæso vt
 eam quam de te coeperunt omnes nõ fallas opinionem.
 Dicebam nouissimis quas ad te dedi literis,
 quantum matri tuæ doluisset, quod accepisset te par-

EPISTOLAE.

4

rum adhuc aut nihil omnino in bonis litteris promouisse. Eesses malignæ conditionis, si amicorum (qui tibi honesta & profutura consulunt) precibus, nihil condonares. Tuum est nobis obedire, ut nostrum te hortari. Aliquid ne tibi suademus quod factu non sit utile? Nos, si nescis, tuæ non nostræ utilitatis satagimus. Negligentiam tuam & inertiam susque deque ferremus, nisi eam sciremus futuram detrimento. Fac ergo quod monemus, & prospere tecum ageatur. Si enim feceris omnia ex animi sententia, abunde tibi suppeditabimus. Vale.

Epistola. 5.

Q Vum certo videas ad nullius rei summam nisi præcedentibus initijs perueniri posse: miror maxime, quod minores disciplinas (sine quibus tamen non est maioribus locus) adeo spreueris: ut earum studio tibi omnino interdixeris. An quia procul ab ostentatione positæ sunt, inutiles propterea & infrugiferæ tibi videntur? Vsu venit ut qui minoribus primum elementis exerceri vel recusant vel erubescunt: in his quæ sublimiora sunt, infirmum ingenij sui captum præbeant & experiantur. Neque enim credibile est, firmum fore ædificium, quod inualidis ruinosisque nititur fundamentis: aut eos magno oneri non succubituros, qui permodico fatiscunt. Si sciperes, altiora non molireris: sed potius imitareris auiculas: quæ nidis suis nunquam egrediuntur implumes, neque prius aeri corpuscula committunt, quam facto primum periculo sese idoneas ad volatum didicerint. Vale.

Epistola. 6.

A iij

IO. RAVISII TEX.

E Mergunt quotidie nouæ mihi anxietates, quæ animum meum supra quam cuiusquam credibile sit, varie distorquent. Sed nihil est quod dolorem meum magis adaugeat, quam quum turpissimæ tuæ vitæ venit in mentem. Effluxit iam triennium, ex quo sumptu non modico tui te parentes in scholis nutrierunt: tibiq; omnia ex animi tui sententia abunde suppeditarunt. Fuere tamen receptæ fidei homines plerique, qui paucis adhuc diebus mihi narrarunt, te parum adhuc aut nihil omnino, in bonis litteris promouisse: ita ut tertio quoque vocabulo barbarissimum committas. Egeris ut volest: vis ut tuis legibus: ego te missum faciam: sciueris tamen rebus tuis pessime consultum iri: nisi vitam in melius commutaueris,

Distichon,

Tot fortunati sine morbo sint tibi menses:

Tempore quot vemo parturit hybla fauos.

Epistola. 7.

Ihilifacis, (ut audio) amicorum consilia: qui tuæ tamen student utilitati. Neque laboro, neq; grauate fero: quod verba mea susque deque habeas. Doleo tamen, quod his non pareas, qui tibi nocere, non minus, quam prodesse valeant. Pessime (ut video) rebus tuis consulitur, si solitæ semper dementiæ insisteris: neq; apud amicos culpam deprecabere: nisi eis acquiescas, quibus & animam debes. Vale, & me serio non ioco loqui existimes. Nam nisi feceris quod moneo, periclitaberis parum tibi frugis accidere.

Iterum vale,

EPISTOLAE.

5

Distichon.

Non prius incurras dum contagia morbi,
Quam sese immitti copulet agna lupo.

Epistola. 8.

I existimarem litteras meas aliquid ad stoma-
S machum tuum facturas, tibi que fore plau-
sibiles: ego te non minus scribendo satia-
rem, quam tuis ipse clamoribus ad hoc agendum,
me iam pridem copulisti. Culpam enim deprecari,
aut noxæ me eximere non possem: si repulsam a me
patereris: cui te hactenus totum deuouisti, quemque
tuis semper opibus iuultu & consilijs. Sed quum vi-
deam eorum nomen periclitari, maxime, qui suas
ineptias viris saltem eruditis tuique similibus, non
tam legendas, quam ridendas exponunt & euentis
lant: ego infirmitatis meæ deterritus conscientia, nu-
gas meas tanti viri iudicio non ausim exponere. Nam
si scriberem, risum (certo scio) mouerent tibi mei bar-
barissimi, & te ab amore mei fortasse diuerteret. Qua-
re nostræ vellem deprecationi, veniam non dero-
ges, Vale decus literarum.

Distichon.

Sint tibi tot nummi, tot opes, aurique talenta
Poma quot alcioni nobilis hortus alit.

Epistola. 9.

X quo tempore ad bonam frugem te rece-
E pisti, cauisti que ab eorum commerito, quos
more pecudum, veneri & voluptatibus non
pudet indulgere: tantam vbique locorum famam tui
nominis concitasti, vt iam vicatim, copitatim que te
predicent omnes: ac deum pene faciant. Quod si

IO. RAVISII TEX.

eo, quo cœpisti, pede perrexeris, certo scio tantam amicitis futuram inde lætitiā, ut ne digitum quidem transuersum a nominis tui commendatione recessuri sint. Pater tuus (nihil comminiscat) tantam ex ea re cœpit voluptatem, ut iam se totum tibi deuouisse relictiſque omnibus alijs quos habet liberis, in tuam vnus iurasse vtilitatem videatur. Quare prudenter mea quidem sententia feceris: si a scopo virtutis non declines. Vale, & recte monentem sequere.

Epistola. 10.

Redebas (ut opinor) te tuis verbis fore mihi formidolosum: quā nuper irasceris, euomeresque quicquid in buccam veniret. Nō sum is, qui fulgura ex vitro reformidem: cuique terrori sint fuitiles & importunę, (qualibus tunc temporis strepebas) comminationes. Conuitia tua nullo me detrimento afficiunt. Si tamen solita semper loquacitate stomachum mihi moueris, faciam te tuę stultitię poenitere: secus enim illatę tibi iniurię culpam prestarem: quum tamen rebus tuis perinde ac meis, hæcenus semper consuluerim. Vale.

Epistola. 11.

Nescio quam odiosa mihi semper fuerit superba & impudens hominum arrogantiā, eorum maxime: qui quā ex humili & peregrina conditione ad perpinguē conscenderunt adeo protinus insolescunt, primęque paupertatis obliuiscuntur: ut neminem præ se ducant hominem. Cuiusmodi morbo, quoniam tota laboras ceruice: periclitari mihi libuit, possem necne, aliquo velut helleboro, contagiosam hanc cerebri tui expurgare demētiā.

Qui utinam pressius paulo generis tui vilitatē examinares, ac reminiscerens: quoties pater tuus hostias tim domesticatimque stipem emēdicauit. Tu pridie quam huc venisses, ne obolum quidē habebas, unde restum emerēs. Nudus eras, tanquam ex matre. Si benignior tecum fortuna luserit: & vtramque (quod dicitur) mammam dederit lactēdam, debes propterea tantum tibi arrogare, tuoq; indulgere supercilio vt iam pauonis flabellum, & exuium leonis præ te feras? Si diuitias illas tuæ virtuti magis quam fortuito casui ascribis, tota erras via: nam si fortuna ex hominum meritis opes dispenseret & largiretur: multi certe emendicaret, & inedia consumerentur, qui bonorum habent myrmecias: multi contra (in quos noueretur eadem fortuna) opulēscerent, & dragmæ grandine operirentur. Quare nosce teipsum, & tuorum natalium qui ortu Nili sunt obscuriores, temiscere, Vale.

Epistola. 12.

ON desisto literis fere quotidianis aures tuas onerare, teque hortari, vt verbis antiquarijs & inusitatis tibi interdicas. Nihilominus tamen quotiescunque scribis, tota tua oratio obsoletis adeo scatet vocabulis, vt coniectare plærūque me oporteat, qd sibi velint tua verba. Nescio an inusitatum eiusmodi sermonē, gratū cuiquā existimes: sciueris tamen tantū mihi duplicere, quantū literatis placet Cicero. Pluris multo facerē protritas & pculcatas dictiones, quā prisca illas: quę nec tibi frugem afferūt, nec eruditio voluptatē. Proinde (si me ames) Phauotipum sequere, consulentem vt verbis vtamur

IO. RAVISII TEX.

præsentibus , & moribus præcis viuamus. Vale.

Epistola. 13.

N Vper mihi quidam retulerunt , eo te im-
pudentiæ conscendisse: vt iam non erube-
scas, cū ganeonibus, perditissimisq; patri-
moniorum decoctoribus conuersari: qui omnia pran-
diorum gurgitibus absument, & abliguriunt. Quod
vbi primum accepi , non potui a lachrymis tempe-
rare: adeo me tuæ calamitatis miseruit. Quid autem
de patre tuo loquar ? vix certe fidem impetrarem: si
verbis vellem consequi , quantum se distorqueat &
excruciet. Miror, quod te non pudeat tuæ immuni-
tatis: qui decrepitum illum morti & capulo vicinum,
& iam in Proserpinæ (quod dicitur) peculio annu-
meratum, sic affligas: qui ab amore tui, nunquam ne
latum quidem vnguem recessisse visus est. Egeris vt
voles , nunquam tamen satyras & virulenta lingua-
rum verbera declinabis, tantisper ad bonam frugem
te receperis. Vale.

Epistola. 14.

Q V I miseriam sibi fabricant, & asciam cruribus
suis illidūt, si forte fortuna in discrimen
aliquod impegerint: nō est quod cuiquam
irascantur, aut in alios quam seipsos, acerbitalis suæ
virus euomant. Tu, vbi satis veneri & gulæ indulsti
sti, virtutesque omnes reclamantibus ne quicquam
amicis, a te relegasti: eo tandem miseriæ reductus es,
vt quorsum te vertas, aut quē iplores nescias. Quis
quæso in culpa ? Nonne certatim omnes hoc ipsum
prædixerimus tibi futurū? Verba nostra contemptui
tibi fuerunt & ludibrio. Nunc si tua vnus causa ina-

fortunium feras,patienter patere. Vale.

Epistola 15.

I Ncredibilis me tenet admiratio,quod crescentibus annis,nihilo plus sapias,quam quum in puerilibus balbutires cunabulis. Nemo est adeo delirus animi,quem suæ tandem stultitiæ non poeniteat,Te vero nec piget nec pudet, rebus tuis etiam pessum euntibus,cunctisque naso te suspendentibus,& postica eludentibus fanna: quod nuces nondum reliqueris. Dic quæso, quonam modo apud parentes super vita rationabere,nisi his ignorantiae tenebris emergas? Fuerat nobis in summa votorum,bene semper de te mereri,teq; nullo non honoris genere prosequi. Videreturne tibi vacantis operæ,si his obedires,qui tuæ satagunt utilitatis. Hactenus quanta maxima potui beneuolentia,te monui: Verum nisi blandis huiusmodi verbis animus tuus res mollescat,preces in conuitia mutabo:tuisq;(quod dici solet)te pinguiam coloribus. Vale.

Epistola 16.

N Escio quid in patrem deliqueris:tamen nudiუს quartus,quum epistolā tuam me præsentem,legeret:visus est mihi frontem capere. Est enim credibile,aut barbarissimū aliquem reperisse,aut aliquod aliud ignorantie tuæ fecisse periculum. Da operam,quæso,ut eum in amore tui continas,eiusq; indignationem exarmes. Quod erit tibi factu facile,si quid in bonis litteris te profecisse viderit. Hæc ego iampridem tacitæ & in aurem tibi dixeram, iterum dico, ne post hac excusationis veniam

IO. RAVISII TEX.

fore tibi confidas. Obferuare debes quantum haftenus te dilexerit, quum nihil vnquam tibi deesse permiferit. Nifi feceris quod moneo, pessime rebus tuis video consultum iri: nam præter ludibrium, quo afficeris amici tui omnes te deserent, quod si fiat, quomodo viues. nullo manum porrigente? Vale.

Epistola 17.

E O foras, quando rediturus, nescio: quam distissime tamen potero, redibo. Commendo tibi rem domesticam. Suffragium meum demereberis: si me absente sine tumulto omnia & citra pulueris iactum sese habeant: ita viuas vt nihil in te nota dignum percipiât liberi mei. Habent enim nasum, & hæc propius obseruant, quæ deteriora sunt. Si cui flagitio succubas, reminiscetur, nec te poterunt reuereri, quem crimini obnoxium cognouerunt. Quod si inculpatam tuam viam perceperint, non solum mædastis tuis assurgēt, sed & aspectum reformidabūt. Vale.

Epistola. 18.

P Verum habeo eleganti forma & ingenio facili: quem (quoniam magnam spem futuræ virtutis pollicetur) studio litterarum deuouere constitui, & tuæ primum committere disciplinæ. Si quid sub te profecerit, faciam vt tui te laboris non poeniteat. Si quid fortasse tibi offerat, nolo vt alsem quidem aut eo plus, in muneribus ab illo suscipias. Laboribus tuis cumulate: & largo fœnore satise faciam: si modo eum talem reddas, qui aliquando sua doctrina amicos omnes ab iniuria mortalitatis affecerat & obliuionis. Quod faciet, si tantum docēdi illius desiderium te teneat, quāto discēdi ille trahitur. Vale.

EPISTOLAE.

8

Epistola 19.

Nescio quo pacto alienæ semper calamitatis teneat me commiseratio: quotiescunq; tamen amici mei quid detrimenti capiunt, aut fortunæ flagellis vapulant & confodiuntur: eorum iactura non minus animum meum euerberat, quam si ipse naufragium facerem, aut meis quoq; rebus pessime viderem consultum. Propterea quum videam famam tuam indies periclitari: me oportet (vt dolori satisfaciam, & animus meus conquiescat) rebus tuis manum dare. Omnes magnopere tristamur, quod perditissimus quibusdam & libidinis compertæ nebulonibus adhæreas, qui neque deum timent, neque homines reuerentur. Qui si corruptis suis moribus aliquanto diutius te inebriauerint, iam nullam tui liberandi spem relinques, actum erit de tuo nomine. Sin eorum vinculis propere te eximias, adhuc morbo tuo mederi poterimus. Et quanuis primi tui mores patri stomachum mouerint, tamen velit, nolit, ab eo veniam extorquebimus, modo morari prima longa desinas, & meam expectationem non destituas. Per me non stabit, quominus in parentum amorem redeas. Dij faciant vt nostra hæc exhortatio, aliquem tuæ mētī relinquat aculeum. Vale, & verborum meorum reminiscere.

Epistola 20.

Mo te plus quam capiat humanæ mentis coniectura Corneli suauissime: neque est mihi frequentius votū: quam vt tuæ semper voluntati respondeat fortuna, & omnia ex animi sententia consequare: & si scirem opera mea tibi

IO. RAVISII TEX.

esse opus, accommodarem me tuis rebus, vel vsque ad aras. Quum tamen venit in mentem capularis illius & decipiti parentis tui, quem non sine nota & postica multorum fanna turpissime reliquisti: nequeo mihi temperare quominus ingratitude tue irascar: vel (vt verius dicam) impietati. Quid enim inhumanius debeat dici, quam si tremementem senio, & morbis affectum parentē filius grauatim videat, nedum non adiuuet: quum ratione carentibus brutis, modicis que animantibus hoc ipsum sit odiosum? Ciconiæ genitricum senectam, inuicem educant. Glires genitores suos fessos senecta, alunt insigni pietate. Quid autem hæc testimonia exemplis præpono domesticis, ac vernaculis? Canes ipsi alumnos sua morte tutantur sæpenumero: a quibus tamen nihil præter vilissimam stipem, (vt pote modica panis, idq; ordeacei, fragmenta) suscipiunt. Neque moueris, tuam ipsius naturam videri brutis deteriore? Quis hoc non excretur? Quis temperet inuictiuis? Pater tuus assidue læguet. Nulla non hora laborat morbo, & capris ipsis (quod aiunt) est febriculosis: neq; tamen morienti dextram porrigis. Diis immortales, vt iam exulat probitas. vt pestum iere boni mores, quum iam natos nihil parentum misereat. Dic bona fide, si nunc epulari laute, si abunde rerum omnium tibi suppetit, id ipsum cui acceptum referri conuenit, nisi patri, cui vitam ipsam debes etiamnum? Meditari sine impudentissime quid de te viciatim prædicetur, aut quanto tibi crimini vetatur: quum nitida & bene curata cute, ac probe sagis nato corpore incedis ampullosus patre tuo iam te mimortuor? Mortuā murenā fleuit Hortensius orator

multos dies attratus. Tu patris monitis non miserebere. O mala tempora. O perditam aetatem. Velim, olim, taceã oportet. Plura enim dicere, non permittit animi aegritudo. Superest tantum, vt resipiscas, aut non aegre feras, si ab amore tui recessero. Vale.

Epistola 21.

Vam bene decipiuntur, qui domus vestrae
 O ruinam sperant propediem tua virtute resti-
 flauratum iri, quum tu (cuius interest assidu-
 d o f ore ucrum y rari, & domesticarum rerum
 sa gere) non solum mihi acquiras: sed & am-
 de res, ludisque & conuiuijs omnia abtorbeas, quae
 pertinaci, & improbo sudore, parentes tui collegerut.
 Haecine est illa tui expectatio? Sic amicorum opi-
 niori respondes? Nescis (me miserum) nescis, quam
 grauem tibi tuisque facias plagam? Igitare quandiu
 voles correctisque (quod aiunt) pedibus, & in vtram-
 que autem quiescas: timeo tamen, ne vbi diuturnum
 stultitiae tuae sopnum indormueris, ad resipiscen-
 dum sero consurgas, & expergificare. Demum, si catu-
 aliquo infortunium feras, & nouercam tuam Nemesi-
 si non experire quis cachinnis temperabit? quis te na-
 tio non suspendet? Quis de te ociosa garrulitate non
 fidi co a mea n lu menti tuae acule
 le, ne inen cause s æ t el tatis
 nunquam monitum fuisse neu iacturam tuam cuius-
 quam improperes, & impingas, doce e v , per me
 non stetit, quo minus bene & prudenter vixeris. Va-
 le & desertam omni ornatu ac verborum laetitia epi-
 stolam boni consulas.

Epistola 22

IO. RAVISII TEX.

Irum non debet videri, si nostræ ætatis li-
Mberi ab omni morū honestate recesserint,
 & velut impudentes ac inuerecundi ganeo-
 nes unicuique iam virtuti dixerint extremum vale-
 neq; enim fieri potest, quin quam a nobis infantuli &
 ab ipsis quidem serperastris corruptelam & impo-
 bitatem imbiberunt, adulti quoque tenaciter con-
 neant. Nos auctore Fabio (qui adhuc de me
 infantiam delicijs solumus. Gaudemus, si id tu-
 pe & impudicum dixerint. eiba ne ab. chusinis
 quidem porcanjs aut mulionibus pe mitti ida, risu
 & osculo excipimus, aut etiam (quod turpius est mul-
 to) alijs dicenda in aurem susurramus. Quid huic in-
 nutrici cōtagio vbi adoluerint, flagitijs non experien-
 tur? qui priusquam hūscere, aut recte proloqui possint,
 turpissimis, & impurgabilibus maculis iam se totos,
 & aurium tenus immerferunt, voluptatumq; delicias
 concitauerunt, priusquam, qui esset voluptas, agnos-
 cerent. Demum, quam illis mercedem rependet, a
 quibus licenter adeo & molliter sunt enutriti? Eos,
 vt suæ turpitudinis authores arguent, & insimulas-
 bunt, nedum eis non assurgent. & rudenter quocirca
 fecerit, cui aliena iactura melioris consilij suggeret ar-
 gumentum.

Epistola 21.

Veniā ego mulieribus audientibus nuper do-
Qcui, quantum pueris dicitur mentum afferat
 mollis illa educatio, quam indugēt am di-
 cimus, efflagitasti, vt aliquanto vberius tibi aperirem:
 quibus uariis situtis & moribus liberos tuos forma-
 re debeas. Cui (quavis egres a studia mea quis

buscunq; negotijs interpellari) facere tamen non recusabo: ne nihil omnino amicitiae nostrae videar condonasse. Imprimis, quod ad mores spectat, caue ne corruptis iuuenibus adhereat, qui permotant in alea, dies integros compotant & lasciuunt. Nam si huiusmodi maculas ab infantia contraherent, nihil esset de futura probitate sperandum. Compara tibi preceptorem sanctissimum, cuius sanctitas teneriores ab iniuria tueatur: prouectiores a licentia deterreat grauitas. Neq; enim si me audis, eorum doctrinæ magis quam moribus cōsulas: absit enim, studijs magis quam virtuti scholas prodesse. Secus enim bene viuendi ratio potius esset eligenda, quam vel optime dicendi. Laboribus paulatim sunt assuefaciendi, non tamen pondere cui superesse nequeant, opprimendi. Si delinquant, si mendacij conuincantur, si iugum detrectent, si vel tantillum quidem remurmurent aut muginentur, acerrime vapulent: neque prius parcatur flagellis, aut animaduersioni temperetur, quam & arrogantia cognoscatur emollita, & trāquilliores oleo, aut pepone molliores facti sint. Quod si verborum lenocinijs iram preceptorum velint exarmare, adulabilis eorum sermo omnino dandus est ventis. Ante omnia, cauendum puto maxime, ne in eorum delictis conuiueant, neu consulto dissimulentur errata, vbi palam sceleris comperti fuerint. Si bene fecerint, laus eorum quādoque non est supprimenda: vt eo velut gloriolæ fumo perlecti, acrius solito virtuti dent operam. Importuna redeuntis ad te nuncij festinatio, plura scribere non permisit.

Epistola 24.

B ij

IO. RAVISII TEX.

S I essem ex eorum numero, qui criminato-
 rias amicorum epistolas cum bile & stoma-
 cho excipiūt, non pateret tandiu tuis meli-
 teris obiurgari; aut enim desidiā meam culpas, aut
 arrogantiam crimināris, aut in voluptates reclamas.
 Sed quum non ignorem te hoc aliouersum facere,
 quam vt nomini meo maculam inuras: quicquid scri-
 bis, boni confulo, tantum abest vt aures tuis consilijs
 velim occludere. Sit vita mea morib⁹ nō vsquequaq;
 probatis, adhuc tamen dabitur mihi laudi, si probe
 monenti assurrexero. De his hactenus. Porro si qua
 ex tuis illis monumentis ad incudem iam satis reuo-
 cata maturuerint, fac in lucem prodeant, & euentilen-
 tur: quum vt nos pleniorē obsequio tibi demerearis,
 tum etiam vt te ipsum ab omni incommodo mortali-
 tatis & obliuionis afferas. Vale.

Epistola 25.

N Escio certe si existimes te opere precii fa-
 cere, aut multum haurire lucri: dum seuerē
 adeo, & stoico velut supercilio vitam meā
 crimināris: at vt intelligas te nec hilum proficere,
 ego verba tua nihili penitus duco. Nam cum tetrici
 nimium censores mihi displiceant hi omnium maxi-
 me, qui se erratis alienis ingerunt Aristarchos, & alijs
 predicant bene viuendum, quum ipsi turpissime viu-
 uant. Si audieris me, vel minimum peccasse: excla-
 mas protinus, & nasum non aliter suspendis, quam si,
 vel parricidij, vel stupri me compertum haberes.
 Quasi vero mores tui intus & in cute vnicuique non
 essent exporati. Tu bonam ætatis tuæ partem contri-
 uisti ludo, vniuersum fere patrimonium latrunculis

EPISTOLAE.

11

& alea prodigisti: nihilominus tamen, simulata, & quadam vulpina sanctitate alienis illatras delictis. Dices non mea interesse: quid agas obieruare. Certe non video, cur pluri tua referat mores meos obiurgare: quam me sceleribus tuis irasci. Propterea, vel alienam vitam culpare definas; aut ipse ducas inculpam. Secus tuæ censuræ, nec vnius assis aestimabuntur. Vale.

Epistola. 26.

Ieri nequit, vt missum te faciam, nisi prius
 F culpandi tui argumentum mihi auferas. Si dixeris te culpa carere, ac nihil commeruisse, dicto citius & sub manum mendacij te conuincam. Nuper quum vna cœnaremus suaferam tibi, vt relictis quibusdam nugis, græcas amplectereris literas: quod ab his fluxerint latinæ, & ad imponendum bonis studijs Colophonem, plurimū conducāt: & adeo quidem, vt sine his perfectus dici debeat nemo. Fidem dederas, facturum te: quod dixeram. Neq; omnino quidem stetit promissis: nam primis elementis dedisti biduum: verum mutata post paulo sententia, alio negocij animum cōuertisti: sola (vt credibile est) leuitate ductus & inconstantia: quæ te Proteo mutabiliorem arguit facile. Si dicas terrori tibi fuisse eius rei difficultatem: Non diffitebor amaras esse studiorum radices: verum hoc molestiæ dulcissimorū inde fructuum comes, pensat vtilitas. Propterea si quid loci apud te habent nostræ exhortationes, eo reuertere vnde imprudenter desiluisti, neque primo labore terrearis: nam quas in portu credis tenebras, tibi postea sole clarius elucescēt. si annum integrū sub hoc ingo

IO. RAVISII TEX.

durare nō graueris, nullius postea desiderabis operā.
Solut poteris sine cortice natate. Vale.

Epistola. 27.

BI pater tuus sumptu domesticæ carybdis
V rem omnem vsq; ad assem & puluisculum
prodegit: ne hostiatim liberos stipē oportet
ret emēdicare, coactus est omnes mechanicis artibus
collegare, præter te vnum, quē meo vnus beneficio
academijs deuouit, ea expectatione, vt proficeres, &
vestræ omniū consuleres paupertati. Cœcutis pluri-
mum, si nō videas tecū melius q̄ cū ceteris actū esse.
Fratrum tuorū, alius est alutarius, alius lapicida, alius
inlitor, alius figulus, alius phrigio, alius fullo, ali⁹ pe-
gafari⁹. Omnes quotquot sunt, in paupertate noctur-
no diurnoq; labore, dimicāt. Nulli omnium melius,
quam tibi cōsultū, modo fortunam sequaris ducē, &
occasionem nunc capillatā effugere, & caluā fieri nō
permittas. Si vis euadere in virū magnæ & recōditæ
litteraturę, prius oportet, vt ab ipso statim principio,
te totum labori deuoues. Ante omnia, solida iacias
fundamenta: ne corruat quicquid superextruxeris.
Nullam de te mihi frugē polliceor, si remissius primū
videreris, & in ipso (quod aiunt) portu, impingeres.
Quum te studiorū tenebit satietas, non offendet me
aliquātula sudoris remissio: parce tamen hæc tibi in-
dulgeas: nam qui diu nimis ab instituto opere desue-
cunt & feriantur, ocij consuetudinē plerūq; induūt.
Constitui de te mereri quam optime, nec sententiam
mutabo, aut calculū reducam, modo spem meā non
fefelleris. Dura patere, futurum est enim, vt te laboris
tui non poeniteat, quum satis olei consumpseris.

Epistola. 28.

Vlgo dicitur, eos non facile emergere, quorum virtus paupertate caligat: quod adeo verum est, ut paucis admodum pauperibus liceat opulescere: nisi, vel utrâque fortunæ mammam suxerint, aut prodigiosum aliquid sua commisitcantur industria. Cui infortunio supremum illud accedit malum, quod ubique fere gētiū miseris illudant foelices, & scarabeos contemnant aquilæ. Neque tamen propterea melior tibi conditio desperanda est: nam quanuis hoc sæculo sufficiens virtuti merces non exoluatur, neque tamen usque adeo exulauerunt litteræ, quin quandoque principibus placeant & familiarescant litterati, pinguioremque fortunam sibi ipsi faciant. Quod si nihil melius tuis vniquam voris accesserit, adhuc, futurum est, ut te studiorum tuorum non poeniteat, hoc saltem lucriferas: quæ scientia, & multarum rerum cognitione a brutis differes.

Epistola. 29.

Vnquam fere ad me scribis quin opinionem meam roges, quid de stylo tuo mihi videatur. Sed sane quid respondeam nihil dum certum habeo: quod certum & tui similem scribendi modum non habeas. Nunc enim impendio te delectat laconismus, nunc varia verborum supellectile orationem locupletas. Nihil tamen (ut vere dicam) adhuc reperi, quod abhorreat a caltimonia lingue Romane: neque est ullus qui sermonis tui puritatem non deoscularetur, nisi quibusdam molestū & graue esset auditu, quod plerâque triduo tibiingas elaborata, in

IO. RAVSI TEX.

quibus tamen temporis multum & operę collocaſti.
Hac oſtentatione ſi careres, nihil daretur tibi probro
at dum ingenij gratiam ſtudes demereri:ociolaſam le
ctorum in te garrulitatem excitas ſuſcitasq;,& facis
vt immodicis rugis obſtrepāt arrogantię tuę, Quas
re vide ne dum tibi places,multis diſpliceas.

Epistoła. 30.

H Aſtenuſ aures tuas verbis onerare nō deſi
ſtiti,vt & torpere deſineres, & tandem ali
quando ad virtutes expergiſcereris. Quod
te facturum deſeraueras, ſi vetus tibi condonaretur
culpa. Condonata eſt,& puerilem ſtultitiam omnia
conſpiciente oculo diſſimulauiſmus:neq; tamen expe
rimur te factum aliquanto meliorem. Si tui ſceleris
te non pudeat, periculum eſt, ne ea mali ſuboriatur
conſuetudo,cui quum velis mederi nequeas. Interu
pi interim negocia mea, vt honori tuo conſulerem:
nec me quidē pigebit hoc feciſſe, modo reſpiſcas tā
dem,ac demētere deſinas. Sin pergas ſemper facere.
vt cœpiſti:finē faciā exhortationibus. Liberum tibi
relinquetur,vttram ſequaris viā,voluptatiſne,an vir
tutis. Demum ſi caſu aliquo infortuniū feras, aliorū
eſto iudicium,quiſ fuerit in culpa. Vale.

Epistoła. 31.

Vum ea fere ſit omnium natura,vt ſuarum
Q potius rerum, quam alienarū ſatagāt: adeo
tamen vtilitas tua ſemper mihi fuit curę:
vt vix effluerit momētum, quo me cœperit tui obli
uio. Quare non ægre feras,aut ab amore tui me re
ceſſiſſe arbitreris,ſi interim vitijſ tuiſ irascat. Recla
maui fateor,quod illiteratiſ quibuſdam fabuliſ tēpus

contereris. Sed hoc ipsum feci, ut aliud studiū complectereris, unde plus frugis aliquanto referres. Et si non putarem tibi probatum iri, quæ dico, sane misissimum te facerem. Hoc vnum tibi persuadeas, me tui semper studiosum fuisse: & qui ardēt⁹ amet, esse neminē: sed quum video famā tuam apud verbosas hominū linguas periclitari, tacere nequeo, neq; (si vellem) permetteret tuę laudis desiderium, quo dispereā, si quid vnq̃ ardentius cupuerim. Vale.

Epistola. 32.

Quattuor abhinc annos frequentibus litteris te salutauimus: neque tamen certiores sumus facti rerum tuarum. Quid sit in causa coniectare non possumus. Credibile non est tantis te negotijs districtum fuisse, ut tanto tēpore nullū omnino scribe. Id ocium potueris tibi suffutari, aut ergo nostri te cœpit obliuio, aut negligentia culpa nō careres. Quampridē enim te monuimus, ut non solū scriberes: sed ad nos ipse reuertereris, & matrē capulo vicinā reuideres? Si venires, amici omnes (quos longa tui fatigat expectatio) animi curas discuterēt, incolumitati tuę gratularent, obuijs te manibus exciperent. & longa salutarēt præfatione. Meditare quāto spectādī tui desiderio ardeāt omnes. Nulla nō hora de te loquimur, & vitā nobis acerbā putamus: q̃ tandiu consuetudinis tuę fructu careamus. Propterea (si nos aumas) fac nobis aliquātulā vidēdi tui copiā. Vale.

Epistola. 33.

Laudabilis mihi videtur Gymnosophistarum consuetudo, apud quos, pueris qui nihil quotidianæ frugis asserunt, cibis dene-

IO. RAVISII TEX.

gatur. Nec minus probāda est Amasis regis AEgypti sanctio: qui edicto iussit, vt singuli quotānis apud cuiusque praefecturae praesidem ratiocinarētur, vnde viuerēt: eiq; mors inferretur, qui non facerēt. Quod vtinam nostro quoque saeculo obseruaretur. Nō tot passim nequam & nihili reperirētur nebulones, quot vbiq; fere gentium reperiuntur, quibus nullum est aliud negotium, quam vt prona & obedientia ventri pecora, toto die crapulari, aut alienae insidiari vitæ. Quorū perditos mōres quotiescunq; memoria repeto, videre videor desolatā & multis madentē lachrymis iustitiam: quæ & principū negligentiae irascatur, & senatum iam sepultū sopno, aut coniuente arguat. Et nisi obuiā ab omnibus propere eatur, resistaturq; pullulantibus abunde flagitijs, intantum se propagabit iniquitas, vt nullus sit futurus virtuti locus. Adū erit de bonis moribus, exulabit probitas, & improbitati ius relinquetur sedendi in Orchestra. Proinde Corneli, si me amas, (vt amas) caue, ne eorū numero ascribaris, qui naturam sui partus poenitere faciunt, & antiquissimum illud chaos confusis adhuc elementis appetere. Da operam, vt quum parentes tui perrogabunt quid profeceris, dignus reperiare qui viuas & quem ament. Hoc si feceris, neque te pigebit fecisse, neque illos bene de te meruisse. Vale.

Epistola. 34.

Atura fere comparatum est, vt quo quisque maiore doctrina, hoc & superbiat magis, & supercilium seuerius contrahat. Nec solummodo. Nam & volucribus quo plures sunt plumæ, paulo limius in auras efferuntur. Et pavones

hoc sese miratur magis, quo latius flabellum profecerunt. Sed est hominū genus, qui quum sint elemētarij, & bonas litteras ne a limine quidem salutarint, se tamen omnium primos (si dijs placet) haberi volūt. Feruntq; ægre, quod non æstimentur pluris, & quod quaquaerſum transferint, tranſeuntibus non allurgātur. Cuiusmodi erat nescio quis magiſtellus & grāmatista, qui audiente nuper idiotarū & vetularū turba, multis fabulis strepebat immodice: vt importunis illis cōmentationib⁹ populo eſſet admirationi, & magnam doctrinę opinionem ſibi mereretur. Huc ergo quum eius videndī cauſa certatim omnes cōuolarēt, cœpi protinus percontari quid illud eſſet. Eodē omnes ore reſponderunt, alterum, & mundo redditum Ciceronem. Tunc ego cum reliquis acceſſi, vt percōtaret verum eſſet, nec ne, quod de nebulone ſibi perſuaſerat vulgus. Sed dij boni, q̄ nihil inueni quū acceſſi proxime. Vix orationem proferebat, in qua non tot eſſent barbariſmi, quot dictiones. Quum ego nugis illis aliquandiu fatigatus pertradiſſem: temperare mihi non potui, quin eum ſua ſede diſturbarem: quod quum feciſſem, parū abſuit, quin deluſa nugis plebecula in me ſaxis irrueret: tot iam ille ſumos viderat turbæ, tot veneficijs vniverſum excantaue rat theatrum. Quod quotieſcunq; memoria repeto, non poſſum noſtro ſeculo non irarſci. Cui nō ſit aliud indoctorum litteris diſcrimen.

Epistola. 35.

P Lærumque mihi doluit, quod conueniendi
tui nulla ſeſe offerret oportunitas. Eram
enim nescio quæ tibi dicturus in rem tuam

IO. RAVISII TEX.

magnopere spectantia. Paucis abhinc diebus, pater audiuit te voluptatibus irretitum vsque adeo, & illaqueatum, vt iam virtutes omnes aspernatus fueris, ac aestimaueris nihili. Vale.

Epistola. 36.

ST genus hominum, quorum vtilitati dum
E confulitur, se præbere grauantur dociles, ita vt videantur habere minus cerebri quam cimex sanguinis. Nihil tibi blandiar, nec oleū (quod dicitur) in auriculā tibi instillabo, sed mihi videris vn⁹ qui nec scelera sua vellicari, nec viscera sibi tangi volūt. Nouissime quū me cōsuleres, ad quē vitæ scopū, arcum intēderes: vetuerā tibi, ne infectareris aulicos istos palpones, qui pellace vulpe benigniores, & in hostio tantū formosi, aureos montes pollicentur, & a tertio vsque iugere manus porrigunt, his tamē sæpe numero fucum faciunt, a quibus amplissima susceperunt munera. Nescio qua diluēdi tui sceleris fiducia consilium meum nauciferis: hoc ipsum tamē, est tibi maximo malo futurum. Nescis quam aulterum sit inculcate viuere, vbi probitas & virt⁹ exulāt. In aula qui arabice olent, & in cure sunt purpurati, intus viceribus & lepra scatent. Postremo videtur ne a virtute alienum in multam noctē pergræcari, in alea pernoctare, are alieno obrui, nihil non inhonestum audire. Etne multa, nihil est non probrosum. Oportet imprimis ab alterius iussu pendere. Religiose & ad anxietatem vsque obseruandum est, nō tantum quid verbis iubeat dominus, aut imperet: sed quid nutu significet, aut digito crepet. Aliena viuendum quædra. Bullaris nugis aures sunt præbendæ, vnicuique

virtuti mittendum repudium. Nihil dicendum est, quod aures tyranni grauet. Si caleat, æstuandum est, Si frigeat, tremendum: & plerumque quum diuturnam seruitutem seruaueris, si in ipsius iram impingas ob rem nihili, ob floccos, ob viciosa nuce te relegabit perinde ac vilissimū Canopi vernam: nec primorum laborum stipendium extorquere poteris. Impri dem te huius rei monueram, tamen verba mea nihil fecisti. Si tui infortunii fueris author, æquanimiter feras. AEquum est enim, vt faber quas fecit compe des, ipse gestet. Vale.

Epistola 37.

Oris est mihi vbicumque locorum vixerim, M eorum semper reminisci, quorum beneficio bonæ litteræ iniuria temporum prius sepultæ, reuiuiscunt paulatim, & repullulant. Nec sane mirum, nam mea quidem sententia non minoris, (minoris autem, immo vero longe pluris) æstimandi sunt, qui linguam latinam a morte vindicant, & pri stinæ restituunt dignitati, quam qui ciuitatibus amplis simis iugum seruitutis excutunt, reddita libertate. Sed est hominum genus, qui quum rudere magis quam loqui nouerint, probis eruditorum votis & conatibus renitantur: timentque ne optime se propagent disciplinæ. In quos si reclamet aliquis, deus bone, quibus verborum tonitribus fulminabunt, quot plaustra conuicijs onusta reuolunt? Non tantum non assurgunt authoribus renascentis eloquentiæ, sed facta velut coniuratione in eos certatim, confertim quæ dimi cabunt, neque prius concutere parietes theatrorum, verbisve obrundere desistent, quam sui similes ad la-

IO. RAVISII TEX.

trandum in laudabiles illos linguæ latinæ candidatos
& rediuiuos eloquentiæ camillos excitauerint. Dices
res esse Gotthorum, Vandalorumq; reliquias, quæ in
Romanam rem publicam arma parare, refarcire cor-
pias, suisq; barbarismis togatum sermonem corrumpere
velint. Quare autem velint non video, nisi quod
forte verentur, vt ne qui suis nugis idiotas prius elu-
serunt, & agrestibus imposuerunt ingenijs: redeunte
Mineruæ principatu ridiculi fiant, & ipsis etiam con-
temptibiles, quibus prius fuerant admirationi. Sed
longe sua spe falluntur: Nam si suicitandæ semper
eloquentiæ animum adiecerint eruditi, tantumq; ope-
re quantum iam coeperunt barbaris huiusmodi res
trudendis collocauerint: non est mihi dubium, quin
pudore deterriti hoc genus Gotthi, causa sua caluri,
ac arena cessuri sint, & ad extremū sese in pedes datur-
ri. Quod si suis ineptijs contenti viuerent, neq; ceteros
hominū eodem cuperent fordere luto, essent quide-
m ridendi, non tamen tanto odio habendi. Verum
(quod omnium multum turpissimū) quum nullo nō
verbo solocissent; Indignanter ferunt non omnes ear-
dem infantia, isdemque barbarismis ituenari & ineptire.
Et (quod magis rideas) sacras litteras eo esse fa-
cto arbitrantur, vt cum his stare nequeat regina rerum
eloquentia, quasi Hierony. Ambro. Lactan. Athana. &
alii plus sexcenti, barbare semper sint locuti, aut elo-
quentiā cum theologia non ita coniūxerint, vt nescias
vtri duarū magis debeas. Quiescite, quiescite philoso-
phastri, nostrę omnī aures vestris iam delirijs calēt.
Magno vobis malo futurum est, nisi a suscepto in lit-
teratas litteras bello pedē retuleritis: nam vt numero:

fas Xerxis copias paucissimę grecorū turmę pepulcrūt: ita & pauculę eruditorū centurię infinitas vestę æ gentis Vandalicę myriades nullo negotio & victoria expugnabūt incruēta. Ridiculū est quod publico exclamatis theatro, renasci hereses, antichristos surgere, fidem catholicam ruinam minari. Qui (malum) religiois hostes reuiuiscūt: hi ne qui ex grecis ad verbū docent l. una? Quieta erat fides, quis eam cōmouit? Vos plebeculā in re nihili cōcitatis, vt eruditis terrori sitis, monstra confingitis, quę nec fuerūt hactenus nec posthac sunt futura, neq; est quisquā cui a satyris vestris securo esse liceat, quiq; loquacitatis vestre reuera possit declinare, quum audiente vetularū turba sermocinari: ceu vero ad ferendū ocymū sitis nati, & maior quedam maledicendi libertas vobis, quam ceteris mortaliū sit concessa. Quod si quisquā reluctari fatagat, aut eadē tragula vos referire, tantisper illatrabitis, dum rudi vulgo persuaferitis eum, vel ceruicē matris rupisse, vel in patrios minxisse cineres. Et (quod peius odi) neminē putatis dignū, qui vestra vestigia (si diis placet) lambat & osculetur: quasi vero legitimi sitis naturę filij, nos spurij tantum: aut sit aliquid in vobis doctrinę, quod nemo quisquā sperare audeat. Si eloquentiā creditis viliorē, quam cui vacari debeat: respondebo vos similes esse procis Penelopes: qui quū dominam assequi non possent, ad ancillas diuertebāt. Vos quoque infirmitatis vestrę conscientia deterriti (quoniam ad eloquentiam, vt ad solem nocturę caligatis) ad quęstiones quas Fabius Ceratinas vocat, crocodilinosque diuertitis syllogismos. Quos tametsi vestrum pleriq; inutiles fateantur, neminem ta-

TO RAVISH TEX.

mer habendū in precio putabitis, qui futiles hoc ge-
nus nugis recuperet. Nunc (ne multis agam) si sapi-
tis, veteris insolentię cristas retundite. Secus non de-
erunt qui tanti fastus pertæsi, acutas sibi sagittas esse,
suis vt inenibus sanguinē sequi, se domi vrbīnam ha-
bere (vt vos machoram) doceant, testenturq, non esse
defendendam gl'ndem, aperto iam t'itico.

Epistola 38.

Go quoniam non in uariis studiis, tuique lon-
Fge ac possimus temper sue in, nec ullum
obsequiosi tui omnis officium tui in te prae-
termiserim, speravi, in quo vero intrepide mihi sepe
numero pollicenti sum, te tui perpetuo fore memo-
rem ac si quando nobiscum esset, fortunae Foreas mihi in-
sultaret, eum te fore qui in inaccepti beneficij hosti-
mentum pro me aditum esset, parati mihi porrigeres. Sed
dij boni qui illos meae secessit opinio, dum te me-
memore expectamus qui tui dememineris, dum inquā-
te tui bus nunc aditum esse speravi, qui tuarum plerisque mi-
ratibus, immo vero illudetibus, nunquam satagas, quin
omnia (que inulto partium sudore tibi parata sunt) iau-
de consumas & cum flagitiosis hominum corruptissim-
orum gregibus, lucum suum patrimonium stultissime pro-
fundas, & (quod in te deterius & ab humilitate ma-
gis alienum videtur) patris defuncti obliuiscere, cuius vi-
uentis labor tibi omnia peperit: qui te suauissime edu-
cavit, effusis charitatis habenis amavit, tibi quoque omnia
quae ad bene & beate viuendum pertinebant, ubertim
sempiternum & ambabus suppeditauit manibus. Cui iam
capulo instanti, & (quod dici solet) alterum pedem in
cymba Charitatis habenti, fidem dederas, te annis porre-

talibus, ac sacrificijs deo immolaturum. Quinetiam dum mortui cadauer per sandapilarios efferretur, eiu labas, vociferabaris, & ad rauim vsque clamitabas, ita vt pro eo vitam pacisci velle videreris. Nunc autem, vbi fides viuenti praelita: vbi simulata pietas cadaueri exhibita? O ingratae mentis iuuenem. O perditissimum adolescentem. Nihil sane iam conqueror, q̃ mei dememineris, quem parentis coepit obliuio. Iam quoniā in nequitia tua ita occaluisti, vt lapideam magis quā humanā videaris effigie indutus, plurib⁹ te verbis hortari desistā. Viue vt lubet, egeris quē volueris, profundas, perdas, pereas, nihil ad me futurū. Sciueris tamen ex Pittaci sapientis dicto, tales te habiturū liberos, qualē erga parentes te praeliteris. Vale.

Epistola 39.

Olitioris litteraturae viri multaq; lectione
M exerciti, qui de liberis educandis libros ediderūt: bene & docte mihi instituisse videntur, vt infantibus adhuc vagiētibus studiosae adhiberentur nutrices, quae eos cibis mollioribus, vtpote lactinijs suauiter pasceret, ne si duriusculos ori tenero fortasse inculcassent, flaccidae adhuc & bulla fragiliores maxillae, dentibus immunes non frangerēt, aut molliores pepone stomachi non decoquerent. Caute siquidem obseruarunt tenellum corpus vix bene compactū, esculēti paulo asperioris non esse capax. Hunc ritū, qui de erudiendis pueris aliquid repositum ē, obseruari voluerūt, vt videlicet rudibus crudisq; ingenijs (quae sunt veluti tabula rasa, in qua nihil depictum est) praeficerētur viri moribus non minus q̃ doctrina cōspicui: qui nutricibus nihilo asperiores, ipsos

IO. RAVISII TEX.

primis litterarum edulijs, utpote minutulis elementis imbuerent, atque animum virtutibus perinde ac doctrina formarent, excolerent: non ignorantes eos arduis oneribus non sufficere, quorum vires modicis etiam rebus succumberet: eos præterea maioribus disciplinis non esse idoneos, qui in ipso vestibulo deficerent. Cognitis demum elementis liminaribusque litteris, grammatices rudimenta studuerunt his inculcanda, quo facilius orationem grammaticam, licet ornatu & cultu immunem contexerent. Quod ubi facere tam probe sciuisent, orationibus partim solutis, partim pedestribus, leporum & venustatis succo affatim delibutis, componendos voluerunt: ut imitatricis instar simulae, alienis inhaerent vestigijs: quodque ab alijs factum inspicerent, ipsi facere aut saltem emulari, a tergo & eminus conareretur. Hoc uno motus argumento, quum pridie huius diei audissem Petroni charissime, te ad artis dialectices studia remis velisque aspirare, non potui ut utilitatis tuae semper studiosus, quin id desiderium litteris conarer excutere, difficillimum factu suspicatus, te illius succos ebibere, qui aliarum artium parentis riuulos, vix bene labellis primoribus degustaueris. Nec enim te latet, caduca & fragilia architectorum fore aedificia, quorum debile fundamentum extiterit. Agedum ergo, priusquam immaturis condescendas affectibus, sagaci examine perpendas, quid tibi sit utile: neque quicquam pares extruere, priusquam stabili fulcro illud solidaueris. Futurumque dubio procul expecta, te a cunctis artibus longe exulaturum, si hanc a te floccifeceris proscriptam, proscriptam floccifeceris. Cui enim per deos immortales, idoneus videberis disciplinae, si hanc

(grammaticen dico) ignores? Quid ad stomachum tuum faciet riuus, cuius fons tibi odiosus fuerit. Eris iuris ciuilis aut canonici peritus, qui latinarū dictionū sensus ignoraueris? Callebis phsyicas rationes, qui verborum æthymologiā nesciueris? Extricabis difficiles sophismatū meandros, qui apertissima quæq; explanare nequiueris? Scrutaberis cœlestes & altissimas Astrologiæ, aut Theologiæ causas, qui quæ infima sunt & pedibus tuis vicino contēplari nesciueris? Degustabis arborū, herbarū, vnguentorū, ac radicū succos, cui odiosa fuerit primarum litterarū deliberatio? Aliorum morbos vnguētis aut antidoris repelles, qui tuæ ignorantix remediū adhibere neglexeris? Declamabis in senatu aut ages in theatris, priusquā in schola loqui didiceris? Alijs ne persuadebis, qui quæ tibi pręiudes vtilia, suadere nequiueris? Perpende velim, & in memoriā aliquantisper reuoca ex maiorū annalibus: quam frugifera quam vtilis, quam iucunda sit artiū humanitatis lectio: cuius amœnitas, lepos, suauitas, Italos (a quorum scatebris linguæ latinæ rorem primū constat emanasse) ita pellexerit, vt parum grauate tulerint cæteras omneis disciplinas a se reijci, & eliminari: vt has obuijs vlnis amplecterentur, harum odorem assiduis naribus olfacerent, saporē lingua inexplēbili degustatēt, venustarē labellis arctissime cōpactis deoscularentur. Quotusquisque enim Philosophus aut sophystes in ipsis etiā Italię penetrabilibus cōperitur? Quot illic medicos, quot Astrologię peritos, Quot iurecōsultos inuenies? nullos sane aut paucos. Contra vero, poetarū nominibus ciuitatū compita ebulliunt, Rhetoribus ac declamatoribus vix theas

IO. RAVISII TEX.

tra sufficiunt, grammaticos non capiunt scholæ. Historicorū verbis passim locorum compita fulminant. Nouus quotidie Seruius, nodosos enodat. Nouus assidue Valla, muscosos emungit, & (vt semel dicam quod sentio) laudāda videtur Itatorū latini sermonis parentū constātia: qui (quod has artes ceteris iucūdio res semper credidere) ab earum castris nunquā defecerint. Legimus oratorū principē prouecte iam ætatis Tullium, Rhodijs præceptoribus sese recoquendū tradidisse: quin & easdē artes a priscis regibus tantopere excultas, vt liberos suos præceptorum ferulis ac flagris perinde ac infimæ sortis, aut conditionis peregrinæ puerulos submitti voluerint ipsosq; institutos res amplissimis plerūq; muneribus cumulauerint. Sic Marcus Antonius imperator, Frontoni Philosopho quem dicendi præceptorem habuerat, statuat erexit. Sic Scipio Aphricanus Ennij statuat sepulchro suo imponi, Sic Archelaus Euripidē sibi conuiuā adesse, Sic Traianus Romam ingrediens Dionem præsium curru suo donatum honorari, Sic Ptolomeus philopater templum Homero dedicari voluerūt, Sic deniq; (vt a peregrina ad domesticā transeamus hystoriam) Clotharius Sadragefillum ludimagistrū (quod Dagoberti filij sui pædagogus esset) ducatu acquitanico donauit. Hæc & alia permulta quæ adduci possunt testimonia (vt opinor) sufficiunt, quæ artes humanitatis attentius excolēdas, in animum (nisi lapideus fueris) inducant. Verbis meis igitur acquiescas velim, qui nihili tibi non vtile, non frugiferum consulam. Id vbi feceris, meo in te amor, licet infinitus prope fuerit, plurimum incrementi adiectum periclitabere. Vale.

Epistola. 40.

Em a me tibi frugiferam, nedum iucundam
R semper factum iri opinatus, si parentis instar quod ad animi tui cultum & morū honestatem pertineret, dietim tibi legēdum ac pro suavissimo delibādum esculento proponerē: statui apud me breuissimis (æpenumero codicillis (quoniam id etiam quotidiano pene conuicio efflagitabas) quid tibi laudi, quid vtilitati futurū, contra quid honori tuo fuliginem & tenebras inducturum, aperire: quo ceterius meę in te beneuolentię, licet tibi tuis vnguiculis notioris, periculum adhuc facias. Fecisse autem operæ precium videbor, si prius omnes in te viciorū fastillas funditus extinxero. quam te ad virtutis studiū inflammare studeam: si inquam, docti agricolæ instar, prius tribulos, lolium, carduos, & vrticas radiciter extirpauero, quam purgatissimū, & purum tritici gramen sulcis immittam. Inter cætera quæ nomini tuo magnopere officiant, primas sibi vendicat ebrietas: quam ideo primū eliminandū cēui, quod ea rationis vsum hominibus excutiat, vicijs omnibus incrementum præstet, virtutibus ortū & nutrimentū impediat. Hinc eo facilius claustris tui corporis interdicere speraui, immo & mihi sum pollicitus, quod nō ignores vinolentiam tabificum multis venenum fuisse. Quis enim nescit, florētissimis ciuitatibus & opulētissimis earūdem incolis perniciosam & exitiale fuisse? Quis enim nescit Troiam multis ante tēporibus ineluctabilem, & Martis rabie indomabilem, sepultis vino Phrigibus captam fuisse? Quis ingentes Rutulorum copias a Niso & Euryalo præter vindictam iugula-

IO. RAVISII TEX.

tas? Romam a Brenno Senonum duce, obrutis Baccho ciuibus incendio datā? Fuit ne & cōtagiosa summis etiam principibus hæc temulentia? qua auctore Antiochus magnus hyeme tota in vino & venere cōtrita profligatus. Olofernes a Iudich muliere intereptus. Poliphemus ab Vlyffe excoecatus. Deiphœbus a Menelao interfectus. Alexander ab Iola pincerna Veneo potus. Cynaras filiz incoestu contaminatus. Bonosus imperator a Probo superatus, ac suo sibi laqueo iugulatus. Athamas, Learchi, Aganz, Penihel filiorū sanguine polluti. Anacreon acino vuz pallæ suffocatus. Lacides philosophus nimio haustu obrutus, Cyampus a Cyane, Armytus a Medullina filiabus occisi creduntur. Infinita propæ testimonia quæ inexhausto orationis stylo mihi suppeditātur, in mediū euocarē: nisi hæc satis esse arbitrarer, quæ vel temulentia omnē tibi adimerēt, aut saltē aliqua ex parte refrigerarent. Perpende velim, & apud te sagacius paulo cōtēplare, quid inde veneni pullulet, quāta exhaletur mephytis. Obruti vino sensus hoīem glirib⁹ sopnolentiore efficiūt, e gradu mētis deiiciūt, & rectā tollūt de cardine mentē. Resipisce igit^r, & ab hoc exitiali veneno linguā reuoces: aut si factu tibi videatur difficile, eo protus abstinere quod tādiu tātopere dilexeris, ne saltē scytifes. i. Scytharū morē imitere, qui nectar vel meracissimū acheloio poculo nunquā diluūt: quin (vt scribebat Androcydes Philosophus ad Alexandrū) memēto quū vinū potas, sanguinē te bibiturū nā cicuta homini venenū est, cicute vinū, hoc est cōsidera, quāta vini vis sit, vt veneni sit venenū. Vazle. Datū ex edibus nostris pridie Calēdas Decēbres.

Epistola. 41.

Acit tua in omnes vel ignotos comitas me:
F dum in liberos humanitas, pater colendiſſi-
 me: vt quauis præter hoc corpus & quic-
 quid in eo est, tanta semper abs te susceperimus ob-
 sequia: plura semper dictum appetere non erubesci-
 mus. Quinetiam ita, nam cōparatum esse non igno-
 ramus, vt (authore Vergilio) Omnis in Ascanio cha-
 ri flet cura parentis: Cōtra vero liberorum spes om-
 nis in parentibus, veluti nauæ refugium in ancho-
 ra constituta permaneat. Audaciores igitur paulo
 in his quæ vtiliora nobis fore conspiciamus, vel ob
 id vnum facti sumus: quod pictorem in excolendis
 morticinjs, imaginibus, simulachris fictilibus sensu
 & anima vacuis, non auro, non argento, non denique
 preciosissimis parcere pigmentis conspiciamus. Val-
 lidi⁹ igitur argumētum quum nobis visum sit, nec
 patrem in excolendis suis animatis imaginibus, de-
 bere facultatibus parcere: intrepide quæ ad ingenij
 nostri nedum corporis cultum pertinent, expolcim⁹
 te nihilo in his quæ ad ornatum nostrū spectant pi-
 ctore tenaciore expectantes. Ne autē diutius te pen-
 dulum remoremur, lucidius quid verba hæc nostra
 velint aperiemus. Defecimus a primo præceptore,
 quem dum rusticaremur mēse tuę conuiuā adhibuit
 sinunc sub alio militamus primæ indē clāssis præfe-
 cto: qui discipulos solutę partim orationis venustate,
 hystorię partim flosculis expolire satagens, Fabij
 Quintilianū, & Cæsaris cōmentarios assumpsit legen-
 dos: nec tamē ita assumpsit, quin reuocato calculo sa-
 cile recātet, si alios ad stomachū tuū & palatū magis

IO. RAVISII TEX.

facientes eidem legendos iniunxeris. Hos tamē præ cunctis elegit, quod Quintilianum licet mendosum & maculis scatentem, ab omnibus laudari, Cæsarem vt hystoriæ domesticæ scriptorē, a paucis immo nulis reprobari videat. Ne autem a maiorum vestigijs aberrare, & (quod triuali fertur adagio) cornicū oculos configere, & sexagenarios de pōte dei cere videatur: sex nouissimos AENEIDIS Vergilianæ libros explanandos, & ad finem superis arridētibz deducendos accepit: testatus Lucanum Syllium & Statium vt duriusculos, Mantuani carmen vt paulo flaccidius a plerisque non vsquequaque probari, vnum Maronem heroici carminis scriptorē, ab omnibz nullo reclamante laudari, amari, deosculari. Nunc igitur pater æquissime perpendas, videantur ne vtiles horū authorū lectio, quā si pbaueris, da operā, vt cōdiscipulis proficiētibus oscitantes nō pigrescamus, pigri non oscitemus, sed emptis actutū codicibus, ceteros omnes cursu & lectione præuertamus. Vale.

Epistola. 42.

Tomachum mihi aliquantisper mouit, ac
 Sibilem excitauit multocida illa verborū tuorum
 licentia: qua me vt merulentum & vino
 marcentem, & (quod dicitur) ad ambas vsque aures
 ingurgitatū, seuerius incesuisti: mouissetque acer
 bius paulo, nisi indubitata fide mihi compertum es
 set, te non morbo animi aut liuoris stimulo ductū id
 egisse, quin potius vt me tibi iam pridē obnoxii, am
 pliori se nper obsequio demereris. Ego sane inficias
 neutiquam iero, me præter modū vinolentizæ deditū
 fuisse: e tamen in re culpæ meæ veniam eo facilius

me exoraturū spero, quod nō ignores neminem tantae esse probitatis hominē (fuerit licet dijs īp̄sis proximus) cuius vita aliquantulis viciorū tenebris nō ebribiletur. A Eneam sua cōmendat pietas, dedecorat proditio, Alexādrum bellica virtus extollit, deprimitebrietas. Salomonis prudētiam quisque laudat, lasciuia nemo nō vituperat. Neque tamē propterea licere mihi existimo, vt sceleratis aliorū vestigijs īpugne adherēā: verum id vnū summopere abs te oratum vellem, vt conuicijs aliquāto mitioribus me increpares. Nō sum pectoris adeo obtusi, vt verbis humanis nō mollescā. Cēterū quoniā me a potu nimio multis & imodicis sermonibus deterruisti: te deprecabundus postulo, vt proluxiore orationis stylo mihi adaperias & enarres, quid cōtraria ebrietati & crapulae ēp̄ rantia vtilitatis afferat. Secus haud facile mihi persuasero, fugiendā esse prorsus vinolentiā: quam n̄ per (absit tamen verbis tuis cōtrahiti) nō solū iucundam, sed & vtilē mortalibus existimaui: nec existimaui tantū, sed ex receptae fidei autoribus, in omni doctrina locū facile principē obtinētib⁹ collegi. Ennius imprimis si Horatiano testimonio succinere, & calculū adijcere voles, mero despumās ad carnē prōptior extitit: quin & Cratinus asserit, nulla placere diu nec viuere carmina posse, quae scribuntur aquae potioribus. Mnestheus quoq; vinū animae & corpori tantum addere testatus est. Quod si horum testimonia quod prophani fortasse authores tibi videantur, suscipi deque tuleris, Christianae religionis cultorem Epistam Mantuanum tibi obijciam: qui Faustum pastorē ita loquentem inducit.

IO. RAVISII TEX.

Vina sitim minuunt, animique doloribus obstant:
Vina vt amicitias, vires ita corporis augent:
Funde iterum, potare semel, gustare Secundus
Colluit os potus: Calefacta refrigerat ora
Tertius: arma siti bellumque indicare quartus
Aggreditur: quintus pugnat: victoria sexti est:
Septimus (Oenophili fenis est doctrina) triumphat.
Ne igitur laborem tuum hac in re mihi adhuc dene-
ges, quin vbi crastina fulserit hora, epistolā ad me re-
mittas, qua lucidius omnia verbis cōplectare. Ceterū
pridie huius diei ad aures meas peruenit, te libris as-
fluere cōpluſculis, quos vt minime tibi idoneos nū-
quam reuoluas: sed inſcrinijs putrescere cū blattis ac
tineis rixari permittas: hos velim propere ad me cu-
ra deferēdos, ne non sit quo corporis & ingenij mei
vires exerceam. Vale.

Epistola. 43.

Ix satis (vt opinior) verbis exprimi posset, in
V quam profugū ac vehementē risum me vel
inuitum traxerit nouissima, quam ad me de-
disti epistola: notissimum sane tuæ cæcitat̃ argu-
mentum præferens: longeque notius exhibitura, si
ita semper cæcatire, hallucinari, ac desipiscere vt oc-
cepisti, pergas. Ego verbis quā fieri potuit humanis
satis vt opinabar studueram te a vinolentia ceterisq;
permultis id genus flagitijs deterrere: quod certo scū
rem, nullum ad virtutes non eradicatis a stirpe vicio-
rum fomentis aditum mortalibus patere: mihi que
adeo præter scrupulum pollicebar, te in meam sen-
tentiam non pedibus modo, sed manibus quoque ac

toto corpore descēsurum, Verum quis me oleum & operam perdidisse non fatebitur? dum te ab his quæ pernicioſa fore tibi conijciebam, diuertere ſtudiui: ad ea quæ profutura opinabar hortatus ſum: cui verbis meis vt aliquanto aſperioribus, ac conſilio vt impotuno, parum fuit non acquieuiſſe, niſi & reprobanda quorundam Epicureorū teſtimonia ad vinolētię tuę & erroris fulcimentum adduceres: quaſi vero delicti cauſam expurget erroris alieni teſtimonium, cæciſq; viſum reſtituat alienæ cæcitatis probatio. Sed Chriſtianię religionis cultor Mantuanus vinolentiã probauit, qui ſeptimū etiam hauſtum non deneget. Perpende velim prius quam quicquam crudum & im præmeditatum euomas, quemnam paſtorē his verbis inanibus effutientem induxerit, nonne quæſo vt idiotam & conſilijs prorfus immunem? quod ſciuerit quę a ruſticis nihil præter atramentum redolentibus eſſe ſuntur, a ſapientibus non pluris quam ventris crepitum æſtimari. Videberis igitur agreſti plus quam ingenio natus, ſi ruſtici perinde ac grauiffimi Catonis frontis rugoſæ viri, probaueris dictū: eo quod ad nequitiam ampliorem (quod dici ſolet) feneftram tibi patefeceris. Quoniam autem efflagitas, vt ampliorem verbis tibi aperiam quid cōtraria crapulæ, & corporum voluptatibus temperātia vtilitatis aut laudis afferat: Notius id (vt opinor) tibi fuerit, ſi prius apud te mediteris, quid infamię, quid probri, quid ignauię afferant turpiſſimæ ac mellitæ voluptates: quas (vt ait Cicero) qui ſequitur, nomine tantum homo, te autem belua dicendus eſt: cui ſit proprium corpori inſeruire, & his ſolum voluptatibus quas tum e paſſu,

IO. RAVISII TEX.

turn e ventris quærit rebus. Turpissimū enim est genus hominum illorum, qui in ventrem proiecti ac libidinem, veluti sues coeno volutātur. Nihil est ergo quod ignores hominem tantis laudib⁹ ob temperantiam efferendum, quanto probro ob voluptates illas, quibus semper penitentia subsequitur comes: deprimendum esse conspicias. Temperantiam (nisi comea fibra, aut iecur adamantium, roburque & æs triplex circa pectus fuerit) vt laudabilē probabis, si diligentius obserues quantam plerisque mortalium celebritatem, aut (vt verius loquar) immortalitatē peperit. Non ignoras coramuni omnium suffragio perpetuis laudibus efferri Massinissam regem Numidarum: quod centesimum suæ ætatis annum agens semel tantum in meridiē cibum sumpserit: vt milites suos ad temperantiam suo induceret exemplo. Romanorum hytorijs Curium cœlo tenus afferri conspicias, quod holusculis contentus viueret. Lycurgum nonne regē vbique gentiū nominari, quod abstemi⁹ vixerit? Alios item prope infinitos per ora hominū volitare, quod sibi hac peste interdixerint? Cogant te igitur ad respiscendum virtutis præmia, aut a flagitio deterreant scœlerum opprobria. Non me præterit difficile admodū esse, contemnere voluptatē: nam nobis insitam & quæ affectuū nostrorum semper sequatur comes. Possunt tamen sensim viciorū fomenta extinguī, quæ momēto vno extirpari nequeūt. Sed de his hæc tē⁹. Expetiueras nuper, vt libros, quos in icrurio putrescentes cum blattis tineaſque rixari permittebam, ad te curatē perferēdos. Curant, quod etiā licet ab ostentatione procul positos, viles tamen

tibi fore suspicabar. Ego ubi maiorem paulo studiis meis quietem impetrauero, ad te maiora dare constitui. Hoc tu iterum boni consulas. Vale.

Epistola 44.

A Sfiduis (vt accepi) lachrymulis faciem humentas, curis edacibus animum corrodis, verberib⁹ crebris corpusculum diuerberas vnguibus insanis faciem deformas: quod natum eximo litterarum amore flagrantem, (cuius prima atas iter a ingenij lumen manifestum ostendebat) fatali iaculo percussum amiseris. Quod sane audire nedum perpeti difficile admodum mihi visum est: parumq; absuit (ita me stimulabat noui doloris rabies) quin interdum vulnerib⁹ inhonestis me mordicus mutilauerim: idq; (vt opinor) fecissem, ni muliebre quandam eiulationem olim parentum & amicorum obsequijs interdictam, lege cautum fuisse me monuisset Cicero. Ad id me vrgebat indoles pueri eximia, mores probatissimi & ingenuus pudor. Verum quum apud me sagacius paulo confyderaui, stultum esse ex Senecae dicto id timere quod vitari nequeat: lachrymis temperaui, quod vt facias monitum te velim. Nosti certius quam vt moneri debeas, mortales omnes & si serius, morituros tamen: parcarum ordo stat immobilis, factum ineluctabile, immutabilis rerum dispositio. Summas esse mortis aures, saxum pectus, ineuitabile telum conspicias. Nihil est ergo quod te diutius animi excrucies, nihil quod vehementius indoles, nihil quod amplius deos & astra voces crudelia. Ellet hercle quod merito posses conqueri, si mitius cum ceteris mortaliu, quam cum nato tuo factum conspiceres. Ellet

IO. RAVISII TEX.

quod iuste mortem vt iniustam accusares. Verum (vt ait Tragicus) est omnibus æqua, non superbificis regum diuitijs magis quam lacero mendicorum panibus flectitur: nec frequentius casas & tuguria, quam turres & castra ingreditur & expugnat: nec magis Iro quam Cresco, Curio quam Augustis, se præstuit inimicam. Non hanc fucatis declamationibus oratores, suauidicis carminibus poetæ, promiscuis phatmacis aut vnguentis medici ac myropolæ, teretibus lanceis equites, pennatis missilibus strictisve mucronibus pedites gemmatis coronis imperatores, non denique cuncti mortales rebus vllis mortem effugiunt, aut terrent: neque sane honestius aut sublimius regi quam passori domicilium præparat,

Quantum quisque sui meretur corporis vmbra
Impendet terræ. maiorem non parat vnam
Principibus quam pauperibus, rudibusve bubulcis.
Quin & vrbes fortissimis munitas ppugnaculis, templa varijs extructa marmoribus, aulas attalicis decoratas tapetibus funditus demolitur, euertit, dissipat. Quum nihil igitur intactum relinquat, cui suæ acerbitatis virus non propinet, quod suo non fodicet telo: furorē moderare, bilem cohibere. Erat (fateor) quam luges facili natus Minerua, multaq; iam lectione exercitatus, ita vt prospere cum latinis actū esset litteris, si superuixisset. Quum tamen fatalis necessitas ita exitum, vt vnumquēq; alio migrare expediat: eius transitum vultu sereno ac minime supercilioso perferte debemus, quin etiam foelicem illum censere, quod non repentino (vt pleriq; a Plinio enumerati) jobitu decesserit, sed diluta ac expurgata longo examine consciens

tia: quanquā nihil (vt conijcio) seuera dignum scutis
ca, breuibusque gyris, & umbrarum carcere dignum
perpetrauerit. Quod si tantus animi tui dolor nullis
verborū aggeribus queat mansuescere, alienæ saltem
constantis exempla te moueāt. Anaxagoræ imprimis
qui audita filij morte, nihil sibi nouum nunciari asse-
ruit, quod ex se natū mortale sciret. Pericles item qui
duobus filiis intra quatrīduū spoliatus, iisdē diebus
vultu non magis moto, quam si fuisset dura flix, aut
marpesia cautes, cōcionatus est. A Filij Pauli ex Xe-
nophontis postremo, quorū huic sacrificiū agenti quū
nunciatū esset alterū ex filiis natu maiore in acie ceci-
disse, coronā tantū deposuit, percunctatus demū quo-
nam modo cecidisset, vt audiuit fortissime pugnante
interiisse, depositā capiti coronā reposuit, numma tes-
tatus se ampliore ex filij virtute voluptatē, quam ex
morte amaritudinē sentire. Ille dū quarto ante triū-
phum suum Macedonicū die alterum filiorum ami-
sisset, alterum demum tertio post triumphum, iactus-
ram illam æquo animo tulit. Id erat quod te monitū
volebam, & a te precario factum expetebam. Vale.

Epistola 45.

A Epe & multum apud me dubitauī, lice-
ret necne ad eos velut ad anchorā & asylū
semper in aduersis cōfugere, quorū suppe-
titijs & patrociniis iam plerunq; fuerimus adiuti, atq;
eo magis quod beneficiū qui dare nescit (inquit Sene-
ca) iniuste petit: sitque ingrata & minime generosa
mētis accipere semper, largiri nunquā. Fecit ea res vt
nouo emergēte scrupulo qui male me habet, consilij
tui suppetias adhuc emēdicare diutius & cunctanter

IO. RAVISII TEX.

erubuerim: quum iam tua beneficia in me tanta exte-
 terint, vt si vitam pro tua vnus dignitate profunderē
 * vix partem minimā viderer assequutus. Quum tamē
 monuit me Tullius grati esse animi, & multum velle
 debere, cui iam plurimū debeas: tanti tamq; prudens
 viri dicto audacior paulo factus, timorem exui:
 neque adhuc turpe existimaui, ad te veluti Mecenas
 tem beneficium recurrere: qui si meritis tuis respon-
 dere, aut gratiam referre nequeam, agere saltem non
 desistam: eosq; imitabor mendicos, qui quum acce-
 pte stipis mutuum referre nequeūt, beneuola verbo-
 rum actione repēdunt. Is autē scrupulus qui me cor-
 dictus vulnerat, nocturnū sopnū mihi adimit, seu-
 ram faciem mihi exasperat, meq; prope dixerim de
 gradu deiecit, talis est. Insurgit in me rabiose loqui-
 tatis, & contagiose virulentie clamorosus quispiam de-
 tractor, ac pestifer libitina, satyricis armatus aculeis,
 resq; vipereo sanguine tincta gerens. Quem nec ver-
 bis a me læsum, nec iniuria affectum (testes verborū
 meorum deos inuoco) putauerim, sed (quod nunquā
 sibi persuasit) plærunque miris extulerim preconijs,
 meitque rebus ac modica supellectile quantulacunq;
 fuerit, si eguisset vt i voluerim: is tamen vt norunt om-
 nes, passim locorum canina vtens facundia nomini
 meo illudit, genuino dente me mordicat, indelebile
 stigma mihi inurit. Hunc diceret quotidie totū perle-
 gere Archilochū: quod sane perpeti difficilius ac mor-
 lectum magis videtur, quam qua me accusauit culpa
 ipse vacem, simq; eorum, quæ mihi impingit, minis
 me conficius. Si vlla verborum petulantia a me præ-
 terhac fuisset irritatus, immerito sane videret cōqueri:

qui paterer telis vulnera facta meis. Quum preferam Lacedæmonius Chilo præceperit, proximo non maledicas, si non vis male audire. Verum (repetere cogit doloris rabies) nunquā quicquā vſquā a me factum dictumve existimo, quare ita in me stomachari, lucensere, inuchi, ac seuire debeat. Id tolerandum necne fuerit, non satis scio. Tolerarem, nisi tacendo culpam præstare viderer, nisi etiam ab hoc me diuerneret Publii mimographi poetæ verbum scribentis. Veterem ferendo iniuriā inuitas nouam. Te igitur plus quam dici queat oratum velim, vt vbi primū negotijs quibus nunc districtus es quietē impetraueris, aliquā cō filiū tui scintillam mihi porrigas : quodq; imponitur oneris sponte suscipias : simul vt pleniore obsequio me tuis amantissimū demerearis, simul ne id suffragijs mihi denegās, sis delicti mei (quod alioqui fortasse perpetrarem) author conscius. Vale. Valetudinem tuam cura diligenter & me semper ama, vt semper fecisti. Datū ex ædibus nostris, quarto nonas Ianuarij.

Epistola 46.

A Fpe & multum dubitalſe te afferis, esses necne si quādo sinister scrupulus animum tuum præliis vulneraret, ad me velut anchoram præsidij causa confugiturus. Miror sane, vnde perplexa ista fluctuatio, & anxietas tibi primū irreperit; qui amicitie iure omnia tibi polliceri debuisses, quæ aut corporis aut ingenij mei vires non exuperāt. Eſſet quod cunctantius paulo hæſitares, si vlla in re quæ amicum postulaueris, te repulſam apud me possum testareris, aut si in præſtādo vulneribus tuis medicamine, tardiusculū me aliquando amicum præſtā-

IO. RAVISII TEX.

tissem. Verū (nisi fallor) eum me semper probasti, qui (vt Periclis verbū mīhi vendicē) paratus sum me rebus tuis accommodare, sed vsq; ad aras; quique conseruandī tui causa, de via declinare cum Chilone non dubitauerim. Dignissimū enim hoc mutuae inter nos charitatis pignore te semper iudicavi. Hēsitare igitur quiescas moneo, tibiq; persuadeas, me (vt cum Thearentio loquar) pedibus manibusq; omnia semper facturum, quo rebus tuis consulam. Quod autem scribis, malignū quendā ac rabiosae loquacitatis soilum in te cōtagiosae virulentiae dietim quicquā vbiuis locorū euomere: quem nec verbis a te laesum, nec iniuria affectū putes, vis quid in ea re vtile factū sentiat tibi adaperiā? Socraticę patientię tibi loricam assumas frontem baccare cingas, inconcusso vultu omnia petere, patere, & abstine, eiusq; verba non pluris quā saturi vētris crepitus facias. Non ignoro, ideo durius bilem tibi ac stomachum mouisse: quod quorū te insinulat, minime sis cōsciū. In hoc hercle notius argumentū fuerit tuę sapientię, si vbi clamosa comminatione verbisq; iurgiosis ita oblatrat, ita cornicatur, elinguem Seryphi ranam te presteris. Quid enim huic hominī bombilio litem dissuadeas? Quid serpentinę linguae venenum excutere fatagas? Patere, patere, ac prius quam temere quicquā eructes, Tyberij Cęsaris modestiam in memoriam reuoces: qui (vt testatur ille) post conuicia, malosque rumores, ac famosa de se ac suis carmina, firmus & patiens, dicere satis habuit. In ciuitate libera, liberas esse linguas oportere. Ad id, te omnia Philosophorū apophthegmata ac sententie inuitāt. Cleobuli imprimis, cum cauillatibus non esse

infantiendū præcipientis. Quid quæso te lucri confes-
quuturū speras, si cū iurgioso litiges, & (quod fertur)
in puteo cum cane pugnes? Nihil sane male dicit, qui
bene dicere non nouit. Eius igitur verba æphyris cō-
mittas. Clamet, obstrepat, crepet, increpet, nihil est
quod tibi dari queat vicio, si pertuleris. Vale.

Epistola 47.

M Agni (vt video) verba mea æstimasti, ma-
gni consilia fecisti, hominū stultissime; qui
quod tibi perniciosum semper fore prædi-
caui, excœcatus, & stultitiæ tenebris inuolutus perpe-
traueris. Parū tibi visum fuerat, iuuentutē innumeris
prope flagitijs contaminare, nisi & summā tuis mise-
rijs impositurus, vxorē duceres: quasi vero odiosa ti-
bi fuerit libertas, infantīū clamor iucundus, quasi mul-
torum curam appetas, qui tui tātum vix curiosus esse
poteras. Quid dicet homo antiqua virtute, ac fide pa-
ter tuus, si rescierit, qui iam sacris mysterijs & cultui
diuino ab incunabulis te deuouerat? Testor deū atq;
hominū fidem, ad infantiā redigetur: vix erit sui com-
pos, ita ardebit iracundia. Et cui dubium potest esse,
quin sicubi locorū te repererit, quingētos protinus ti-
bi infringat colaphos, aut cerebrum tibi diminuat, aut
te verberibus cæsum in pristinū dedat? Quibus autē
verbis ambire furentem conabor? Quæ prima exor-
dia sumam? Quo affatu lenire studebo? Vociferabitur
scio, & me erroris, tui conscium protinus exclamabit,
arguet, detestabitur. Quum enim interdum apud me
iuuentutis tuæ iugum, libidinem, prodigētiam bilio-
sus increparet, atq; adeo execraretur, vt pene in capil-
los tuos vellet inuolare: apud eum te semper excusa-

D ij

IO. RAVISII TEX.

tum habui, dixiq; iuuenile id esse viciū, ac primis omnibus cōmune, quod crescentibus annis facile extirparetur: promissq; perditos illos mores me tibi facile excussurum. dii boni quid inquam dicet? Vtri nostrū grauius excandescet? vtri durius cōuitiū euomet? Vtrunq; sane (vt opinor) pari cultro dignum putans, furcis deuouebit. Miserū me, quid agā? Hocine etiā hominū perditissime, fecisse debueras, quin prius amicorū cuiquā verba faceres, mihi saltē, qui te semper pari loco habui, quo & parentē: cui nihil ynquā tam arcanū intus latuit, quod tibi adaperire dubitauerim? Quid est quod in erroris tui fulcimentum adducas? Quod huic malo remediū inuenies? Quid quum te arguet, referes? Si prius quam quicquam molireris amicorū reminē consilijs tuis adhibere voluisti, cautius saltē præmeditari debuisses, quid oneris subibas, cui iugo ceruicē inclinabas, iugo dico, quod cum vel cornibus excutere placeat, non liceat id auribus tuis inculcarū: si profundius voluas, ademptam tibi libertatem comperies. Te solum tui curiosum, prius esse oportebat. Vxoris posthac, & liberorum cura erit habenda. In diem antehac vivebas, incepto vix prandiculo matutino, cœnæ sequētis anxīū te esse nunc expedit. porrectis (quod dicitur) pedib⁹, & in vtrāq; prius aurem dormiebas? nocturnum sopnum tibi posthac auferet domestica necessitas. O hominem incōsultū, O tribus anticyris caput insanabile. Erit polliceor tempus, in quo stultitię tuę pœnitentia ductus, & vnguibus faciem tibi deformes, & matrem quum te peperit, abortiuū malles peperisse. Quid quæso si amicorum verba nequiuerunt, suis aureis sententijs plu-

Iosophi ab hoc non deteruere? Quid primū omnī tibi non succurrit Alexādrīdes, qui dicebat diem nuptiarum, omnī malorū initium? nam aiebat, Si pauper, diuitem duxeris, dominā, nō vxorē acceperis. Si pauperem, onus vitæ ferre non poteris, quū pro vno duos sis nutriturus. Si turpē, dolebis. Si pulchrā, habebis cōmunem. Quid inquā Hypponactes & Chæremōn non diuerterunt? quorū ille duos dixit vxoris dies dulcissimos: Nuptiarū videlicet & mortis. Hic, fatius vxorē efferre, quā ducere. Cæterū quoniā veteri fertur prouerbio fero Phryges sapere: tuo nūc infortunio sapias, & quā in te cudisti fabam, perpetere. Quod tibi propinasti venenum bibe. Vale.

Epistola. 48.

Vid causæ est, quod nouissimis tuis litteris tantopere mihi succenseas, in me tam grauius exclames, tam acriter inueharis, tam sume saeuias? Summe incēdiarius, pyrata, sacrilegus, homicida? Nihil hercle (vt suspicor) peccaui, nihil cōmerui, nihil deniq; tanto dignū conuicio perpetraui. At vxorē (dicis) parentibus (qui iam sacris mysterijs ab incunabulis me deuouerant) ignorantibus, aut inuitis potius duxi. Quid nī duxerim? Quis a protogamia hominē diuertat, quū nec humanis, nec diuinis legibus cautū ac vetitū fuisse vnquam reperiatur. Tu sicubi legum, locorū, gentium, authorumque eminentissimorum, cōtra factum probaueris, dignissimè censerī velim, cuius in exitium & mortem nō vna paretur fymia, non serpens vnus, non culeus vnus; sed quicquid ab ingeniosis ad hominum tormenta, & miserias tyrannis vnq̃ repertum est. Vis me senio te-

D iij

IO. RAVISII TEX.

nus (quæ misera est lassitudo) solitarium ac celibem consensescere? Vis breuissimam hanc vitam instar lachrymosi turturis præterire? Frustra igitur moneret Tragicus, læti ut viueremus dū fata sinunt, quū præsertim properet cursu vita citato, volucrique die rota præcipitis decadat anni. At veterum quidem philosophorum multos & caste viuendum præcepisse, & ut præceperunt, vixisse, facile concesserim. Non est tamen dissimulandum, plerisque non barbatenus philosophos, sed vere sapiētes, non tantum nuptias commendasse: sed ad eas quoque accessisse. Summi enim philosophi Pithagoras, Socrates, Crates etiā, qui sine supellectile fuit, vxores duxerunt, eisq; cohabitauere: neq; philosophiæ impedimēto putauerūt. Quid enī (ut arguebant) magis officiū philosophi, q̄ secundum naturam viuere: quid autē magis secundum naturam viuere q̄ vxorem ducere? Tute ipse nosti animal plenum rationis (quem hominē dicunt) sociale esse, atq; ex philosophorū testimonio, societatis illi⁹ principiū esse coniugium, sine quo neq; ciuitas consistere neq; domus perfecta esse potest. Illud enim vinculū (quæ iucūda est animi requies) vtriq; curas adimit, in vtroque amicitiam conflat, ac si quod acerbatis vir⁹ in altero enascatur, partem alter ebibit. Non sum etiā adeo imprudēs, ut cui vel reiectis statim repudijs, id licere contenderim: vbi tamen ætas firmitus aliquādo maturuerit, non video quare id cōmode fieri nō possit, aut si possit, debeat, aut si debeat, cur mihi quoque nō liceat, quū necessariū videatur matrimoniū, ex triplici Lacedæmoniorū lege. Quarū prima. Qui vxorem nō duceret, secūda. Qui tardi⁹, tertia, Qui nō be

ne,damnabitur. Apud Romanos quoq; Val. Max. & Iulius Brutus Bubulc⁹ cēsores, bona eorū qui ad fecunditē celibes peruenerāt, fisco adiudicasse credūf. Sed qui deformē (inquis) duxerit: molestā feret. Qui diuitē, nō vxorē, sed dominā acceperit. Qui pulchrā tenebit cōmunē. Duxi ego vxorem forma liberali, & vultu adeo modello, vt nihil (supra: neq; em̄ (spero) cōmunis erit: quæ nullū adulterio capitalius esse flagitiū sibi vnq̄ persuasit: sed eos, qui aliquid tale perperassent, Perylli tauro & Bulyridis ara dignissimos semper asseruit. Quid quēso meli⁹ facerē eo, quo qui laborum partē sustineret, parem voluptatis & letitię mecum ebiberet, reperirē? Faciā enim aliquid oportet. sacris me addicerē mysterijs, qui id vtile fore vt crederē adduci nunq̄ potui? Solus beluæ instar viue rem, cui solitaria vita nihil vnquā magis odiosum visum est? Fornicarer, aut adulterijs me contaminarē, cui aliter cōcupiscentię præter scœlus parere liceat? Fornicatione & adulterijs abstinere, cui stimulo carnis reluctari, impossibile magis quā difficile extitit? Quū igitur secus fieri nequiuert, quiescas porro mo neo, ac defiltas mihi velut ignominiosum aliquid cōnubium obijcere. Egeo tua & parentū opera, quam si facti hui⁹ pertēsi mihi denegaueritis: solus rerū mearum vtcunq; potero satagā, quādo etiā id efficere, mea propius quam aliorū inter est. Quod si assidu⁹ corporis mei sudor minor fuerit, quā vt nostrū vtriq; victum conferre valeat: certū est domesticatim poti⁹ manū ad stipē porrigere, quā inedia misere cōsumi. Vale, habes animi nuncia verba mei. Datū ex meo & sponsæ tugurio Calendis Martij.

D iiii

IO. RAVISII TEX.

Epistola. 49.

Ominum barbaris & incultis moribus præ-
H ditorum compluscula beluinæ prope feris
 tatis exempla hystoriarum, passim reperite
 est. Nec vîquâ tamē annalium legisse aut vidisse tam
 lapideæ ceruicis tam agresti natū ingenio quenkā,
 memini, quem pepone molliorem, & oleo tranqui-
 liorem non redderent meæ vicia tua detestātis incla-
 mationes, quæ te cordicitus non solum non pupuge-
 re, sed ne in cute quidem titillarūt. Quod me animi
 suspensum ita reddidit, vt quotiescūque rei huius in
 mentem venit (venit autē per singulas horarū minuz-
 tias) mihi vix ipse tēperem: quin vitæ longioris per-
 tæsus, nouū aliquod & inauditū mortis gen^o misero
 mihi cōminiscar: quo possim inuisam quamprimū at-
 rumpere lucē. Fecissemque iampridē (vt opinor) nisi
 ferreum hunc animi tui rigore humanissimis verbis
 sensim excuti posse mihi persuasissem. Quis enim
 perferat probris alienis se infamē fieri? At puerorū
 flagitia sæpenumero parentibus impinguntur: quod
 hanc peccādi occasionem mollemque educationem
 (quæ omnes corporis & animi neruos frangit) libe-
 rius illis videantur indulgisse. Videbor igitur mea sœ-
 cordia, aut formandi tui negligentia, ad nequitia fœ-
 nestram tibi patefecisse, atque quum nihil aliud per-
 petrauerō quam quod talē genuerim, magnā tamen
 reipublice iniuriā videbor intulisse: quasi vero om-
 nem operā, curam, industriam, diligentiam denique
 omnem, vt te quam optimis formare institutis, non
 adhibuerim. Quando enim quæso rerum tuarum ne-
 gligens vîlus sum? quando tardus aut fugiēs laboris

eius præfertim quem tibi viui fore credidisti nonne a puero paruulum eduxi? Non pecuniarum aliarumque rerum tibi vtilium affatim semper ministraui? Nonne sub præceptoribus latinæ litteras haud incuriose doctus (quos intra priuatos parietes non modico retinui stipendio) erudiendū curauisti? Abunde lignorum (si quando vehemens esset frigorum intemperies) præbui. mundius cæteris fratribus vestiui. Sperabam itaque his in te meritis te quoquo terrarum missilem iturum, nihil eorū quæ præcepissem morosa ceruice detrectaturum; sed pedibus manibusque in meā sententiam descendurum. Neque tamen te pudet hominum turpissime ea facere, quæ & me ad infamiam redactura, & te (ne dubitaueris) aliquādo ad furcas & scælas gemonias ductura sint. Nam si lucidius aliqua ex his quæ infinita sunt verbis cōplecti liceat, quanam scelerum species reperiri queat, quæ te non inquinaueris? quis in tota Gallia siccarius, quis ganeo, quis adulter, quis patricida, quis nepos, quis aleo, qui se tecum familiarissime vixisse nō fateatur? Taceo pueritiam tuam quam delicijs soluisisti, verba impudica, ne alexandrinis quidem permittenda delicijs, in ore tuo frequentia, alia item grauissima, quæ ab omnibus petrasse vtinam falso dicereris, quæ tamen si dictu pudenda sunt, fecisse tamen te non puduit. Acciuerunt me ad cenam nudius quartus amicorum nonnulli, vbi quum in tui mentionē mutuis incidissemus colloquijs, cōpit quidam immodicus alioqui virtutum mearū estimator, me sinistris auibus natū prædicare, qui filiū genuissem effigie tenorū hominē, spurcissimis autē moribus, porco simillimū, cui iucundius sit in coes

IO. RAVISII TEX.

no & stercore volutari, quam aqua purissima dilui. Nec defuere, qui teipsum perinde ac spurium semine meo genitum inficias irent, qui virtutum mearum ne minimam quidem referres scintillam, nec mea te monentis verba pluris quam eminulos lanarum floccos aestimas res. O quanta quaeso, quamque accita doloris cuspide pectus meum tunc perforatum fuisse existimas? O quanta ita siccum iecur arsisse opinaris? Vidisses (ita me dii amant) excussos oculis meis lachrymarum rivulos vbertim erumpere. Vidisses capillos ventris diffusos extrahi. Dixisses, aut me detium stridorem perpeti, aut quibusdam numinum intemperijs, morbove comitali miserrime agitatum, distorqueri: ita me stimulabat rabies: ita comprimebat dolor. Quae dum qui aderant, verbis lenire (frustra tamen) conarentur: aggravescebat, ita ut per diem viderer moriturus. Diis boni te tale futurum sperassem, te hercule (ut opinor) nutricis ab ubere raptum feris deuorandum obiecissem. Idque in rem vtrique fuisset, vicijs saltem caruisses, ego miseris istis, quas perditissimi tui mores glomeratim mihi congerunt. Tu ob scelerum ignominiam, ego ob eam (quam praebuisse dicor) peccandi occasionem despectui, & ludibrio non haberemur. Mirabar, mirabar quod tui videndi copiam, neque nobis, neque amicorum cuiquam iam pridem fecisses. Tuae enim turpissimae vitae conscius reformidabas, ne nostris omnium clamoribus (ut criminosis est) arguereris. Timebas licentiam tibi adimmi, & iugum seruile imponi. O quam inopes metis meo vnus periculo eos praedicaui, qui dum etas metus, magister prohibent, quodam velut praesagio putant sibi copertum, quales sint futuri iuuenum mores.

res: his nibilo sagaciores, qui ab vnguibus leonē iudicant, Tu quum adhuc puerulus esses, eminentissimum futuræ virtutis lumen præ te ferebas, omnesq; (vt eos iuuenum qui verecūdi sunt laudare mos est) modestissimū te prædicabāt, nec erat qui spem de te quam optimam nō conciperet. Sed Heu hominum ignaræ mentes, ignara futuri Pectora, dum validos ætas tibi cōtulit annos, Virtutum radijs scœlerū præferre tenebras Cœpisti, & miserē præsagia fallere turbæ. Iam vt aliquādo verbis istis nihil apud te lucrifaturis, nullū (vt scio) pondus habituris, finē adijciam: ad ea quæ nunc dicam aures aduerte. Non si (vt cum Terentio loquar) ex capite meo sis natus, iudem vt aiunt Minervam esse ex Ioue, ea causā magis patiar flagitijs tuis me infamē fieri: aut igitur vitā in meli⁹ commutes, aut de te litterā longam facturus, ingulū pares laqueo. Nisi enim te respuisse audiero, ego velut spuriū, & puerum me patre minime dignū, te exheredabo, exhereditū breuib⁹ gyris, perpetuis tenebris, aut furcis potius deuouebo, Vale & verborū meorum (si sapi⁹) noli dememiniſſe.

Epistola. 50.

IX audeo hercle postulare, vt verbis meis
 V fidem adhibeas, nō quod cōmenticia quædā, aut hyperbolica scriptur⁹ sim, sed quod factu difficillima fortasse viderent, nisi sincera fide tibi persuaderes, eū me esse quē amicorū absentia non minus torqueat, & exulceret, quā delectet præsentia, & enutriet. Postabulo tamen (scio) multa intēpestiue, & illepide meo more dicturus: sed quæ omnia meæ imperitiæ tuæ cōdonet & indulgeat humanitas. Iam

IO. RAVISII TEX.

primum omnium latere te nolui, ex eo, quo Lutetianæ mythologias, vilioresque istas (quibus impallescimus) nenas reliquisti, Aureliamque profectus es, ut ibidem in meliores disciplinas, & magis questuosas te totum impenetrares: animū meū tui absentis desyderio ita intabuisse, ita sopnolentis quibusdā cogitationibus emarcuisse, ut Socratis non longe absimilis viderer, qui stare solitus dicitur pertinaci statu perdius atque pernox a summo lucis ortu ad solē alterum orientē inconnitens, immobilis, iisdem in vestigijs, ore, atque oculis in eundem locū directis, agitabundus. Dixisses me instar Niobes in lapidē obriguisse, aut præstigijs quibusdā laruisque bustuarijs stupetactum obmutuisse. Quinetiā Agelastus, ac velut irrisibilis lapis factus sum. Testes collegæ nostri, qui vbi attenuatā prorsus faciē, & oīa ipsa cute ten⁹ protuperantia cōtuentur, morbo, & eo quidē acerbo ac diuturno me laborasse coniectant: qui tamen murtuæ nostræ beneuolentiæ certiores sunt, id tui causā mihi contigisse, non ambigunt, egrū propterea solantur, aut saltem solari contendunt, causati nullum esse tam pertinax & indissolubile amicorū cōtubernium, quod aliquādo alio istuc, alio illuc profecturus separari non oporteat. Vellē nihilominus a dijs immortalibus ita cōparatum fuisse, ut mori tecū mihi licuisset, quo cū tā beneuole viuere, quid viuere: immo iocari semper & ociari licuerat. Sed O fortuna (exclamat Plaut⁹) ut nunquā es ppetuo bona. Eo me amico priuari oportuit, quo cū omnia ut mecū libere loqui poterā? Qui dolorū meorū partē ebibebat? sine quo iucūdū nihil mihi videbatur? qui acerbitalis meq

virtus vtcunq; pestilens inexhausta verborū magniloquentia repellat: Facundo tibiini persimilis, quem scite & modulate adhibitū viperarū moribus mederi testis est Theophrastus ille Gellianus. Quæ omnia qui adulandi studio a me dicta suspicaretur, is hercle tibi nō minus quam mihi esset iniurius, me videlicet parasyti similem existimans, te Thrasoni Therentiano autis popularibus gaudenti comparans, qui inadulabilis es & iudicii tui non prodigus: quiq; palpū obtrudere, si lenociniū esset, caute nouisti. Stultū esset & inconsulte factum, hoc astu ad tibi cōgratulandū vel le irrepere, quem nuda & infucata delectat, veritas, quemq; (vt cum Aulo Gellio loquar) hominem esse noui sciētia nihil de verbis laborante. Et si autē ea animi ægritudine semper fuerim, scribēdi tamen cupidō mihi nunquā defuit, neq; enim deesse permisisset insopita mutue inter nos amicitie recordatio, quæ audacem suggererat animum & hortabatur: licet timidis, cūlū faceret imperitia, eoq; audacior fiebam, quo opinarer stylū meū insulsum & rusticū sollicitq; (vt tecū & cum Gellio loquar) vbiuis scatentē, non multum ab eorū abhorreere facundia, qui vel Cæsareo vel Pōtificio iuri vacarēt, non quod eis linguæ cultū derogem: sed quod mihi dicēdi peritiā vēdicarū nolim. At vbi reddita est nobis a Trimestigo tuo vere (vt opinor) leguleio epistola: dii boni quantū stupui, quantum inquā mihi admirationis attulit rei nouitas, qui belle in animū meū induxerā, sermonis culum non magis cum legum studio coniunctū esse, quam matu ram cum infantia prudentiā. Putabam ego phylonomos omnes, barbare, aut saltem nō multū lepide lo-

IO. RAVISII TEX.

qui: plerofque non latinæ linguæ incitia, fed ostens-
dendę doctrine tedio, aut odio potius. Video tamen,
fi modo tui fimiles multi comperiatur, peritiam & fa-
cundiam cum legibus adeo coniunctam efle: vt diffi-
cillimum fit iudicare, magis ne legibus artes humani-
tatis, an artibus ipsis leges debeant. Qua in re max-
imum mihi ftuporem attulifti, quod eas contemptui
nedum derelictui habeas, fine quibus leges ipſæ vel
fane rudentibus Archadiæ pecuarijs displiceant, aut
fylueſtribus rufticis noſcantur facillime. Gaudeo ta-
men quicquid dicas earũ amenitate & ſucco te oble-
ctari: quarũ ſtudio coactus tibi interdixiſti. Diſ faciãt
vt eo ſemper animo, & ſi diſſimules, perdures, vt pa-
latinã mephitim, & cauſidicorũ iſtic latrantũ barbar-
riem, tua eruditione, ſimul & doctrina venuſtes, & Bu-
dæum (quem doctiſſimũ efle vel frequẽtibus cuiuſq;
teſtimonijs, & inter Lutetianos velut mōſtrum prius
inuifum nemo inficias ire audeat,) omnimodo infecte-
ris doctrina, eoſque aliquando caſtiges patronos ine-
priantes, qui nullũ vtriq; iuri ſermonẽ aptum exiſti-
mans, niſi eum qui inornatus ſit maxime: quaſi vero
ex induſtria barbare loquantur, quos latine loqui ve-
tat imperitiã. Quod autẽ multis verbis artes noſtras
deſpicari viſus es, te ſane foelicẽ prædico, cui tandem
aliquando ex his garrientibus diſciplinis nihil homini
præter pauperiẽ cõparatibus, emergere ac pedem re-
uocare licuit. Nos autẽ male feriatos, qui in his conſe-
neſcimus ac pene Pherecydis inſtat Phthiriãſi, & mor-
bo Syllano inter pediculos collegiales emarcemus &
tabe lenta conſumimur. Nos impendio loquaciores
theorematis tantum nugilibus, puerilibuſq; comæ

mentationibus dilatrantes, & captionū grammaticarum laqueis strepentes, stipulas & culmos steriles colligimus: vos (absit verbis meis inuidia) grana relictis inanibus paleis vbertim metitis. Nos (vt vere dicis) verborū & argutiarū fuligine obcecati presentia tantum conspiciamus, futurorū immemores. Vos & presentium & futurorū solliciti possiditis disciplinarum nihil crumenę profutararū studiis, prospiciēter vobis & reipublicę consulitis. Quare nimirum si ad magistrastratus amplioresq; dignitates erecti fortunā vestro temperetis arbitrio: nos vero veluti pulli inuolucres & implumes, e nido surgere nunquā possumus, Sed quid aliud faciamus? Non cuius homini contingit adire Corynthus. Vnum est, quod me solatur maxime. Securius ego me in infima conditione visiturum spero: (si modo paupertate mea fuero contētus) quā si amplioribus inhians, me semper animi excrutiare misere: & si hoc eorū sit dictū, qui quum nihil assequi possunt, desperātes suis se cōtētos rebus asserūt: quod quidē velint nolint, faciāt oportet. Cāterū, in re nihili vtrāq; paginam fecisse videar, conditionis meę certiorē paucis te velim facere: vt mihi si sinistra sit, condoleas, si p̄spera, cōgratulere. Discipulorū imprimis numerus in eodem statu permanēs, prāterquā quod vno florido diminutus est, qui patrem mala valetudine laborantē visurus abiit, vt vel attratus intersit exequijs, vel cōualescentē latus videat: venturus sit, nec ne, latet: neque sane multum laboro. Eam enim a discessu tuo constantiæ lorīcam indui, vt iam friuolis id genus rebus cōtristari nō decreuerim. Ego prospere valeo. Id vnum me semper male habuit, quod ab-

IO. RAVISII TEX.

sentia tua impatientissimus fuerim: dolorem tamen hunc lenisti prospera tua (quam ex litteris cognoui) conditio. Nihil istuc noui agitur. In regū festo tria aut quattuor tantum collegia, mimos & comedias recitauerunt, & eas quidem satyricis immunes aculeis: itumuit enim capiti suo unusquisque, quorundam periculo factus cautior, qui (quod regiae maiestati & muliebri perduelles stigma inuississent) cathenati ad regē non tam ducti quam tracti sunt. Magister durandus, cui doleo, adhuc in vinculis est: dolorem tamen sperato reginae aduentu ubi se liberum fore cōfedit, solatur. Fatis (ut multa plerumque cadunt inter calicem supremae quela bra) concesserunt magister Ioannes Tylli, olim Naurici templi facellanus, & N. hic Lutetia, Niuernis ille: misereatur utriusque dominus. Salutati omnes quos litteris tuis salurandos iusserat, qui te pariter retulerant. Superest etiam, ut verbis utcumque fieri poterit humanis dominos meos Amoncurianos (quorum ego obsequijs ad aras usque sum paratissimus) meo nomine salutem dones. Item. M. Xantonensem, & utrumque Garfonerium. Itidem magistros & (quos omisisse fuisset inciuilis & rustici plane hominis) discipulos nostros, Rutillium Pedianum, & Mirandulanum ingenuos adulescentes, mei (ut opinor) amantissimos quibus quoque in amore respōdeo. His plurimum gratulor, gratulaborque quandiu vixero: quod (ut scribis) contentiosa quadam æmulatione studio audistime incumbant, & a simili hero mores imbibant, sintque ut morum tuorum, ita & studiorum ingeniosi sectatores, & solertes simi. Spero rem nostram publicam tua & eorum doctrina ac prudētia, tandem maxime

EPISTOLAE.

33

auctum iri, & prudentissime gubernatum. Dij faciāt
vt ea res falsum me nō habeat. Si quid est, quod mea
ars istic in tua & eorū causa efficere valeat, aut patro-
cinari, non parcas laboribus. Inuenies me non segnē
neq; tui absentis immemoriē. Vale tu Nomophage,
& Illi Nomophyli, & excusatam habete, vt sermonis,
ita & formandorum compingendorumq; debite ele-
mentorū inscitiam. Datum ex cubiculo nostro, de-
cimooctauo. Calen. Feb. Vnum est quod omiseram,
Cauete queso mei anirauli, ne ingeniola vestra, & cor-
puscula tantis laboribus, aut peruigilijs, frequēti-
oribus ita fatigētis, vt propterea immedicabilē mor-
bum incurra- tis. Id dico quoniam iam pridem com-
pertum est, vos hac re frenis non calcaribus indigere.

Epistola 51.

Vdiu ferti⁹ hora post meridiē circiter quar-
ta, eas ego suscepī literas, quas tabellario
nostrati pridie Calen. Oct. ad me dederas,
quib⁹ ego lectis notissimū prudētię tuę feci periculū,
non⁹ lōge factur⁹, si in ea perstiteris animi modestia,
quā hacten⁹ tibi yēdicasti. His autē me cōsulebas, sub
cuius praeceptoris ferula tibi ad doctrinā cōparandā
esse militandum. Quod & si inquisitius, exactius, ac
magis sollicitē quēsitū repōsceret iudiciū, coact⁹ sum
hac epistola raptim & tumultuarie scripta, tibi paucis
aperire quid super ea re mihi sit animi, idque facere
propter desperatā, abituri puncijs celeritatē, qui antelu-
cano sequentis diei quo venerat tempore, sibi prope-
re redeundum esse testabatur. Consularem imprimis
vt eum praeceptorē tibi eligeres, cuius virtus non mi-
nus animum excoleret, quam doctrina ingenium ves-

B

IO. RAVISII TEX.

getaret. Nam si studijs (vt cum Fabio loquar) scholā
profuturam, moribus autem nocituram, constaret: po-
tior mihi honeste viuendi ratio, quam vel optime dis-
cendi videretur. Est ludimagistrorū genus, qui rudia-
menta illa (sine quibus quicquid superextruxeris cor-
ruet) neglectui habēt & fastidiūt quod ab omni osten-
tatione aliena sint: ea tamen maxime curant, quæ xg-
nochiā, id est vanam gloriam afferāt. Sub his te-
merere nolim, tum quod plura in fronte promittant,
quam præstent in recessu: tum quod impēdio loquas-
ciores ac nugalibus quibuscū nanijs dilantes, puer-
is fumos venditent: nihil doctrinæ solidæ eorūdem
animis suggerant & inculcent: sed inani verborum &
argutiarū fuligine perbelle deludent: ita vt quū quin-
quennio eosdem habuerint discipulos abecedarios &
primorū elementorū ignaros, si interrogas, compes-
cias, quod quam molestum sit parentibus, qui pecu-
nias non modicas his nutriendis profuderunt, quam
perniciōsum illis ipsis, qui illic pueritiā in nugis con-
triuērunt dictū esset difficile. Huiusmodi præcepto-
res verbis interdum piperatis strepunt, præ se cæte-
ros rudes esse & agrestes prædicant, inanes flant glo-
rias, ac falsam scientiæ persuasione sibi induunt, dis-
gnosq; pene dixerim se iudicāt, quibus vocationem assur-
gant omnes. Verum si propius cōsideres, quid vtili-
tatis habeat eorum doctrina, nihil sane reperies, quod
vel fracta nuce tibi putes emendū: horum igitur scho-
lis tibi maxime interdicas, præstabilis sapiētiae virum
elige, cuius sanctitas teneriores puerorum animos ab
iniuria custodiat, ferocitates a licentia grauitas deter-
reat, hæc si feceris, nec te iūb eo meruisse, nec cōsilijs

nostris acquieuisse poenituerit. Vale. Datum ex ædi-
bus nostris, decimosexto Calendas Nouembris.

Epistola 51.

V Itam meam nec vnus assis æstimandam
putauerim, nisi te rebus meis ac saluti totū
deuou eas, qui nullum amantissimi hominis

officium in me prætermiseris : imminet enim capiti
meo discrimē, quod nisi tuo vnus patrocinio ac præ-
sidio vitare non liceat. Ne autem verbis meis defatis
gatus pertædeas, rem omnē tibi a principio strictum
aperire constitui. Celebrabatur nuper cōuitium, per-
dicibus, phasianis, cothurnicibus, pauis, lepisculis, fe-
rina, tantisque alijs omne genus delicijs, & esculentis
superfluis, vt huius respectu memorabilē Cleopatras
cenā sordere dixisses. Aderat & trimū nectar, quod
iā in subterraneis cenopolijs pene emarcuerat. Huic
ego interfui, assiterunt & plerique multi nostrates
non obscuri nominis viri: Saturis iam omnibus vbi
depositæ epularum reliquiæ, cœperunt protinus (vt
moris est) cytharistæ & tibicines peramœnis instre-
pere canticulis, atq; omnium ita aures delinire, vt iam
diuorum nedum regum sceleritati inuideret Næniæ
surrexerūt, hystriones funambuli, qui multiformi cor-
porum volutatione plurimum oblectabant: venerunt
interdum qui prurientum animos titillarent. Aderat
(vt semel finiam) omne genus voluptatis grataque
omnia & iucunda supramodum visa sunt, præterquā
quod comatuli cuiusdam vno digito caput scalpen-
tis mollicies plerisque tædiosa iatis visa est. Erat
enim qualem fuisse Demosthenem scribit Gellius
vestitu certoque cultu corporis nitido, venusto, ni-

IO. RAVISII TEX.

misque accurato: talaribus tuniculis more Lydi ca-
ponantis circūpecte & composita induebatur. Erant
eius manus inter agendum argutæ & gestuosæ: ita vt
Dionysīæ saltatriculæ cognomēto dignus cum Hor-
tētio videretur. Quū igitur id omnibus molestū esse
conspicerē, nullum tum esse: qui eius rei tediū verbis
auderet exprimere, iusta obiurgare superfluentē tan-
tis rebus hominē incessui, quod ægre ferēs animo co-
laphum mihi protinus infregit, ego contra gladio va-
gina excerpto, hominum cordicibus vulneraui, quo fa-
cto, salutē mihi fuga quærere coactus sum, viuat nec
adhuc mortuus sit nescio. Quærunt me satellites ad
furcas, vt sicubi locorum me repperint, de me pro-
pediem actum sit. Venio igitur te oraturus, vt vel me
domi tuæ occulas, aut saltem visum tibi, si istac trans-
ierint inficiēris. Iniquum est fateor mendaciū perpe-
trare: Parua tamen (inquiunt Theophrastus, Gellias-
nus, & Liuius) vel turpitudine vel infamia subeūda est,
si ea re magna vtilitas amico quæri potest. Et Chilo
sapiens conseruandi amici causa de via declinauit, fal-
sum enim cōsiliū pro ei⁹ salute dedit. Pericles quoq;
rogatus vt pro amico falsum deieraret, opus est (re-
spodit) me amicis cōmodare, sed vsq; ad aras. Hunc
igitur precibus meis locum relinquo velim. Tan-
tum enim me tibi debere fatebor, quantū patri, si tuo
vnus præsidio periculum hoc effugero. Vale.

Epistola 53.

D Emostenes Græcorū eloquētissimus apud
Philippū regem Amyntæ filium verba fac-
turus, in ipso statim orationis limine sus-
pensus obmutuit: maiestate (vt credibile est) tanti

virī perterritus. Quod (vt opinor) heri ac nudius tertius mihi cōtigisset, dū me colloquio tuo dignat⁹ es, nisi stuporē hunc explorata mihi iacipridē excussisset humanitas tua: nā quū paruulus esses; & in re militaria militaris, tantam morū facilitatē prę te tulisti, tantam in omnes abiectissimos, & gregarios inopes benignitatē, vt iam tū primū, qui ipem de te q̄ optimā futuræ virtutis non cœperit, fuerit nemo. Quo mihi ampliori laude cumulādus videris, qui prouectior factus tibi semp cōstiteris, neq; amplissimis honorū culminibus euaseris arrogātior, aut magis insolēs: quod qui faciāt, albis sane coruis rariores cōperiuntur. Vfu enim venire conspiciamus vt a teneris annis permulti dociles videantur pueri: qui vbi collum iugo substra xerunt, tandem velut pristinæ conditionis immemores statim superbiant eosque aspiciuntur, quibus cum pueruli familiarissime vixerunt, quodque multo deterius est, virtutes omnes abrogant. Neroni hercle persimiles, qui licet ephebus optime videretur indolis, vbi tamen virū egit tantis tāque probrosis vitam flagitijs cōmaculauit: vt eius in exitiū & mortē non vna parati symia, non serpens vnus, non culeus vnus debuerit. Quod genus hominū moribus quantum tibi interdixeris, vel cœco appareat, qui quāto prouectiores annos attingis, amplioribus animū virtutibus exornas: nam vt exēplo contentus vnico reliqua innu mera, quæ sese vbertim mihi offerūt, & ingeniū pene obruūt, omittam: quis māluerit ac modelti hominis factum non iudicet quod me in ludo (quē prius tyronē agnoueris) abiectissimum homuncionem e quercubus (vt dicitur) & saxi natum, vixque fatis dignum.

IO. RAVISII TEX.

qui pedum tuorū vestigia deosculer, simul & iterum in familiam tuā euocaueris, nūquam de te bene meritum. Quid enim bene mereri posset is, cui nihil est: de eo, cui nihil deesset? Quid si vlllo genere obsequij lacessitus fuisse? Credibile est sane te magis paupertatis meæ & laborum misereri: q̃ opera & famulicio indigere. Nunc ne parasiti instar verbis titillantibus aures tibi demulcere, aut caput blandiendo confricare videar: ea nunc primum litteris aperiam, quæ mutuo reuolare colloquio, tua deterruit maiestas: vbi heri me tecum loquentem timidiusculum vidisses, concessisti (quæ tua fuit humanitas) vt id scriptis facerem. Faciam igitur. Percunctatus es me, vellem necne a regendis puerorum gregibus abstinere, atque istinc domum tuam migrare. Nolo hercle istinc consensere: consenui tamen hætenus, expectans quo istinc euocarer, ac de me bene mererer, non doctrinæ meæ (quæ nulla est) gratia: sed paupertatis quæ magna est intuitu. Hanc spem mihi suggerebant pleriq; quibus non vsquequaq; sinistre prouisum est. Nā vt ceteros omittā, præceptor meus doctissimus magister Ioannes Clauimontius: vbi rotam aliquandiu istinc volutauit, familiæ domini Laudunensis ascriptus est. Alij esse permulti, quorum nominibus parco: ne quis me oculis obliquis alienam prosperitatem limare dicat: fortunam satis pinguem sibi fecerunt. Eandem ego aleam dietim expecto: nullius tamen quantumcumque opulenti domum intraturus: quin imperitiæ meæ ac morum non commouerim. Quoniam igitur tuæ fuit modestiæ me euocare: Id tam primum omnium non ignores velim, nihil esse in me, doctrinæ aut elo-

quætiæ, quod tibi vsui vel honori esse possit. Si quod tamen sit in hac re ministeriũ, nõ negligēs tibi polliceor, & (vt vires suppeditabunt) frequēs & laboriosum: nam nullũ aliud officij gen⁹ ab ipsa infantia exercui, in quo operam tibi possem pmittere: quam si pollicerer, & te tua spe fallerem, & me mendacij convincerem. Noueris ad hæc, me & his moribus præditum: vt holuiculis agrestibus liber malim victitare, q̃ feruus lautissimus eiculetis. Quocirca tibi soli & vni obnoxius esse velim, nec subiectus, om̃ibus tamē obsequiosus. Præterea nudus sum tanquam ex matre, vixq; (vt in adagio dicitur) obolũ habeo, vnde restimemam. Si tecũ fuero, om̃ia mihi suppedies oportet, quæ ad honeste viuendum videbuntur vtilia & necessaria. Et quoniam ex famulorũ immunditia & sorditate, domini plærung; arguitur inopia, vestimentis (vt clericum decet) honestis indui peto, non versicoloribus aut hystrionicis, quæ si meo emenda arbitrio vales cõmittere, stipendio quantũcũq; modico mihi opus est. Scio te munificũ, & qui famulos terse, neq; tamen composite, & venuste nimis indutos malis, q̃ crumenam immodicis auri ponderibus tumentem. Equum præterea velim suis ephippijs ornatum, tuis sumptibus nutritũ, & quoniã teste Cuidio, carmina secessum scribentis, & ocia quærent, vellē vt tandem aliquem locũ mihi designares, vbi musis, ac tibi liberius vacarem. Impossibile est enim quæ tumultuario sunt, studio ac frequentib; interrupto discursionibus multum esse decocta ac eliminata. Hæc omnia & si studiose appetã, nihil tamē ardēt⁹, & obnixè magis tua beneuolentia: quam vbi fuero consequutus, digito

IO. RAVISII TEX.

cælum videbor attigisse. Hæc omnia eo audētius tibi aperui:quo me intrepidum in his detegēdis prius esse iussisti. Postularē si me susciperes, vt non cito defereres: nisi iandiu mihi cōpertum esset ea te constan-
tia præditū, vt quos tecū euocaueris, nunquā nisi volētes deferas. Perpēdes igitur si adhuc hoc mihi con-
donare libet, placeat nec ne hæc tibi conditio, quæ si displiceat, fortunę adhuc prioris cōtētus viuā: ferreus
tamen sum vtcūque cōtigerit, & lapideus: si vnquam
tantæ tuæ humanitatis fuero oblitus. Vale.

Epistola. 54.

Ix licet per ocium in mense semel tantum
V ferari: tot mæx ceruici incumbunt negocia,
tot vltro citroq; curis agitor. Sed si aliquan-
do possum aliqd suffurari ocij, moris est mihi aliquo
me loco recipere, vbi fatigatum labore spiritū reuocē
& huius sæculi vanitates & misérias cōsiderē. Quod
nudiustertius feci. Sed vbi Satis apud me sagaci velut
trui na perpēdi: nihil in toto mūdo reperi: quod suos
non patiatur manes. Reges venenum reformidāt, do-
mesticaq; metuūt perditiones. Primates ad amplio-
ra semper obrepunt. Senatores sunt auari, & lucri cupi-
di: nunquā secure degunt milites, mors propius in-
stat q̄ vita, in perpetuis viuunt miserijs agricolæ. Ne
multa, nihil est quod suos nō patiatur manes, quodq;
non sit calamitatibus obnoxiiū. Quocirca si me cōsu-
las, quid in hac re sis facturus: te monebo, vt posthas
bito omni diutino studio exitū vitæ perpēdas. Nam
aperte constat, nihil hac vita esse fragilius: prudenter
igitur feceris, si tuæ saluti inuigiles. Vale.

Epistola. 55.

Nihil peius odi, quā istos hypocritas & philosophastros, qui in opinionē sanctitatis veniētes, Calomanā seueritatē capillis supercilio breuioribus paulatim pmittūt. Expert⁹ loquor multos reperiās verborū ten⁹ setos, qui multa de virtutibus publico theatro exclamēt: quique omnia viciodant, aut digna putant incēdio, intus tamen sunt pellice vulpe nequiores. Volo si religionē imitari decreueris, vt sis aperto pectore, & infucatis moribus. Imprimis da operā vt talis fias, qualis cupis videri. Nō est quod in me succēdere debeas, sed potius ames, q̄ nullam nomini tuo maculā inuri permittam, insuper quod dicas, te velle amicū habere, quo cū libere omnia, vt tecū audeas loqui. Nullū (si me audias) tibi cōparabis, nisi prius cū eo tres modios salis comederis. Multi sunt in hostio tātū formosi, & verbis palā amici, qui tamen clanculum ferunt insidias. Vale.

Epistola. 56.

Nescio quid sit in causa, quamobrē mihi succēseas: nihil enim me puto fecisse, aut dixisse, aut excogitasse quidē, quod tibi detrimētum sit futurum. Culpam fateor, nonnunquā ignauiam tuam. Obseruaui quibuscū versabaris, tuarū rerū sat regi: sed aliouersum hoc feci, q̄ vt tibi nocerem. Tute olim mei in te amoris periculū fecisti: Nisi velis i tua vicia reclamari: alio te diuertas: nam quandiu simul viuemus: nullā tuo nomini maculam inuri permitā mihi etiam (si secus agerē) summo verteretur opprobrio. Verbis meis paulatim acquiescas, & bene tibi vertet: omnia ad vorum tuum faciā. Non parcas pecunijs meis, atque adeo omnibus domesticis rebus.

IO. RAVISII TEX.

Haberes a me, velut ab ipso horreo. Sed si cuiquam detrahere velis, vt genialis tibi indulgeas: nullum a me speres auxilium. Vale.

Epistola. 57.

Moneo te plerumq; tuæ vtilitatis, & ab omni scommatū iniuria nomen tuum vindicare satago: sed dum aliquantisper mihi tecum loqui licet, alio diuagaris, & (vt dicitur) extra meū sermonem tuæ peregrinantur aures. Non admodū habere in precio, si eo quo coepisti pede semper perrexeris. vt enim viciatim cōpitatimq; eos iuuenū prædicant omnes, qui recte consulentibus dociles se præbere non ingrauantur, ita & maximo probro datur his, qui amicorū consilijs aures ocludūt, aut prudentum exhortationes nihil penitus ducūt. Et quū vnusquisq; sibi p̄suaferat, te esse ingenio facili & benigno in sp̄e veneram te nihil detrectaturū, quod suasilent, at (vt video) si rosas loquerer, verba me nec hili quidem duceres. Nescio quid sit causæ, quam ob rem id ipsum facias. Tantisper enim dum tua consuetudine mihi frui licuit, intimū te semp habui, sed (vt cōiicio) illud ipsum est. Nemo non nouit arduū esse, hominē natura districtū corrigere. Nequitia tuæ diuturnum indormiisti sopnū, & in pectus semper obduriisti: quare difficillimū est, te noua pelle induere. Vale.

Epistola. 58.

Laudabile fuit Amasis Aegyptiorum regia institutum, qui lege sanxit, vt singuli quorū tannis apud cuiusq; præfecturæ præsidem profiterentur vnde viuerēt, quod qui non facerēt, extremū illis supplicium esset poena, cui sanctissimæ legi

cōformis prope modū videtur Gymnosophistarum mos, apud quos impransī abibant, qui nullum diurni laboris fructum parentibus afferebāt: & apud Baleares Hyspaniæ insulas, puer antiquitus cibum a matre non capiebat: nisi quid ea monstrante sagitta percussisset. Nam vt in Olympiā nō meretur coronam nisi qui legitime certauerit, ita nec dignus est vita, qui nihil parturit, quo testetur se vixisse. In omnib⁹ elemētis, ita vel deo placuit vel nature, vt nihil penitus torperet in ocio. Cælum quo integuntur omnia cyclo & orbiculari motu se vouit. Sol & luna alternatim suos meatus peragūt, & sibi cedunt. Hæc noctē illuminat ille diei præest. Venti suas tenēt regionibus, vnde flatu spirant immobili. Signa zodiaci alternatim solis flexum amittunt. Mare quiescētib⁹ ventis tranquillum, iisdem resstantibus agitur, & suos pisces nunquam non eijcit. Terra sterilis & infēcūda hyberno tempore, vernis & æstiuis frugibus ocium pēsat hyemale. Arborea & plantæ vt tempus aptum fructui ferendo persentiscūt egerunt botros, & virore induūt. ilices & quercus concipiunt glandes. Laurus & oliua baccas, Corylus nuces, Mespilus corna. Nec aculeatis quidem dumis, spinis & veprib⁹ cessatio est, nam & rhannū & alios fructus minutissimos pariunt. Sed obseruemus nobiles vinearū gēmas. Consideremus quanta fidelitate rerum omnium mater & parēs terra, semen sibi cōmissum regerat, refundat repēdat: quanto fœnore Agricolā suū dicit, triticū, siliginē, hordeū, auenam, miliū, fabas, pisa, lente, serinum, lupinum & alia id genus frumenta, & legumina cumulatissimo prouentu generans. Quid annus ipse, quem rerum

IO. RAVISII TEX.

noſtratum & vitæ dimēſorem cognoſcimus, quando a ſua deſijt natura? Quis vidit ver ſine violis , æſtate ſine granis & calore, ſine pomis autumnū, hyemem abſque niuibꝯ & pruinis? Nonne ſuccedentes ſeriatim meſes ſuis officijs manēt? Quis inuerſum vidit ordinem? Quod ſi hæc omnia naturæ legibus & inſtitutis parent, ſuos ſemper emittāt foetus , pudeatne hominē ſolum (quē tamen præeſſe omnibus creaturis diſj voluerūt) quieſcere, ſolum putreſcere in ocio, ſolum ſine fruge conſeneſcere, effoetā ſolum ætatem præterire: ſolū ſine vlllo vitæ ornāmēto emori? Quis hoc probaret niſi deſſi ocul⁹, niſi qui cucurbitas lippit & inops eſt rationis: quum bruta ipſa cæteraque animantia quibus deeſt ratio ratiocinētur vnde viuāt, & quantulumcunq; laboris ſui teſtimoniū nobis? omnibus videndum proponant? Alia hominibus proſunt ſibi que charum & nobis vtilem proferūt partū: pauciſſima admodū reperiuntur ſterilia: & quæ nihil omnino in publicū aſſerant emolumētū. Si quis in aquatilibꝯ fidem requirat & exēplum: parit Balena partumque lacte nutrit. Oua gignit Cephalus, Delphini egerunt foetus: quos ſcæmina vberibus & lacte paſcit copioſo: Agunt vere cōiugia. pariunt catulos æſtiuo tempore Echini ferunt ova: hippocampus contra carnis rabioſi morſum prodeſt: Sed ad hominis vſum nonnihil operātur, Nec minor eſt in auſibus ſedulitas Aquila pullos pbat ad ſolē, qui eū ſuſtinere nequeāt & degeneres repellit. Columbi bina ova pariunt, maſculum primū, ſecundum ſcæminā. Cōcipiunt diebus quadragenis. Galli longa edunt ova, rotunda ſcæminæ, nunciant lucem, & pigros ad laborem excitant,

Pauones incubant oua duodecim, hyrindo quinque pullos parit: quos magna pascit æquitate, incipiēs ab eo qui maximus est natu, & ita in cæteris ortus habēs rationē. Vsq; ad cætera descendā animātia. Tauri laborem iuuant mortaliū, & agricolæ sunt, arantq; terram, ex qua fruges demetimus. Oues suis lanis nos induunt, lacte vagientes pascunt infantulos. Apes nobis mellificāt, Sues se saginant ad esum nostrum, Canes pro foribus nostris excubant, greges a lupis, domos a latronibus tutātur. Feles cubicula purgant muribus. Dū oculos circūfero passim, nihil inuenio, quod in re aliqua non exerceat naturā: nihil, q̃ ocium non refugiat. Quid ergo (vt ad institutū aliquando deueniam) faciendū nobis putam⁹? volum⁹ vinci a brutis, que ratione, anima, dignitate, forma, & nobilitate precellimus? Imitemur potius Plynianū illum Apellē, qui nullum diem ducebat sine linea. Caueamus ne similes illi videamur vernæ pigro & ignauo, qui ruri degebat, vt mortuū cadauer in sepulchris. Reuolutus est annus, arbores sua poma pepererunt: Ceres agricolæ votis respondit: horti suos carbūculos, suas violas, suos dederunt flores: Racemis suis rubuerunt vineę, pomis atbores tumuerunt. Soli superfluum, quā annuam nondum frugem protulim⁹. Reminiscamur opprobrij, quod paritura est nobis ignauia, si conuiniamur desidię. Reminiscamur iacturę q̃ nostris omnium ceruicibus impender, si comperiamur ignorantie. Expergiscamur socij, surgamus ab ocio, ad aratrū cōuolemus, ad burim, ad ligones, ad vomeres, latremus in aula ceruinā pellem, vt tandē in syluis militemus. Declamemus inter domesticos & priuatos pas

IO. RAVISII TEX.

rietes, vt in ſenatu cauſam milonis agamus. Relegemus Carilinam, patrocinemur Cluentio, pupillis obſequamur, explodamus oppreſſores, conſulamur patriæ, & tyrannorum vim reprimamus. Probemus balbutiem linguę inter paucos, probemus ingenij vires, purgemus linguę vitiliginem, priuſquam eo veniendum ſit, vbi ſupercilioſi ſedent conſules, naſuti tribuni, oculati prætores, acuti cauſidici, quæſtores vaſtri, cæteriꝫ emunctæ natis homines. Ecce gymnaſiarum chaures arrigit, in expectando eſt, quid dicamus: paratus eſt excipere, quod offeremus, paratus audire, quod recitabimus, nec fauorem aut patrocinium nobis recuſat modèſtus comes & ingenioſus hypodidſcalus; cæteri inſuper doctrina & moribus claſſimi præceptores noſtri aduertunt, fauorem, vultum pollicentur, & ridibundis oculis beneuolentiam, neꝫ porro nobis verendū eſt, ne ſi quid ornate parum aut inconcinne protulerim⁹, idipſum protinus criſpa nare ſubſannent & auerſentur. Non eſtis doctiſſimi viri ætatum adeo imprudentes, vt non cognoscatis facile cum Marco Fabio ſuam eſſe ſtudijs infantiam. Fortiſſimus quiſque edidit aliquando vagitum, & qui coram principibus aut ſenatoribus magna ſui gloria in omnium admirationem cauſas orauerunt, prius tamen fuerunt rudes & alphabetarij. Vultis exigere ab adoleſcētulo, quod parentem eloquentiæ Ciceronem deceat? Vultis ſarcinā dare infantulo, cui Demofthees ſuccumbat? Habenda eſt ætatū ratio. Non habet ſenectus vires iuuentutis, ſed nec iuuentus conſilium ſenectutis & eloquentiam.

Vale.

Epiſtola 59.

Atis certasti pater, satis militiam sequutus
 S es: tempus est vt cōquiescas, & ferieris: tem-
 pus vt substrahas te periculo, & solita pro-
 fessione tibi interdicas: tempus inquam vt iam done-
 ris rude, & imiteris Horatianum illum Veianium, qui
 armis ad Herculis possem fixis domi sese cōtinebat,
 ne in arenam denuo traheretur. Non est tibi formi-
 dandū, ne non habeas vnde viuas. Tu non es vt ple-
 rique gregarij milites, quibus quum stipendia detra-
 huntur, tenuissime viuunt, & (vt est in ad: gio) digito
 plerumq; salinum terebrant. Patri tuo (quod dijs ha-
 beo gratiam) abunde est auri & argenti. Parentes tui
 omnes habent affatim diuitiarum. Propterea si me
 amas (vt amas) remigra domum, vt & tranquillius vi-
 uas, & votis amicorum respondeas. Vale.

Epistola 60.

Oluit mihi quod nostrates aliqui nuper res
 D tulerunt, esse scilicet nescio quem nebulos-
 nem, qui quotidie me mordet, & famam
 meam passim compitorum vellicat. Eum quæso mo-
 neas, vt (si sapiat) alio suas cōuertat satyras, & me mis-
 sum faciat: nam si cerebrū mihi mouerit, ego illum a
 yertice capitis ad plantā pedis suis pingam colorib⁹.
 Scio non esse sapiētis iuueniles curare nugas, aut an-
 ferū moueri strepitu. Quis tamē nō graue istū fortio-
 lum (qui adhuc quotidie brachias & foemoralia per-
 cecat & culcitras omnes cum lodicibus stercoreat) sic
 vnicuiq; obstrepere, nulla præsertim laceratiū iniuria,
 nullo euerberatiū stimulo? Hoc ego susq; deque fer-
 rem, si postularet ratio. Verū quoniā fama nec etiā lū-
 dum recipit: malo meis vt oppedat naribus, quā me

IO. RAVISII TEX.

naslo suspendat, aut posticis eludat cachinnis.

Epistola 61.

EM nouam & auribus tuis non prius at-
R ditam affero Marce Tulli: Scribit Fabius
 eos fractum iri, potius quā posse corrigi,
 qui in peius obduruerūt. Tortellius tamen ille, ille in-
 quā homicida Tortellius, in quo futurā probitatē de-
 sperabāt omnes, ad bonā frugē se recepit, & vitā com-
 mutauit in melius. Quod in tantā me rapit admira-
 tionē: vt hac in re quid dicam, nesciam: nisi Eunipum
 tandem posito requiescere cursu, mutatumq; vnā con-
 siltere Protea forma. Nunquid enim mirum videtur
 hominē illum, momento & preter omnium expecta-
 tionem resipiscere: qui ab adolescētia (adolescētia au-
 tem? Immo pueritia, adhuc lapsus sum) ab ipsis cu-
 nis morum improbitatē, & corruptelā cum lacte im-
 biberat, & nulli non vitio fuerat innutritus: idq; adeo,
 vt iactam de illo aleam predicarēt omnes, videreturq;
 Neronē propediē induturus. Quod quoniā accidit,
 redijt in beneuolentiā parentū. Plura scriberē, si per
 comparationes liceret, quoniā autem nunc non licet:
 mittam ad te cras aut perendie meum mulionem,
 qui quæ supersunt tibi aperiat interim. Vale.

Epistola 62.

Vrum est mihi studia mea interrompere,
D quoniā tamē multis iam argumētis pericu-
 lum feci, te esse ex eorum numero, qui accē-
 pti semel beneficij nunquā non reminiscuntur. Volo
 adhuc pleniore obsequio te mihi demergeri, ante om-
 nia studijs tuis consule, in quibus ne oleum & operā
 ludas, dicam quid opus factō mihi videatur. Prīmū

omnium, eorum lectione tibi interdico, qui sexquipedalibus & antiquarijs quibusdam verbis ab Euandri seculo repetitis ampullantur: quique nihil ducunt pulchrius aut potius, quam ut affectata obscuritate, & permixtis dedita opera græphis, hiantem & suspensum teneant lectorem, & crucem figant studiosis. Permitteret te lectionis huiusmodi authorum, quandiu viueres: qui se opere præcium fecisse putant: si inuolucra quædam cõpegerint: quæ OEdipo cõiectore, & Natatore delio (vt de scriptis Heraciti dicebat Socrates) indigeant: quibusque Gordij nodus, labyrinthus Dedali, Sphynxis ænigmata, Numeri Platonici, Licopronis tenebræ, & Saliorum versus suis sacerdotibus (author Fabio) vix bene intellecti, comparari nequeant. Dum hæc scriberem, inperata quædam moramenta me auocarunt: quibus implicitus interturbatâ epistolâ in diem sequentem coactus sum prorogare. Vale.

Epistola 63.

Epistola quam heri ad vmbilicũ traxeram, nunc ad calcẽ perducenda est: quâdoquidẽ ocium scribendi liberius sese offert. Quod etiam si non adesset, adhuc tamẽ rerum tuarũ vellem satagere, partim amore tui, partim parentũ. Quorum precibus expugnat⁹, promisi me aliquid quotidie scripturum, quod esset tibi vsui. Quare vt intelligant me stetisse promissis, hominemque esse, quo cum secure in tenebris miscerent, plura præstabo quam promiserim. Deterrebã te nuper ab eorũ lectione, qui dedita opera antiquarijs strepunt vocabulis. Nunc te hortor, vt abstineas a librorum copia, neque tam varijs authoribus ingenium & memoriam confundas. Nam quod

IO. RAVISII TEX.

scribit Fabius, Lectionum varietate refici stomachū,
& pluribus cibis minore ali fastidio, non ibo inficias:
modo tamen intelligamus hominem iam adeo in li-
teris profecisse, vt huic labori non succumbat, & sub
huiusmodi onere vires non fatiscant, Huic vero labo-
ri quomodo poteris supereffe, qui nihil adhuc, aut pa-
rum in bonis litteris promouisti? Commodius mul-
to feceris, si posthabitis illis ex quorū paleis paulum
colligitur fructus vnum tibi deligas Ciceronē, quem
semper velut archeypum feras, cuiusq; succum imbi-
bas & doctrinā. Nam & Cicero ipse, Terentiū (quem
familiarē suū vocat) semper habebat prae manibus:
Et Cyprianus diem nullum sine Tertulliani lectione
præteribat. Scipio item Africanus, Pediam Cyri de
manibus non ponebat. Quos si imitaberis, rem fa-
cies tibi vtilem, & mihi iucundam. Vale.

Epistola 64.

Vantum me pudeat puerorū nostri sæculi
Q nec tu credere, nec ego satis exprimere pos-
sem Fabuline. Permultos enim reperias in
uerecundos adeo & impudētes: vt (quāuis adhuc sint
elemētarij & abecedarij) iam tamen plurimū sibi tri-
buant: neque assurgant illis qui veteres omne genus
scriptores multis vigilijs, magna; olei impensa iam
excusserūt. Nolo putes deesse mihi in hac re testimo-
nia, aut me aliquid cōminisci. Nā quū nudiūquartus
reditē Nucerio, vbi metu pestis nullibi non seuiensis
duos & amplius menses fueram rusticatus, obuiū ha-
bui quendā puerulū, quem quū rogassem, quo iret.
vnde veniret, & cuias esset: dicere non erubuit indi-
gnū me esse, quo cum verba faceret, Causam percun-

stanti, respondit esse sibi circulum & encyclopediam illarum artium, quas in oratore perfecto requirit Fabius: mihi vero tantum esse incitiæ, quantum sibi doctrinæ, ac propterea non oportere, ut inter Archadiæ pecuaria, & musas, intetq; gratulos & olores aliquid esset commercij. Pueri insolentiam demiratus, satis habui consulere, ut Antyciram nauigaret, ibiq; sumpto helleboro repurgaret infaniam. Vale.

Epistola 65.

Am annis plus minus decem Grâmaticos
I sequutus es Pauline: neq; tamē ab incitiæ tenebris pedem eduxisti. Nam quū scribis aliquid aut loqueris, tertio quoq; verbo incidis in solecismum: nescio quis exculationis locus tibi sit relictus, culpam non potes deprecari, si per te steterit, quo minus profeceris: Credo tamē partem culpæ tuis præceptoribus ascribendam: qui prima rudimenta memoriarum tuæ non inculcaverunt: quiq; te adhuc implumē ad volatū provocarunt: & Dedalū fecerunt priusquā esses Icarus. Superest tantum, ut quāvis sero, discas tamen & ad prima redeas fundamenta. Noli putare hoc tibi futurū probro, ob etatē iam prouectā: Præstat in ipsa etiā seneſtute resipiscere, q̄ ad capulū vsq; delirare. Non puduit eloquētię parentē Ciceronē, post multas in senatu declamationes dare se Apolonio miloni recoquendū: Neq; Octogenariū Socratem musicę vacare: nec tibi quoq; turpe videri debet, in ipsa adolescentia, atque adeo virili etate proficere: eaque iacere fundamenta, sine quibus corruet quicquid super extruxeris. Quod solito brevius ad te scribo, dabis veniam: nam quum has a me literas nuncios poltulas

F ij

IO. RAVISII TEX.

ret, non erat mihi ocium ad mungendas nares. Deinceps plura scribam, interim saluebis ab amico qui commendat se tibi, de meliore nota. Vale.

Epistola 66.

Agna posteritati fit iniuria, grauemq; iacturam faciunt bonæ literæ, dum ea supprimuntur opera: quæ si prodirent in lucem & euentilarentur, omnes inde frugem caperent. Omnibus enim exploratum est & compertum, quantum studiosi detrimentum acceperint, in operibus Ennii, Lucilij, Cæcilij. Quadrigarij, aliorumq; plurimorum ex quibus nihil nobis præter nomen relictum est. Non placet mihi eorum scripta circumferri aut exponi venalia: qui temere & sine iudicio scribunt, quicquid in buccam venerit: neq; aliquid vnquam ad incudem reuocant. De his loquor qui quod rude primum pariunt, frequenter postea lambunt vsorum more, frequenter incudi reddunt, & seueram vbique apponunt limam: quique refrigerato inuentionis amore perpendunt postea, non tanquam authores, sed lectores. Quod te multis iam lituris fecisse, quoniam inconfesso est, & constans vbique prædicat fama: cur tandiu eos retines suspensos, qui de te multa sibi pergunt polliceri, quique opera tua lecturiunt certatim & empturiunt? Non est quod iudiciorum aleam aut maledicorum graphia reformides. Certo scio omnia ab omnibus probatum iri, quæ ex officina tua prodibunt, quum etiã quas tumultuarie scribis epistolas, omnes mirentur plurimum, atque adeo tanti faciant, vt rosas loqui videare, & omnia calamistris eloquentiæ compta dicere. Quare non minimo tibi daretur probro, si

EPISTOLAE.

43

omnium expectationē fraudares ac destitueres. Op⁹
est ergo vt parias, quod parturis iampridem.

Epistola. 67. *Epistola 67. ad Lucium*

Iratus sum plærunque cur nunc bonæ literæ

M pessum eant quæ superioribus annis tanto
in precio habitæ sunt: cur nunc literati nihili

fiant, qui quondam æstimabantur maximi, & habebantur numinum loco. Sed nihil est quod mirari debeat. Quondā enim artes precio & honore fouebantur: neque erat qui non assurgeret eruditis: adeo vt maximi quique principes, lucri loco duceret in oratorum & poetarū amicitia venire, & eorū scriptis famā suam ad posteros prorogari, & vindicari a mortalitate. Nunc vero quā mutata sint omnia, videt omnes. Sic enim sordent & vilescunt literæ, vt non solū non faueatur studiosis: sed illudatur etiānum. Nā multo pluris æstimatur (cur hoc relinquis inultū Iupiter) leones & parasiti, qui principū aures verbis delinunt: quique fumos vedunt, qui oleū in auriculas instillant: quam qui plus olei quam vini doctrine studio cōsumunt. Quare non est mirum literas ipsas in ruinam cecidisse nostro tempore, quo nec feritur literatis nec metitur. Vale.

Epistola. 68. *Epistola 68. ad Lucium*

Vdio esse nonnullos, qui credulitatē multarum rerū tibi insinuat: quiq; maria & montes promittūt: vt amplissimis pollicitationibus te trahāt in suā familiā. Quorū verbis delusus iā adeo insolescis, vt te alumnū fortunæ & partū existimes. Caue mi Lentule, ne eorū verbis qui hūc tibi faciunt fucū, sinistres tibi cadat si quid tua autoritate

F iij

IO. RAVISII TEX.

feceris. Nescis philosophorum permultos cū Diogene olera lauare maluisse, q̄ cū Arystipo epulas sectari regias. Cur ita queso? nūquid libertatis causa? Utinam periculū fecisses, q̄ acerbū sit & importabile aliena viuere quadra, & alterius pendere arbitrio. Si hoc esses expertus, tu liberā paupertatē opulentæ seruituti anteponeres. Vide mi Lentule, ne in eorum offensionem impinguas, qui sibi negociū insinuāt de rebus tuis, Male audies si quid feceris inconsulte. Nihil patimur tibi deesse: nemo istic te obiurgat. Tu es tui iuris. Viuis tuis legibus. Vadis dormitū & expergisceris, quando lubet. Ludis, cœnas, prandes quū placet, Quæ omnia tibi auferētur, si te feceris mercedinariū. Adde etiam qui te accersunt, multum fortasse de doctrina tua sibi promittunt, quā si opinione repererint minorem, occasionem protinus inquirunt, qua te detrudant tua domo: & si nullā repererint, fabricabunt tamen & cōminiscentur. Vide qua fronte hoc perfectum, tu dico, qui ad libertatem natus es, & ægre seruitutem pateris.

Vale.

Epistola. 69.

¶ Olebam tibi aperire, quam funesta sint omnia domi vestræ: quum tamen eius rei gratia aures meas precibus onerare nō desinis desiderium tuum explebo. Pater tuus intestatus mortuus est Calendis Ianuarijs. Mater morbo quartanæ laborat. Fratres tui sunt podagrici adeo, vt pedibus nequeant subsistere. Soror tua Lucretia est paralytica. Patruus Lentulus laborat morbo comitiali. Statius famulus est calculosus. Neptis Eugenia venit in suspicionem lepræ, quā arguunt liuens paulatim rās

ro, rauedo scabrae vocis, articulorum contractio, & rubri quidam neui membris omnibus, instar bottorum in nascentes, Matertera tua Julia incidit in tantam phrenesim, ut fanatico nescio quo errore duci, & foenum in cornu conclusum gerere videatur. Auus tuus intus & in cute passim corroditur cancro, neque reperiri potest qui eius morbo medeatur. Famulorum tuorum partim sunt cardiaci, alij stomachici: alij scellatici: nullus est quem praecognoscantia non tædeat vitæ. Si perconteris ut valeat tuus coquus Taratalla, actum est de eius vita & conclamatum. Est cadauer viuens: iam numeratus est in speculo Proserpine: & nauis Charonti preparat. In eo siquidem plurima cognoui, quæ eundem mortis argumentum promittunt. Nam tragulam complicat, dentes in somno collidit, membra praeter decorum detegi non curat, Praeterea eius labia contrahuntur, Oculi glaucescunt: dentes albescunt plus solito: oculi eius sunt profundiores quam prius extiterant: aspectum auditumque sine causa reformidat, & semiapertis dormit oculis. Quæ omnia signa esse mortis receptæ fidei auctores dicunt. Vide ergo quomodo tam tristi spectaculo, siccis oculis & sine lachrymis interesses. Superest, ut horum destitutus auxilio, prudenter tibi consulas. Vale.

Epistola. 70. شبه

Non parua dignus es nota: qui aspectum amicorum sine causa retugas, & videndi tui copiam nemini facias. Quod si semper feceris: praestabis culpam scelus alicuius, & gradis flagitij consciscere tibi videbere: cuius horrore discedas e medio, & latebras ingras. Quam etiam in suspicionem venisti, relictis litterarum studiis vxorē duxisse. Quod si falsum est, caue ne fiat, te poeniteret.

F. iiii

IO. RAVISII TEX.

matrimonij, quādiu viueres. Nā quomodo parares tibi victū, neq; arare neq; literas noli. Errares si q̄q̄ sperares a patre. Si te videret manum ad stipē porrigere, si sanguine flere tui, non tamen miseretur: neque obolum tibi daret ad emendam restim. Non est dissimulandum quin sit aliqua in coniugio voluptas: sed si prospiciēter obseruaueris quam sit brevis quot eam dolores, quāta sequatur poenitētia, nuptias vitabis cane peius & angue. Consule Hypponactem, quid duos dixit vxoris dies dulcissimos, nuptiarū vitā delict & mortis. Refer ad Alexandrum, qui dicit nuptiarum diem multorū malorum initium. Nam si pauper diuitem duxeris, dominā nō vxorē acceperis. Si pauperem, onus vitæ ferre non poteris. Si turpē, doleris. Si pulchrā, habebis cōmunem. Audi quid suadet Cheremon, vxorē (inquit) præstat efferre quā ducere. Interrogatus Symonides quid esset vxor. Viri (inquit) naufragium, domus tēpestas, quietis impedimentum, vitæ captiuitas, pœna quotidiana, pugna sumptuosa bestia contubernalis, canis ornata, malum necessarium. Horū consilio si oculos animumq; ad motueris, mutabis sententiā, & cito calculū reduces. Debes etiā apud te cogitare, multas puellas furtum verum videri formosas, quæ deorsum verum: nequis & vlcenibus crurum ubiq; scatent. Vale.

Epistola. 71.

*mihi
fuerit.* On videatur tibi mirum si nunc præ lætitia
oculus dexter mihi saliat: qui nudiū quartus
eram totus irrisibilis & agelastus. Accessit
mihi quod frequenti voto semper cupiueram. Pater
cōstituerat annos plus quatuor me in scholis captiuū

tenere, sed precibus amicorū (quos semper mea calamitatis miseruit) expugnat⁹, libertatē & exitū mihi promissit pridie Nati. do. Quod si præsiterit, deus sum. Fortunā ipsam anteibo fortunis meis. Nunquid enim seruire & miserum tibi videtur in hac languere carnificina, in qua nullus nisi de inferēdis verberibus sermo? Quales putas qui nos erudiunt pręceptores? diceres etiā plagiarios, carnifices, & tortores vulnerarios, inter lænas, inter lupas, & tygres educatos. Si quid fortasse aberrauerimus, si tantillū oculos deiecerimus, si vel vnguē latum recesserimus ab eorū mandato, tota vi consurgunt in pœnam. Denudant nos a calcaneo scapularū tenus: lacerant, rundunt, mutilāt, pedibus conculcant, parietibus illidunt. Nullū in miseriam nostrā non cominiscuntur impietatis genus. Sola oculorum toruitate & contractione superciliorum nos adeo plærunque terrent, vt malleus in ore cicullū incidisse. Quodq; summę infœlicitatis & extremę crucis est argumentū: quum in nos ita sæuiūt & debacchantur: non auderemus prę metu hęcere: nec my quidē aut gry facere. Quod si addiderimus verbum: iētibus pluunt, & colaphis grandinant. Tam perimus, quā qui iugulo implicatā iam habet restim. Excuterē tibi lachrymas, si cætera infortunia ad vmbilicum tantum perducerem. Vale.

Epistola.

72. *de mē h**de mē h
de mē h*

Vlti habent me suspectum latrocinij: quod
M nunc feticatus appareā & purpuratus: qui
 prius eram mulio & auriga: neque sibi pos
 sunt persuadere tantas sine furto accreuisse mihi di
 uitias, quibus vtinam explorati essent labores, quos

IO. RAVISII TEX.

peruli priusquam eo rerum peruenerim: non enim tam facile de me iudicarent, neq; miraretur me tam cito erectum e stercore. Quasunque habeo fortunas dijs acceptas refero: ausim tamen iuramento contendere, me meis laboribus plura multo meruisse. Nam ex quo tempore excessi ex ephebis, non recordor diem ullum sine linea preterisse me: quod semper subiret in mentem Portij Catonis, qui detestari solebat, si qua dies per incuriam inanēs effluxisset. Natus annos quindecim seruiui cuidam trapexitæ moroso supra quam sit credibile. Nam irascebatur ob rem nihili, ob floccos, ob vnguē praue sectum. Imperabat ad niētū oculi. Coniectare plerunque me oportebat, quid digito creparet. Si vitrum rupissem, comminuisset mihi caput sandalio. Iratus quādoq; aqua & igni mihi interdicebat. Perferebam omnia: neq; me piguit: moriens enim heredem me constituit meorum memor obsequiorum. Quas ego diuitias non temere prodegi, vt solent plerique. Nam conertī me ad studia, vbi quauis adultus breui tempore adeo profeci: vt foros meos relinquerē a tergo: & multis precellissem parafangis. Quum adhuc essem rudis, aliquid quādoque dabam muneris doctioribus: neque me pudebat cōsulere iuniores: cur enim puduisset, quum Socrates philosophorum optimus, a mulieribus doceri, indignum Philosopho non duxerit? Diotinam appellare magistrā, & Aspasiā frequentare? Hæc a te scribo Ligurine, vt exemplo mei, dominum tuum tantis obsequijs tibi demerearis, vt tuæ cōsultat paupertati.

Vale.

Epistola.

73.

Vid habes Pauline? quid frontem caperas?
Q videris mihi tristior solito: facies tua mœro-
ris promittit argumentum. Compertam ha-
beo tuam naturam. Tu in primore fronte geris affe-
ctum animi. Non consueueras hoc modo me presen-
te tristari. Secure potes acerbitalis tuæ virus mihi
euomere. Quicquid dixeris, perinde ac thesaurū con-
tinebo, & fortassæ dolori tuo medebor, si modo cap-
iat medicinam. Prius quam occurrerem tibi mihi ar-
ridebas, & a tertio usque iugere porrigebas dextram.
Cur sic te mutatum video? Nescio an verba mea nuz-
per cum stomacho exceperis: quibus te insimulabam
pigrissimæ: at ego alioversum loquebar: quod ut bilem tibi
excitarem. Propterea non ageres amicū: si hoc ipsum
mali cōsuleres. Quicquid dixi: preterpropter mouē-
dam tibi choleram dixi: semper dedi operam, ne quid
detrimenti vlla in te caperes. Amaui te a puero, &
molliter educaui: fouique semper mitius: quam alumnū
suum nutricula: neque grauatus sum studia me sæpe
numero interpellare, ut facerem, quæ in rem tuam es-
sent. Quare errares vehemēter, si aliā persuasione
indueres. Fac semper mei in te amoris periculū, non
inuenies me verbis tenuis amicū. Si qua te opera
mea tibi fuerit opus: ad me semper velut ad anchorā
confugas: qui te amet vehemētius habebis neminē.
Verum & volo, ut me semper candidum amicū, &
infucatum iudices. Non sum ex ea hominū nota: qui
in hospitio tantum formosi, palam blandiuntur, & clau-
culum mordent.

Vale.

IO. RAVISII TEX.

C Redo horam illam fuisse mihi fatalem, & inauspicatam : qua primū Luteriam veni.

Antea nihil mihi deerat, habebam omnia ex animi voto. Eram indut⁹ holoferico, bysso, & dalmatico. Ne multis agam etiam totus sericatus. Nunc vero incidi in tantam paupertatem & penuriam rerū: vt me oporteat domesticam & hostiatim victū emendicare, & manū ad stipem porrigere. Vale.

Epistola. 75.

N Vlla non hora mihi caueo ab insidijs tuis: nam te suspectū habeo furti & aliorū scelerum: quæ sunt turpissima relatu, & castas aures offendūt. Nullū fuit mihi frequētius votum: q̄ vt virtutē amplectereris: nunc vero de te nullā spem mihi promitto, omnē in te despero probitatē. Nihilominus quicquid ages: caue ne insolescas, & (vt est in prouerbio) exuiūm leonīs induas. Erūt enim qui retundent tibi arma, si secus egeris. Vale.

Epistola. 76.

Q Voniam auriculari nuper digitulo te percussī, nullo non die (vt multorum verbis ad me perlatus est) maledicere mihi desistis vbiq; locorū. Quod quare facias, miror summopere. Ea non sunt humani ingenij mansuetiq; animi officia. Contuiciare tamen vt voles. Si insimulaueris me superbix, latrocinij & aliorum id genus scelerum, nō vorterim manum. Si animus esset iniuriam reponere, & hanc tuam petulentiam retaliare, patet amplissimus dicendi campus.

Epistola. 77.

Satis superq; conspicio verissimam esse pa-
reemiam, qua aduersis fortunæ statibus nō
esse desperandū fertur, aut in prosperis mi-
nime superbiendum. Complusculos enim videre est,
grauibus infortunijs exagitatos, quos molli gremio
post paulo eadem complectitur fortuna. Contra vero
perplures non defunt, quos ab immensis opibus ad
humilem pastoris conditionem compellit. Quocirca
nosce teipsum nec tantum tibi tribuas. Vale.

Epistola 78.

Quandiu fuisti probatis morib⁹, & spem bo-
næ indolis præ te tulisti; rebus tuis semper
consultui, nunc vero quoniā ablegasti virtu-
tem, & hominum expectationē de te fefellisti, interdi-
co tibi domo mea. Quod minaris mihi satyras & mor-
tem, ego has comminationes non facio pluris quam
fulgur ex vitro. Si quid in me iandiu parturis, parias
quæso. Tanti facio verba tua, quanti nugas obstetrice-
cum, & delirantium iam vetularum. Si nihili pendis
quod dico, multo minoris æstimo quod facis. Vale.

Epistola 79.

Male agis & inique, si habes me suspectū in-
fidiatū aut alicuius in te cōiurationis. Hoc
cine est credibile me in eum insidias para-
re velle, cui quicquid habeo doctrinæ acceptū referre
debeo? Nutriuiſti me a puero, fecisti ex seruo, vt essem
libert⁹, & quod habuisti summū preciū, persoluisti mi-
hi. Næ inhumanus essem, & plane inciuilis: si tāta be-
ueuolentia excideret animo meo, Parce quæso furori,
tāisper dum rei veritas innotescat tibi clarius. Demū
si talem me reperias, qualē suspicaris, interdicas mihi

IO. RAVISII TEX.

domo tua, ipsaq; adeo consuetudine & familiaritate:
nam & ero dignus tanta nota. Vale.

Epistola 80.

D Emeruisti me tibi multis obsequijs: Dij fa-
ciāt, vt mihi liceat aliquando gratiā referre
& agnoscere beneficiū. Si velis fieri certior
rerū mearū, cōtineo me domi, neq; ampli⁹ sequor mi-
litiā, partim q̄ hęc p̄fessio nō videatur mihi magnæ
frugis, partim etiā q̄ præ senio iam sim emeritus &
donatus rude. Quod rogas, vt de fratre tuo bene me-
rear, eumq; ad yīā virtutis reducā, illud perfactū dif-
ficile est: iā enim adeo occaluit in sua nequitia, vt nul-
la sit spes eius reuocādi. Ad hęc aspectū meū refor-
midat ac refugit, quāta maxima potest opera. Vale.

Epistola 81.

O Mnes habēt te suspectum eius homicidijs,
quod heri perpetratum est in suburbijs, lio-
ram circiter nonam. Si res ita se habet, vitę
tuę non parum timeo. Non solum enim vapulabis a
carnifice compitatum: at (quod longe deterius est) tra-
heris ad furcam. Vide quonammodo effugium tibi
reperies. Nō poteris enim deprecari mortem, si quis
aduersum te sententiam tulerit. Præterea iudices in-
stabūt, vt ratiocineris vsq; ad assēm de pecunia, quam
vno abhinc anno temere prodegisti. Vale.

Epistola 82.

Non est mirum si parentes ignauiam tuam
pertrāsi, omni ope te destituerint: quoniam
(vt accepi) tu quotidie pernoctas in ala,
præterea insidiatrices quædam meretriculæ faculta-
tes tuas exhauriunt, & crumenā: a quibus nisi caueas,

non habebis tandem unde satisfacias tuis creditoribus & ab eorum ære te eximas. Vale.

Epistola 83.

AEpenumero multis periculis vitam obieci: vt ab his te redimerem quæ videbantur imminere tuo capiti. Nihilominus si quando opus est mihi opera tua, subterfugis astu te. Vtere tuis astutijs vt voles, futurum enim spero, vt nihil inde fructus consequare. Ad extremum dabis poenas tuæ ingratitude: nam non est incredibile, deos hoc scelus inultum relicturos. Vale.

Epistola 84.

Irari quidem satis nequeo impudentiam tuam. Vides corruptissimam tuam vitam probatissimis quibusque viris displicere, tu tamen nihili facis. Quum adhuc eras puerulus, omnes grande aliquid sibi promittebant de tua indole: nunc vero spem omnem futuræ in te virtutis ademisisti, vtue tuis legibus. Scies tamē parum frugis ex hac viuendi ratione tibi futurum. Longe prudentius faceres, si eorum consilium sequerere, qui tuæ prospiciunt vtilitati. Vale.

Epistola 85.

Qlenter & ægre fero, quod non facias frequentius videndi tui copiam: quum exploratissimum habeas meum in te amorem. Quotusquisque amicorum tuorum prospexit rebus tuis vigilantius quam ego? Te oro vtere amico tuo familiarius. Nulla in re (quam petiueris) repulsam passurus es. Vale.

Epistola 86.

IO. RAVISII TEX.

D II immortales, quam diuersa est hominū natura. Qui hac tempestate volunt rem augere domesticam, eos oportet assentatores esse maximos, multa dissimulare, habere animū a la-
bijs dissentientē: secus non dabitur locus, aut ratio augendę facultatis. Proinde si facilē accessum velis tibi paterē ad principes: Imprimis dicendū erit vale vī-
ruti, repudianda veritas, atq; etiam probandum gra-
tante & plausibili vultu, quicquid illi dixerint, aut fe-
cerint, vel si hominem interfecerint. Vide apud te, an
in iusta paupertate malis viuere, an per nephas dite-
scere: potior tamen mihi videtur honesta paupertas,
quam congregatę per scelus diuitiæ. Vale.

Epistola 87.

A Dimam tibi metū in quo nunc es, & exple
bo animū gaudio: quum quid tibi dixerō,
quod a receptę fidei hominibus intellexi.
Pater tuus cōstituerat te exigere sua domo, exorauī ta-
men meis precibus, vt propositū hoc immutaret. Da
operā vt eum in amore tui contineas. Nemo est mor-
talī, cui plura debeas, quā illi. De te (scio) bene mere-
bitur, si hominum expectationē non destituas. Vale.

Epistola 88.

V Su plerunq; accidit, vt illiterati grāmatisq;
multo pluris estimēt sese: q̃ homines egre-
gie docti, & oraculorū Sybillę interpretes.
Quod in te expertus sum. Luce clarius, est & vero
verius te adhuc esse elemētariū, vixq; a tenebris igno-
rantię pedem eduxisse: adeo tamē tibi places, & blan-
ditis, vt neminē prę te ducas hominē. Quæso prius
quā amplius insolescas, metire te tuo modulo, & utas

te dignum grammaticī nomine, q̃ ineptas quasdam differentias frivolasq; etimologias didiceris: Hal-
lucinaris plurimum, si tam breui gyro Grammaticen
concludas: quum oporteat perfectum grammaticum
Philosophos, Oratores, Poetas, Iurisconsultos, omne
denique scriptorum genus excussisse. Vale.

Epistola 89.

Requēs fuit mihi votum ac desiderīū, vni-
uersam vitā in bonis literis cōsumere: atq;
qui nimia aut (vt veri⁹ dicā) Orbiliana prę-
ceptoris mei feueritas vsq; adeo me diuertit & abster-
ruit: vt certū sit mihi Porcariū poti⁹ aut mulionē age-
re, q̃ diu eam sustinere crucē. Hoc si grauare & dolen-
ter terat pater tuus, consule quāso quonā modo pos-
tuerit occurrī, aut iri obuiā. Sum enim imparat⁹, neq;
cōsiliū locū habeo, neq; auxiliū copiā, vt ait Terentia-
nus ille Pāphulus, nec satis compertū habeo, quod re-
medium huic malo inueniam. Si ratione vlla fieri
possit cauere volo, ne ea res mihi sit infamiae. Vale.

Epistola 90.

Voniam pericōctaris sēpenumero quomo-
do res nostrę sese habeāt, volo explere ani-
mum tuū. Illud primū omniū scito, nobis
omnibus prospere esse laute & genialiter satis viui-
mus. Vnum est tamen quod male nos habet: quia fre-
quens est tibi cōsuetudo cum perdita nescio qua mu-
liere, quę facultates tuas omnes instar hyrūdinis exi-
git, & reipsum radit vsq; ad cutem. Vtinā consulte &
recta reputares via, q̃ fraudulentæ sint diobolares hu-
iuscemodi meretriculæ, animū tuum (vt coniicio) ad
aliud negociū appelleres. Erit q̃ succēsamus tibi, si

IO. RAVISII TEX.

in re nihil tantū semper feceris sumptū, proinde me deare huic malo, & quam poteris citissime. Vale.

Epistola 91.

In morte patris fingebas te plurimū dolere: verū ea sollicitudo bidui solum extitit, aut tridui: fuitq; ficta & similis præsecutum lachrymis: demum desijisti dolere. Tu non refers par pari, si iam patris oblitus es, qui tamen nihil vnquam tibi deesse passus est. Dabitur tibi magno probro, si hæc ingratitudo ad aures hominum perucnerit: propterea fac, vt probum decet adolescentem. Vale.

Epistola 92.

Vias te fecisse precium operæ, quod triviale quosdam versiculos conscripseris: hisq; perinde tibi places, ac si arduum aliquod opus & Areopagitarū theatro dignum edidisses. Te oro per amicitia nostram (quæ incepta a parvis cum ætate accreuit simul) caue ne sis tibi Suffenus, aut simias imiteris: quæ suos fortis quâlibet deformes, pro formosissimis admirâtur. Non moneŕe te huius rei, nisi certo viderē plus inde futurū detrimenti, quā utilitatis. Ceterū audio te quibusdā flagitijs deditum esse & procliuem, a quibus pedem reuoces, te quæso. Admodum enim difficile est, ab eo se malo extricare: cui quis ab ineunte ætate insuevit & innutritus est.

Epistola 93.

Fitui abs te decem auros solatos muneri, nulla quidem coactus necessitate aut indigentia: sed vt animum tuum pertentarem: nam (quod dijs habeo gratiam) auri & argenti est mihi abunde. Passus sum abs te repulsam: quod in ma-

gnam me traxit admirationem. Hoc enim scio me
 meis in te beneficijs meruisse, vt fortunas tuas ip-
 samque adeo vitam pro me exponeres. Quid pollic-
 cebaris montes & maria, dicebatque me esse tibi cha-
 riorē tuis oculis. Hæccine est illa beneuolentia?
 Qua fiducia id audes recusare, quod paulo ante pro-
 miseris? Nunc quoniam explorata est mihi fides tua,
 caue deinde ne conspectui nostro te offeras, facile ca-
 rebo opera tua. Vale.

Epistola 94.

Nescio vnde tibi crederit hic factus, vt abies-
 tionē me putes, quā quo cū verba facias.

Prīmū omnīū (quantū cōiicio) nō sunt tibi
 plures animi & naturæ dotes, quā mihi. Sed vt sint,
 debes propterea eo arrogantiæ concēdere, vt neminē
 præ te ducas hominē: Diuitiæ tuæ (vt cōiectura colli-
 go) hoc superciliū tibi non induunt. Nam licet patrē
 habueris vt omnīū hominū sapientissimū, ita locuplet-
 tissimū: rem tamē domesticā, iuxta & vniuersum pa-
 trimoniū sic prodegisti: vt parum absit, quin te opor-
 teat emēdicare victū hostiatum. Proinde te oro nolce
 te ipsum: nec tantum tibi tribuas quantū consueuisti.

Epistola 95.

Nescio quā rationē factū sit, vt in odiū
 tuum impegerim: nihil me omisisse puto
 quod amicū fideli debeat. Si forte conque-
 reris, quod nihil pecuniarū pridie ad te miserim, non
 est quod conqueraris: nam ego & nostrates fere om-
 nes, tanta rerum omnium penuria laboramus: vt pau-
 ci admodū reperiātur, qui habeant vnde vel medioc-
 criter viuant. Præterea non est credibile te iam pro-

IO. RAVISII TEX.

degisse, quod pridie dominicę Natiuitatis ad te misimus. Si quod aliud mceroris argumentum te pupugerit, maxime vellem cognoscere, vt possem resarcire & reparare, si qua per me iactura tibi cōtigisset. Vale.

Epistola 96.

Nullo fere non die te moneo, atq; vehementius iusto, vt proficias in bonis literis, quod tua doctrina modum aliquem reperias viuendi: nam parentes tui omnes vix habent, vnde se infos nutriant vel tenuissime. Itaque longe tua expectatione fallereri, si eorum fiducia iuuentutem in tempore consumeres, & (quod dici solet) vtrinq; aurem dormire ociosus. Si nihil promoueris, tu solus eris in culpa: neq; enim tibi deest ingenium, nec item boni præceptores, qui te bonas artes edoceant. Vale.

Epistola 97.

Nihil vnquam mihi respondet ex animi sententia: nec compertum habeo vnde inauspicatum hoc malum me semper confectetur, nisi quia aurem præsto nonnullis impositoribus, qui amicitiam vultu promittentes, furtim me decipiunt & verbis lactant: a quibus quum volo me extricare aut reuocare, nequeo: acrius tum nituntur: & dant operam, vt me trahant in suas pedicas. Quod non adeo grauare ferrem, nisi deciperet a quibusdam: pro quorum salute vitam meam multis quandoque periculis exposui. Te oro si quod huic malo remedium queat inueniri, exhibe te amicum, nullum etenim habeo præter te vnum, a quo ratio meę vtilitatis dependeat. Vale.

Epistola 98.

Onisulo tibi frequentissime quoniā modo te
C oporteat viuere, quibus cū versari, quos re-
 fugere, quos imitari. Videris tamen parui fa-
 cere quod moneo, nam nūquā reminisceris verborū
 meorum. Hoc vnū certo scio: neminem vnquā extit-
 tisse: qui prospexerit rebus tuis vigilātius q̄ ego. Dī
 dexque omnes illum perdant pessime, qui primū te
 diuertit, ne virtutē amplectereris: nam (vt videre est)
 adeo te corrūpit, & perditis inebriauit moribus, vt li-
 berandī tui nulla spes omnino relicta sit.

Epistola. 99.

Videris tibi fœlix, & (quod aiunt) cælū digito
V attigisse: quod quādam epigrāmata & ele-
 gias dederis in lucem. Putas enim te ma-
 gnam ab eo mercedem habiturū: cuius nomini opus
 ipsum nūcupasti. Noui hominē int⁹ & incute, eiusq;
 mores mihi sunt exploratissimi. Est opulētus quidē,
 verum etiā adeo tenax & illecebris, vt facilius sit,
 elicere aquam expumice, quā ex eius crumena plum-
 beum nummum extorquere. Si speras blādis verbis
 ipsum ambire & inescare, nihil agis. Aurē facile prae-
 stat adulatoribus & parasitis, sed semper palpū ob-
 trudit. Vale.

Epistola. 100.

Vid habes Nucernae dissimulas & suppres-
Q mis dolorem tuū quam potes maxime: &
 adulterino quodam risu letitiam promittis:
 est tamen aliquid quod intus te torquet pessime. Vbi
 primum te aspicio, arguo protinus animū tuum ex
 ipsa fronte. Mi animule (si me amas) noli te maceras-
 re. Quum te video vultuosa facie, & obductis super-

IO. RAVISII TEX.

cilijs, lachrymis nequeo temperare. Potes citra meum, arcanum mihi tuæ mentis cōmittere. Non est enim (quantum coniscio) in tota mortalium vita, qui magis honori tuo & famæ timeat, quam ego. Quod si nōdum satis explorasti, experire certius quum voles.

Vale,

Epistola. 101.

V Erba tua atque etiam mores magnopere mihi placent, adeo inquā placēt, vt incredibilis voluptas accrescat aīo meo: quum iucundissimo tuo aspectu frui licet. Aliquātulum tamen displicet immoderata loquacitas, nec mihi tantum: at etiam plerisque magnæ celebritatis hominibus. Si velles autē præstare meo consilio, parcius loquereris. Nā magna est heroica homini virtus, linguā cohibere, in cōuiuijs maxime: vbi quū quis impudenter loquitur aliquid aut inconsulte, non caret ebrietas suspicione. Aperte omnia dico, bene enim mihi promitto de tua beneuolētia iuxta & humanitate, vt existimem te æqui bonique cōsulturū, & nō laturum ægre, vel si acerbissime te obiurgauero.

Vale,

Epistola. 102.

Ici profecto nequeat, quā dolenter & ægre. D rulerim quod toto triēnio quo Luteriā habitas ternas tantum literas ad me miseris, & eas quidem breuissimas. Quid: quo tēpore discessisti a nobis, iurabas te scripturū vno quoque mense: vide quomodo cōsiteris tibi. Næ tu es egregie malus, dignusque multis plagis & cicatricibus: quod iam memoria tua exciderint, qui rerum tuarū semper & vbique faterentur. Emoriar, nisi te poeniteat tuæ in-

EPISTOLAE.

* 52

gratitudinis. Si vnquam videro te ad eā rerum inopiam redactū qua aliquando elaborasti: non miserebor tui vel si sanguine fueris. Vale.

Epistola. 103.

Emo est qui te nimis temeritatis nō arguat
N q̄ adeo superbe & elate respōdeas senatoribus. Nec iniuria sane. Periculosum est enim in eos temere murmurare & obloqui, penes quos vitæ nostræ iuxta & mortis pendet potestas. Iam hoc idem tibi prædixerā ante paulo, quā discoderes a me. Te oro si antehac imprudēter vitā institueris, vt post hac in teipsum descendas, & tuo te pede metiaris. Quicquid dico sine felle dico, nam quāvis infra meritum, & citra quā debuisti meā in te beneuolentiæ responderis: non possum tamen nō beneuole te hortari. Quum nuncius tuas ad me literas deferret, non pergit amplius ad antiquū meum domiciliū. Nam habito e regione Gymnasij Nauarrensis: vbi nemo est qui a secundo iugere mihi non assurgat, ob eā doctrinæ & virtutis opinionem, quam de me conceperunt omnes. Vale.

Epistola. 104.

Vit nescio quis apprime tibi familiaris: qui
F vitam tuam omnem ab ipsis (quod aiunt) crepundijs mihi enarrauit. At nihil vel modica dignum de te gloria intellexi, præterq̄ quod abstemius viuis. Nullo fere non die aleam protrahis in mediam noctē. Supra modū & messem tuā sumptū facis, & vltra quā tui parentes opinētur. Fieri nequit quin pessime tibi vertat, si voluptatib⁹ semper indulgeas, vt hactenus cōsuesti. Non ignoras te Luteriam

G iij

IO. RAVISII TEX.

profectum esse, præterpropter voluptates & ludos. Non respondes parentum de te opinioni:& meâ ipsius spem effellisti maxime. Hucusque merni de te supraquam debui: amaui te vltra quam tibi persuas deas. Verum nisi ab huiusmodi vanitatibus pedem reuoces, ego relinquam te omni ope destitutû,& interdicam tibi domo mea. Vale.

Epistola. 105.

Vtinam esse mihi ocium ab his occupationibus, quæ me nulla non hora inturbant, & fere obruunt. Facerem vt intelligeres, quantum nomini tuo tribuam. Aliquot abhinc dieb⁹ misi ad te nonnihil pecuniarum plus multo prope diem missurus. Vtrum autē acceperis, necne, clam me est. Si non acceperis, per me non stat, dedi enim cuidam homini, qui probatæ admodû fidei mihi videbatur, atque etiam dignus quo cum in tenebris tuto & citra scrupulum micare possem. Porro desine quæso litigare cû ligario. Certius & exploratius nosti hominē quam vt depingi tibi debeat. Mores eius domestice tanquā tuos ungues tenes. Præterea vulgo dici solet, gallinaceos in tuo sterquilinio plurimū valere. Si vni co verbo factionē cum eo susceperis, fretus parētum fiducia, interficiet te. Cæterū si Codrus domū tuam secōtulerit: caue maxime ne eum intromittas. Secus si feceris, te pigebit facti. Nam prima (qua mecum iacuit) nocte, pannos, culcitram, puluinar, locidē, suppedaneum, brachas, cothurnos, foccos, cæteraque id genus veltimēta (honor fit auribus tuis) turpissime petrecacauit & stercorauit. Vale.

Epistola. 106.

EPISTOLAE.

55

Vt abam eum animi candorē esse tibi con-
 P genitum, vt nunquam velles aliquid in me
 fraudis cōminisci. Vbiunque enim occur-
 rebā tibi, tu pellace vulge benignior blādiebaris mi-
 hi & aridebas. Nūc vero aperte video, te hominē es-
 se fraudulentū, & nigra (quod aiunt) cauda: atque ani-
 mum habere a lingua & labijs dissentientē, & procul
 remotum. Nā quum pericula multa me circumflete-
 runt, non solum non subuenisti amico, at etiam de in-
 dustria nocuisti. Nunquā per deum Herculem quies-
 cam ex animi sentētia, quin te cumulatissime, & cum
 multo fornore retalia vero. Quinq; anni iā praterie-
 runt, ex quo abunde, & ambabus (vt aiunt) manibus
 omnia tibi suppeditauimus: at si te oporteret victum
 emādicare, non extorqueres a me nūmum plūbeum
 ad emendam restum. Vale.

Epistola. 107.

Votidie fere cōuertis omniū in te oculos, q;
 Q sericatus appareas, superbiusq; induaris; q;
 vt fortunā tuā & facultatē deceat. Et (quod
 est extremū dementiæ) quod crines vertunt crimi-
 ni, tu laudi tribuis. Legistine vñquā hominū incēful-
 tissime probro datū esse Quinto Hortētio oratori: q;
 compositae circumspēcteq; & multa cū munditia indu-
 tus esset? Tu capillos vnguento delibutos pectus ad
 speculū. Vnico digitulo (quod aiūt) caput scalpis. In-
 tuescis lecticæ & plumis Sardanapali. Oculi tui sunt
 ludibūdi & ebricoli: manus inter agendū gestuose. Pu-
 tas hec omnia carere suspitione mali: quod per fōrdi-
 tatē nominare nō licet. Si me amas, & honori tuo vis
 pspicere: abstineas a nīmia illa corporis elegātia. Vale.

IO. RAVISII TEX.

Epistola. 108.

S Olus sum quem diligunt Diſ immortales: ſi nulla ægritudo voluptatibus meis interceſſerit. Pater meus (quod Diſ habeo gratiã) proſpere ſe habet & pugilice. Mater abunde pecuniarum mihi attulit. Quid queã expectare maius aut foelicius? Si forte fortuna aliquis me morbus inuas ſerit, ſub manu & dicto citius præſto aderunt infiniti medici, qui morbo meo medeantur. Vnum tamen eſt dũtaxat: quod me excrucias miſerrime. Ego ſum plane ignarus: literas ne a limine quidẽ ſalutavi, aut primoribus deguſtaui labijs: hoc ſi carerem inforturnio, ceteros mortalium præ me vno inſoeliciſſimos crederem. Vale.

Epistola. 109.

D Vm quid ſcribis, opera tua tibi ridẽt adeo, & blandiuntur, vt digna protinus exiſtimes quæ & euẽtilari, & in lucẽ prodire debeant. Qua in re non parũ timeo ne ſis tibi Sufferus ac ſe miã imitere: quæ ſuos ſortus quãlibet deformes p formoſiſſimis admiratur. Si ſaperes, ab alieno poti⁹ arbitrio penderes q̃ tuo. Cauene his aurẽm præbeas, qui te magnis laudibus palam efferunt, omneſq; latine lingvę principes præ te vno rudes & agreſtes eſe ſe prædicant, clam vero medio te monſtrant digito. Fallaces hoc genus paraſyti perbelle tibi imponunt, & te molliter meſcãt: vt aliquid ſemper trahãt in ſuã naſſam. Finẽ faciã huic epistolæ, ne verbis meis deſatigatus pertẽ deas: quãvis iuſta te obiurgatione inſeſſam. Si percõtaris vt valeam, bene ſane. Nulla eſt ægritudo, quæ animi mei ſeueritatẽ obnubilet: præ

tertiam illam cæcitatem. Hoc si abesset malum, cæ-
tera lætus essem. Vale.

Epistola. ii.

Ntea quum accerserbam te domum meam,
A tertio (quod dici solet) iugere & stadio mi-
hi ardebas, eorum oïno similis, qui in ho-
stio tantum sunt formosi, videturq; pellace vulpe be-
nignioris. Ne multis agam, adeo blâdiebaris, vt in-
dubitata fide omnia de te mihi promitterem. Nunc
tamen aperte video te ex eorû esse numero, qui mō-
tes & maria pollicentur; demum vbi res ipsa postulat,
nihil omnino præstant. Ablinc paucis diebus te ora-
ui: vt aliquid contra ius & contra æquitatem ageres,
vt eximeres me a periculo quodam: quod iminebat
capiti meo. Respondisti nulla omnino de causa decli-
nandum esse de via, etiam si amici crebris eslagita-
rint conuicijs. Sed dic mihi hominû equissime, vnde
nova istæc religio in te incessit & suborta est? Chilo
præstabilis homo sapiëntia, nunquid conseruâdi ami-
ci gratia falsum dedit consiliû? Nunquid & Pericles
promisit se accommodaturum amicis vsque ad aras?
Sed de his hæcenus. Si quando acciderit tēpus quo
indigeas opera mea, tu talionem accipies.

Epistola. iii.

Conge tua te fallit opinio, si putes nos aulic-
L cos cæteris mortalib⁹ esse fecliciores. Nos
quidē laute & genialiter viuim⁹. Habemus
aſſum diuinarū, induimur byſſo & purpura. Super-
be & plus q̃ tragice incedim⁹ palā populo. At multi
forissecus magnā præ se ferunt & promittūt opulē-
tiā, quib⁹ res est angusta domi & curta supellex. Alij

IO. RAVISII TEX.

vsque adeo obruuntur ære alieno, vt ipsam quoq; debeant animam. Præterea putas ne sub elegantissimis nostris tuniculis multam sordem quandoque delitescere? Plærique intus & in cute a calce ad verticem capitis sunt scabiosi. Alii omnino podagrici, & mēbroꝝ rum impotes: & (quod in maximā miserix partē repono) viuendū est nobis non arbitrio nostro, sed aliena (vt aiunt) quadra. Si quis nostrū in morbū quamlibet granem inciderit, nullo penitus indicio dolorē suum audebit exprimere: ne rideatur vt mollis & effœminatus. Præterea (si me audis) noli cōmutare solitam tuam professionem. Vale.

Epistola. 112.

Onquereris & plus nimio, & nudius quartus
C breuem quandam pecuniam amiseris: quod
me maxime reddit mirabundum, cum præsertim leuis & impœnitenda sit iactura, & quæ nullo ferè labore compensari queat & resarciri. Studerem tibi dolorem hunc excutere, nisi vereretur mea verba tibi fore irrita. Si velis rependere hoc detrimentum, quare non reuerteris ad pristinam professionē, quum præsertim ea sit quæstiuosa & exploratissimæ commoditatis. Aliud est, quod te monitū velim. Quum quis in odium tuū impegit, in eum protinus ructas, & euomis quicquid in buccam venit. Contra vero quum quempiam amicum tibi delegisti, prima statim fronte patefacis intima tuæ mentis arcana. Te oro ex consilio Ch. lonis, sic ames tanquam aliquanzdo osurus: hæctenus demum oderis, tanquam postea amaturus.

Epistola. 113.

I N Aprico nuper quiescebamus ego & pater tuus. Quum autem vna fabularemur, accessit protinus nescio quis nuncius agrestis, plane & inelegans: qui prædicabat se familiarissimum tibi fuisse, & eidem præceptori operam dedisse. Propterea percontati sumus ut valeres atque in literis profecisses. Respōdit ille te mortalium omnium pigerrimū & (quod aiunt) Epimenidis sopnum tuæ indormire negligentie. Id ubi primum pater tuus intellexit, turpibus in te verbis, & indignis relatu temperare non potuit. Si vis ut eum in amorem tui reuocem, expergiscere & ab eiusmodi nota quam maxime poteris caue. Vale.

Epistola 114.

C Ontrahis tibi pessimum nomen, quod nihil habeas frequentius in ore, quam verba obscœna, & quæ castas aures offendunt maxime: & (ut nihil dissimile) non desunt, qui ex ea procacitate linguæ, & illoto sermone mores tuos arguāt & metiantur, dicantq; vitam ipsam orationi respondere. Non est quod mihi succenseas, si te beneuole & amice corripiam: quoniā nostræ omnium aures iam calent turpissimo illo rumore, qui passim de te circumfertur. Caue tibi, nam si nota illa diutius increuerit, nunquam eluetur: & turpē vix poteris in bonam vulgi opinionem introrepere. Nemo est parentum tuorum, quem tantæ non pudeat turpitudinis. Et certe periculum est, ne turpissima tua vita desinant haberi in pretio. Vale.

Epistola 115.

IO. RAVISII TEX.

Pater tuus grauiter & iniquo animo tulit, q̃
audierit nullum esse tibi frequentius vo-
tum quam vt vxorem ducas: nec dubito
quin pessime tibi vertat, nisi renitatis qualicunq; astu
irrepere ad demerendam eius beneuolentiã. Sed dic
per deos omnes, ynde natura tibi incesit mutandæ
conditionis desyderium? Non ignoro multas esse in
tua professione miseras: verum hæ maioribus emos-
lumentis pensantur, & obliterantur. Ea causa ad te scri-
bo, vt te ab proposito diuertam & absterream: certius
enim quam tu video, quantam facturus sis iacturam,
si ab eius mandato vel ynguem latum recesseris.

Epistola 116.

Olim quum quid ad me scribebas, epistolæ
tuæ legebantur palam, & sine vlla vicij sus-
pitione circūferebantur. Nunc vero quum
quid scribis, manifestarius error tercio quobque verbo
deprehenditur. Qua in re homines non solum multa
lectione exercitati, at etiam tenues, & obscuro loco
nati te derident: neque est quisquam aure adeo surda
& iacenti: quin facile perspiciat, & animaduertat hanc
infcitiam. Timeo ne longa studiortum desuetudo, hac
barbarie te contaminauerit. Si velis redire ad inter-
missum, interruptumq; & interpolatum calorem, erit
quod speremus te nonnihil profecturum: at si diutius
insueueris huic negligentiae, iacta est alea, nos te omni-
nino desperamus.

Epistola 117.

Multi & sapientia & autoritate præditi, con-
queruntur sæpenumero de quibsdã scio-
lis, ineptuliq; & diobolaribus grāmatistis

qui pedibus (quod aiūt) illotis, ad sacrosanctas legum
& Philosophiæ disciplinas diuertunt: aut frequētibz
auditorijs palam profitentur, quum tamen nihil vn-
quam bonarum literarum nisi forte in transcurso, de-
gustauerint. Sunt etiam (prohi Iupiter) qui Platonem
legere velint, non vitę ornādę sed linguę orationisq;
comendę gratia: nec vt modestiores fiant, sed lepi-
diores. Vtinam vtinam iactanticuli isti nebulones nu-
garum tenuis docti inniterentur vestigijs discipulorū
Pythagorę, quorum nemini prius licebat, aut com-
mentari, aut verba facere, q̄ factus esset eruditus si-
lentio. Horum igitur periculo tibi magnopere cauē-
dum est, ne conicēdas altiores disciplinas: quę & ina-
genij & doctrinę captum longe exuperant. Vale.

proy Epistola 118.

D Olni sampridem, atque indies ingrauescit
animi mei ægritudo: q̄ vniuersum patri-
monium vix toto vertente anno prodege-
ris. Pater tuus nunquam minoris coenauit quam decem
aureis: nunquam minoris habitauit quam decem
millibus aureorum. Tamen ex tot tantisque opibus,
quas reliquit moriens, vix superest vrcus, aut fictilis
lagna. Sed certe nil mirum, vili enim vendidisti,
quod magno cmerat. Multi me pręsente stultitię
te infimularunt: semper tibi patrociniatus sum: sed no-
li deinceps expectare patrociniū meum, dum te
videro immutatū.

Epistola 119.

V Ideris ex eorū esse numero, qui quum nū-
hil refert pudet, vbi vero pudendum est,
tunc eos deserit pudor. Nudiūquan⁹ quū

IO. RAVISII TEX.

inimulauimus te ignorantia, proinus demissa fronte erubuiſti. Vbi vero adulteria tua in medium protulimus, culpe tuę patrocinari coepiſti: tantum abeſt, vt poenitentia ducereris. Miror qua fronte tot probroſas de te contumelias perpeti poſiſ. Bis ad ſubſellia iudicum tractus, extrema ſtetiſti fortuna & ita diſceſtiſti: non quod innocēs credereris, ſed ne iudices peierare ſe diceretur. Caue ne diuina ultio (quę lento gradu ad vindictam ſui procedit) ampliori exitio te reſeruet, tarditatemque, ſupplicij grauitate compenſet: multis enim fortuna parcit in poenam, & quem ſæpe caſus tranſiſt aliquando inuenit vt inquit ille. Vale.

Epiſtola 120.

f. e. u. m. d. n.
F Rater tuus publice proſitetur AENEIDEM
 Verg. magna doctrine ſuę oſtentione:
 vtinam tanto auditorum fructu & plauſu.

Non ſatis ſcio, quam gratiam inde relaturus ſit, nihilominus tanta eſt diſcipulorum noſtri temporis ingrati-
 tudo: vt vbi primum diſceſſerunt a conſpectu
 præceptorum, ſtatim obliuiſcantur veteris beneficij:
 neque agnoſcant per quos profecerint. Expertus &
 ſciens loquor. Multi enim ex officina & umbraculis
 meis prodierūt, qui nunc me nihilo pluri æſtimant,
 quam porcatium aut mulionem abiectiſſimum. Qui
 de ingratu bene merentur, hoc frugis referunt. Cæte-
 rum, quod me conſulis, an debeas aulicam ſequi vi-
 tam: ſi me rudis, immorare ſolite tuę profeſſioni: nec
 induas tibi aureas illas & ſucatas compedes. Melior
 eſt enim libera paupertas, quam vel opulentiſſima
ſeruitus.

Epiſtola 121.

Q Vum te obiurgo, & impietatis infimulo quæ rarissime proficiscaris ad templum, culpam tuam excusas, causarisque te esse podagricum.

Eo modo proxime atque tu aut etiam æque (vt iuxta mecum, ipse nosti, laboro: neque tamen mihi satisfacio, aut apud me conquietescere possum, quin tertio quoque die templum adeam, votiuas preces deo immolaturus, persoluturus, & oblaturus. Nemo est æque spernendus, quam quum pietatis obliuiscitur, & religionis. Amo te plurimum, nec hodie viuit quisquam mihi amicior ac tu. Nisi tamen perspexero te alio ingenio atque olim fuisse, fieri vix poterit, quin amicitia nostra refrigescat & minuat. Vale.

Epistola 122.

V Etum est quod scribit Lucanus. Nescit plebes ieiuna timere. Quoniam magna est rerum omnium penuria, & incredibilis annonæ caritas, multi qui labore & questu suæ professionis queritare sibi victum nequeunt, coguntur ad latrocinia & expilationes diuertere, aut viatoribus insidias moliri: licet certo videant se suspensum iri, si corripiantur. Sed quid facias, fames est adeo intolerabilis, & male suada, vt ad quoduis discrimen vitæ perferendum propellat. Ego & aliquot alij nuper ibamus rusticitum colligendi animi gratia: vix aberamus a Lutetia iter quinque stadiorum, quum ibi protinus quatuor sanguinati grassatores in dumis & vepribus delitescentes, in nos præter spem impetum fecerunt animo maleuolo & gladiatorio quibus nisi intrepide & aperto Marte resistissemus, actum erat de nostra omnium vitæ: nec tamen vsque adeo vitam tutari valui-

H

IO. RAVISII TEX.

mus,quin vnusquisque nostrum aliquod vulnus accepit. Hoc innuit eos non satis prudenter sibi consulere qui foras proficiscuntur soli,nisi suprema quædam necessitas adurgeat.

Epistola 123.

I Ncredibile videndi tui desyderium iam pridem me tenuit : adeo vt nulla nox prætereat,quin imago tua oculis meis obuerfetur & oberret. Et si liceret citra vllum discriminẽ ad te commigrare,commigrarem protinus:viamq; ipsam(quod aiunt)raptim deuorarem. Sed multa sunt,quæ ab hoc animi mei desyderio me remorâtur,& auocant. Nam præterquam quod ægre hodie & difficulter viuunt ob magnam annonæ caritatem,multi vbiuis locorum reperuntur milites,aut(vt verius dicam)grassatores. Literis tuis scire velim quonam modo viuant vestrates. Nam qui apud nos degunt, multis miserijs & calamitatibus obruuntur. Et nisi dij immortales res nostras clemẽtius intuantur & custodiant,periculum est, ne iniquissime nobiscum agat fortuna. Vale.

Epistola 124.

L iberares hanc urbem magna fece & perditionum hominum colluie, si eos tecum foras duceres,qui nullo non die de nostro omnium interitu cogitent & machinentur, atque etiam eorum saluti fortasse prospiceres:nobiscum enim diutius versari nequeunt,qui vitæ omnium & ceruicibus parant insidias. Et si qui forte fortuna remanserint, obseruabuntur vigilantissime,multisque præfidijs opprimuntur,ne commouere se contra tempus,possint. Nemo te habet suspectum coniurationis. Si alienus

est animus tuus ab hominū expectationē, muta mentem, mihi crede. Etenim tenebris vndique & luce clariora nobis erunt consilia tua omnia.

Epistola 125.

Quod ad me tribus abhinc diebus misisti opus, formosum satis & elaboratum superne mihi visum est: ipsumque (ni fallor) grande aliquid proficitur, & inauditum. Vereor tamen, ne non sis vbiq; similis tui. Si me audis, caue ne quid facias Horatiano monstro simile, ne ve vnum & alterum assumens pannum, ad intempestivas digressiones prodigaliter euageris. Labores enim risum tenere nequeunt, quum quis ab ipso principio verbis sexa quipedalibus ampullatur: demum remillo, & languente paulatim stylo serpit humi. Stude breuiter quanta maxima poteris diligentia, modo tamen propterea non fias obsecutus. Caue ab ampullosis illis & confragosis dictionibus, sed eatenus, vt propterea nerui & animi non deficiant.

Epistola 126.

Tantum scelerum te notant omnes, vt si vera sint quæ de te passim prædicantur, sperem te prope diem damnatum iti capitis. Nemo est quem tuæ turpitudinis corruptissimæq; vitæ non pudeat: vbi tamen tuæ salutis quis te monet, verba fiunt mortuo: nihil mea refert satagere rerum tuarum, quum tamen reminiscor periculi cervici tuæ imminētis, non possum non misereri. Quum ad iudicium subtellicia protraheris, tuorumque vis

IO. RAVISII TEX.

ciorum accusabere, inficiare quantum voles, verba tua non habebunt fidem præterea facillimum erit te concunere, pridem enim facta tua turpissima omnibus innotuerunt, & venerunt in apricum.

Epistola 127.

Ater tuus ægre satis & indignanter tulit,
P quod audiuerit te bonam ætatis partem contriuisse in humanis & politioribus literis, in quibus nihil est omnino frugis, nullum penitus emolumentum, sed illeætrices tantum, & velut quædam verborum meretriculæ, quæ nihil aliud profunt, quam aures titillant, & inebriant. Certius nosti, quam ut moneri debeas, quam curta sit domus vestræ supellex. Non est quod a patre amplissimas diuitias tibi polliceari, nisi tua vnius industria tibi ipse fabrices fortunam. Quare si sapias, cōuertere animum ad alias artes. In his enim tibi nec feritur, nec metitur. Quod autem scribis, & prodito quodam nebulone, qui passim tibi detrahit, vis audire quid sentiam? Bibe surdis auribus omnia eius conuicia, patere etiam si tuis oppedat naribus. Si enim velles eum retaliare, & eadem repercutere maledicētia, periculum esset, ne insanum eum redderes, qui tantum desipit.

Epistola 128.

Ridie quum redijsti Lutetia, putabas amicos omnes obuijs vlnis tibi gratulatu-
P ros, tuumq; aduentum admodum plausibilem fore. Nihilominus nemo omnium repertus est, qui tibi arriserit, immo vero cachinnum sustulerūt omnes. Causam si percontaris, non pudebit dicere. Eo te miseramus, ut in bonis literis proficeres, quam tamen de

te conceperamus opinionem, fefellisti. Semper enim porrectis (quod aiunt) dormiisti pedibus, & in vtrâ uis aurem: nec prima elemēta didicisti. Si hoc feceris fiducia nostri, erras haud dubie. Non enim mouebimur tuis infortunijs, vel si fleueris sanguine. Vale.

Epistola. 129.

P Ollicebaris mihi mercedē amplissimam, si doctrina mea ab ignoratiæ tenebris te educerē, non peperci labori, docui te quāta maxima potui diligētia, adeo ut iam prælectore non indigeas, possisq; (ut aiunt) nare sine coruice. Antea distuli mercedem meam repositum, q; fortuna tua uideretur mihi exilis & modica. Nunc vero opes tuæ creuerunt, omnia tibi suppetunt ad votum, & uigula (quod fertur) diuina. Quid igitur causæ est, quam ob rem nō reponis beneficiū? Arrogas ne tuæ unius uirtuti, si quid in bonis literis profeceris? Ista tua in gratitudo non adeo esset intoleranda, si quam rerum paupereris penuriā; at (ut iam dixi) habes omnia ex animi sententiā, tu es uelut bos apud aceruū; metis citra arationē, citraq; sementem. Non satis aperte video, quonam modo culpæ tuæ patrocinari possis.

Epistola. 130.

N On parū mihi displicuit, q; heri in quodam conuiuio inuenareris uerbis impudicis, creparesq; immunda & relatu turpissimā. Sed tua ista culpa non omnino caret uenia, putabas enim fortasse id ab omnibus laudatū iri: quod a quibusdam abiectissimis homunculis, cicerisque, & fractæ nucis

IO. RAVISII TEX.

emptoribus cōprobatur. Diu satis desipuisti mea quidam sentētia: nunc tibi relinquēdæ sunt nuces. Suda bis fateor non parum, prius q̄ priscum illum viuendi modum dedidiceris: at vbi desieris aliquandiu, nihil erit factu facilius. Vale.

Epistola. 131.

Onui te frequētissime, vt relicto studio poetico ad orationē solutam animū conuertas: nam versus tui quotquot scribis prodeunt inuicta (quod aiunt) Minertua, & musis collachrymantibus, Nihil est penitus frugis, nihil quod vel tātillum famæ tibi comparer, quin potius facis te publicam & cōmunem vulgi fabulam: adeo vt iam notissimus apud omnes inualuerit rumor: te esse velut asinum ad lyrā. Multo prudētius ageres, si tuo te pede menteris: nilque non æquum vīribus tuis assumeres. Vale.

Epistola. 132.

Insolentiam tuam satis ridere nequeo. Patet tuus parētesq; omnes pauperrimi sunt nudi tanquam ex matre (vt aperte nosti) vitam emēdicant hostiatim, manū ad stipē porrigunt (paucis) non habent vnde restim emanant. Tu tamen loci natalis nullam penitus habens rationem, superbis, non aliter q̄ si esses rex tragicus. Cui animi & capitis tui morbo quomodo possit occurrī, non satis video. Quum enim viri prudētes rerum tuarum volunt fatagere, & suadere quid factu sit vtile: aures occludis, perinde ac si per te satis scperes, esseque remotos ab omni vicio. Non adeo vicijs tuis offenderemur, si pauca essent: at tam multæ flagitiorum species vitam

tuam contaminat: n' vt nullus relinqui possit veniæ locus.

Epistola. 133.

Emper de te bene merui, sperās te aliquando fore frugi hominem, cenforemque omnium: at spes omnis futuræ in te probitatis omnino adempta est. Nam (vt audio) bonā iuuentutis partē stolidē cōrripuisti: dilapidastiq; vniuersum patrimonium in alea, fritilis, & (sphæristerio) Si essem liber laborum qui me nunc circūstant, & opprimunt, ad te quam citissime cōuolare, via ipsa (vt cum Sydonio loquar) deuorata idque sum facturū, dum per occupationes licebit. Quod si rem ita comperero, vt communis prædicat fama, scias animum meum fore multo remissionem, legnuſque in tui amorem quam prius irritatum iri.

Vale.

Epistola. 134.

Q Vum quid scripsisti, soles me adhibere iudicem tuis operibus: at dum suadeo vt ambitiosa recidas ornamenta, reddasque incudi quæ non bene tornata sunt, & pollita: mauiſ defendere delictum, q̃ inuerrere. Propterea ames te & tua sine rivali, nullum enim verbum assumā vltra. Quod autem percontaris, quid hic rerum agatur: Res creditu difficilis, & maximum risum tibi excitatura, nouissimis diebus accidit. Lentulus qui genialiter adeo & luxuriose prius viuebat, quique omnia prodigebat per luxum, nunc auarus vsque adeo factus est, vt inexplēbilis sit eius cupiditas. Nunc quoniam non suppetit ocium scribendi pluribus verbis: qui

H iij

IO. RAVISII TEX.

has ad te defert litteras, totum hominem suis coloribus graphice depingeret. Vale.

Epistola. 135.

On parum mihi displices: nec mihi tantum,
N at his omnibus, qui tecum aliquando versati sunt, q̄ sis adeo prodigus verborum, ac in tuam ipsius laudem propēsus, & procliuis. Ante omnia, pessime audis, & magno p̄bro tibi vertitur, q̄ palam te predices bellicosum. Comminaris egregie: verba tua nihil non martium spirant: at si quis te aggredere retur, fugā protinus arripes: totus animus tibi in pedes decideret. Quod qui norunt, temperare nequeunt a risu, quum audiunt has inanes de te gloriolas.

Epistola. 136.

Cū satis scio qua causa amicitia contraxeris cum Cornelio Dolobella, aut unde frequens adeo familiaritas tibi cum perditissimo illo nebulone, & (quod aiunt) terræ intestino, interceiserit. Qui ut aperte nosti, & patrimonio, & gentilibus hæreditatibus multatus est ob infinita flagitia: quibus ab ipsa iam tum infantia fuit innutritus. Corruptam adeo egit iuuentutem: ut se penumero ad subfellia iudicum pertractus esset, & in extremā stetitisset fortunam, nisi pecunia se redemisset ab inquisitoribus. Vbi vero ad virilem peruenit ætatem, nihilo secundior, immo vero deteriore fama usus est. Vnde nunc quoq; (ut plane vides) discedere e medio, & (quanquam morbo quartanæ aggrauante) per singulas noctes latebras commutare cogitur. Potuisses versari cū eo si libuisset, at semper ab ei⁹ societate ab-

stinui, licet quotidianis fere precibus inuitarer. Vale.

Epistola. 137.

Qvod e patria Lutetiam te contulisti, simul ad declinandam perditissimā quorundam nebulorum inuidiam, qui te oderant, quique per locum nonnunquam tibi comminabantur: paratim etiam, ut per ocium & requiem Apollonio Mosloni clarissimo dicendi magistro operā dares, factum tuum probo. Nihilominus, velis nolis redeas oportet. Nam res vestrae domesticae pessime se habent, & iam eunt pessum: nisi per te vnum tantae occurras calamitati. Turpissimū tibi esset in amicorum discrimen decidere, patris praesertim, cui fortunas tuas omneis, ipsamque adeo vitam debes cum anima.

Epistola. 138.

Familiaris ille tuus Gellius mortalium avarissimus, diues est quidē, at eius omnes diuitiae & occulto foenore creuerunt, & rapinis. Ut paucis omnia complectar: est bipedū omnium nequissimus, quosque terra sustinet sceleratissimus, ut de Iugurtha scribit ille. Vique adeo tamen hominē ipsum diligis: ut in eius verba iurasse videaris. Si velis aurem commodare cūlurae, facile te diuertā & reuocabo: at si omnia priua auctoritate velis agere, ego te relinquam, & milium faciā, ut adolescentem perditū & mihi desperatum. Vale & probe monentem sequere.

Epistola. 139.

Nihil vnquam tentavi aut molitus sum, quin optimates & ditissimi quique frequētes & obstinati confluerint ad resistendum mihi, nec

IO. RAVISII TEX.

Vnquam desierunt præpedire, quicquid quod mihi
esset voluptiferum, perspexerint. Proinde constitui in
reliquum tempus abstinere curia. Nam etiam lites il-
læ forenses macrum me faciebant, & extenuabant pe-
nitur. Præterea quid amplius optandum est mihi, cui
iam contigit abunde, quod ad viuendum laute satis
est? Qui sunt inexplebiles, & nullum suis votis finem
præscribunt, pauperrimi videntur, hisq; multo infœ-
liciores, qui victum emendicant. Vale.

Epistola. 140.

I fortuna ad animi votum mihi arrisisset,
S ab humili priuataque conditione ad am-
plissimos honores potuissem peruenire.
Nam populi multitudo semper mihi fauit, & ad me
confluxit ultro, operam suam in omni re promittens.
Soli diuites, aduersarios & propugnatores se præsti-
terunt. Quorum decreto vt primum comperi para-
tos esse, qui vi ac per arma me corripere, sententia
mutata pro temporum conditione quieturus sum.
Erat in manu mea terrorem maximum eis iniicere,
at si hoc fecissem, incredibilis inuidia me in posterum
mansisset. Vale.

Epistola. 141.

Omelius quo cum tibi familiaris est & fre-
C quens consuetudo, nuper tractus fuisset in
carcerem, nisi sponforum interuentu se a credi-
toribus redemisset. Qui, vt eum eriperent suas om-
nes fortunas, ipsam & adeo vitam cum tota supelle-
tile voluerunt oppignerare. Hæc tamen abiit per

posticum furtim, & insalutato quidem hospite. Incertum metu ne noui discriminis, in quo maturius subueniret imploranti patri, qui in repētum quendam morbum fertur incidisse. Porro fraier tuus apud omnes suspectus habetur cuiusdam homicidij: propterea sicubi gentium tibi occurrat, dic ei tacite & in aurem: vt mature sibi præcaueat. Nam si corripitur, nullis precibus quamlibet importunis consequi poterit: vt legibus soluatur in homicidas constitutus. Dic salutem meo nomine nostratibus amicis, atque etiam si qua ratione fieri possit, reconcilia me patri mihi irato, quod literis eius cunctantius paulo respōderim.

Epistola. 142.

Mnia tibi contigerunt ex animi sententia:
O idque adeo, vt nihil maius queam vouere.

Vnum est tamen in quo nō vsquequaque mihi places quod interim excrucies te ipsum. Si fomenta ista curarum posses relinquere, viueres multo diutius. Nihil enim est quod magis hominis vitam imminuet, quam molestæ illæ animi ægritudines. Propterea da operam: vt medeatis & occurras huic malo. Ante omnia caue ne adeo immoriaris lucro, vt propterea nolis te quandoque labori furti pere. Nam nihil est in rerum natura: quod exemplo dierum ac noctium alternas vices feriarum quandoque non desyderet.

Epistola. 143.

IO. RAVISII TEX.

Dimitor ingenium tuū: atq; etiam plurimi
A facio, paratam tuam in scribendo celeritatē
quod priusquam vestigio pedem educas,
multos sub manu versus euomas imitar illius Crisippi
cuius meminit Valerius. Hoc tamen non eo valet: vt
protinus euentilare debeas, quæ raptim adeo & tu-
multuarie cōponis. Nam quo quæque res est accelera-
tior, eo minus perfecta. Contra vero, quo lētius incre-
mentū suscipit, eo quoq; tardius desinit. Saluta meo
nomine Hermodotū, eumque diuertas, ne a scholasticā
vita ad aulicam se conuertat. Principes isti sunt ad-
modum liberales & prodigi verborum, suisque famu-
lis montes & maria promittunt, ac verborum inducūt
credulitatem. At vbi diu satis eorum opera vsi sunt
verba emittunt pro forma. Vale.

Epistola. 144.

On parum mihi displices, nec mihi tātum:
N at omnibus etiā, quibuscum aliquando fuit
tibi frequens & familiaris cōsuetudo, quod
vnumquēq; crimineris palā & vituperes: quū tamen
hodie sceleratior te viuat nemo. Consilius multo &
prudētius ageres, si tuam ipsius carperes vitam. Nam
(vt in Salustium scribit Cicero) carere debet omni vi-
cio qui in alterum dicere est paratus. Fateor neminē
esse mortaliū, qui omnibus horis sapiat. Nihilominus
id intolerabile est: quum quis pergit male semper age-
re. Cæterū scis quid in aurem tibi nuper dixerim. La-
boras quodam vitio arcano, & paucis cognito: a quo
nisi desuescas, tandem veniet in lucem. Veritas enim
filia est tēporis, & dies omnia reuelat. Neque est quic-

quam tam arcanum, quin aliquando euentiletur & a tenebris prodeat in apicum.

Epistola 145.

Ram vegetis viribus & expedito corpore,
E priusquam ad perdiscēdas literas animum
appulsiſſem, nihil penitus dolebat mihi: at
nocturnę lucubrationes vſqueadeo me attenuarunt &
confecerunt, vt pedibus infirmis ſubſiſtere nequeam.
Deſinas ergo mirari, ſi ægre & inuitus fere repeto lu-
dum literarium. Nam quotieſcunque illuc redeo, vi-
dere videor locum mœroris & triftitię plenum, &
quandam (vt aiunt) Trophonię ſpeluncam. Præterea
toto fere triennio oleum & operam luſi. Nam dedi
operam ſemitorio cuidam & pœnitendo magiſtello,
ſub quo parum aut nihil omnino profeci: quod tamen
negligentię meę non eſt aſcribendum, at potius eius
ignorantię. Erat enim plane rudis & illiteratus, nec
vnum bonas literas ne a limine quidem ſalutaue-
rat. Vt finiam, vniuerſam eius doctrinam vicioſa nu-
ce non emerem.

Epistola 146.

Irantur nōnulli vitam ruſticam tantis a me
M commendari laudibus, & (quod aiunt) ad cę-
lum ferri: qui ſi cognoſcerent quantum ſit
in ea voluptatis, relictis vrbibus vellent ruſticari, viro
imprimis conuenienter naturę, nihil eſt quod diuel-
lat mihi ſopnum. Nihil quod ſtudium interpellet.
Sed fac nobis ruſticis non multum eſſe diuitiarum,
quid inder? Num tamē propterea damnum certius aut
propius medullis accipimus, quam vel maxime num-

IO. RAVISII TEX.

matr! Vos urbani & qui servitatis diuitibus, genialiter quidem & laute viuitis: at caretis libertate, quam omnibus Arabum diuitijs longe præpono, perpetuam servitis servitutem, vobis obseruandum est, quid domini digito crepent. Si vobiscum immaniter & centaurence loquantur, surdis auribus perferendæ sunt omnes contumeliæ, nec licet hiscere præ metu. Nolim te incastigatum relinquere, nam videris mihi attentior ad rem quàm satis est: Quod autem dicis me quibusdam ridiculum esse & contemptibilem ob meam istam poenam & paupertatem, non verterim manum. Si percontaris ut valeo, sum lætus omnia: excepto quod durum est mihi tandiu carere fructu iucundissimæ tuæ consuetudinis.

Epistola 147.

O Peram meam ipsamque adeo pecuniam tibi puero gratuitam semper contuli, nec minore studio adultum prosequutus sum. Non memini me unquam abrogasse tuis mandatis. Si quid in me beneficii contuleris, abunde aut etiam cum foenore rependi. Propterea finem facias tuis calumnijs, neque pergas me fraudulentum & impostorem dicere. Nemo est omnium, qui non fateatur me hominem apertum, sine fuce & extra omnem doli suspicionem. Et si facultas mea sufficeret ad subleuandam & resarciendam istam tuam poenam: faceres adhuc periculum manifestius amoris erga te mei, at paupertas tua maior est multo, quam quæ opibus meis subleuari possit. AEqui bonique consulas hæc mea verba: nam aliorum tendunt quam ut bilem & stomachum tibi moueant.

Vale,

Epistola 148.

F Alleris plurimum, si quid expectas gloriæ
ex eo opere quod in lucem nuper edidisti:
nam præter plurima (quæ deprehenduntur
passim) errata, peccasti in ipso quoque operis ingressu.
& insulse adeo, ut nullus pateat excusationis locus. Fe-
cellisti plurimum quam de te cõperant omnes expe-
ctationem. Publicus erat rumor te iam in literis abun-
de promouisse. at res longe aliter se habet ut video.
Si animus tuus aspirat ad diuitias, te oportet consul-
tius rerum tuarum satagere. Hac enim via non perue-
nitur ad honores & magistratus. Si me audis, dissuade
ab antiqua illa morum consuetudine.

Epistola 149.

Q Vum culpæ impunitas, & liberior peccandi
licentia, atque etiam leuitas pœnæ augere
soleant vicia; non constitui in delictis vestris,
cõtinere. Si boni eritis, amabo vos vniçe, nulli rei ma-
gis studebo, quam vtilitati vestræ. Et quandiu pecu-
niæ mihi suppetet, non permittam vobis deesse quic-
quam. Contra vero si posthabita virtute diuertatis ad
corruptissimos mores, & degeneretis a parentibus,
quorum inculpatissima fuit vita: augebo pœnas faci-
norum: tantum abest ut eas imminuere velim. Si de-
syderetis proficere in schola mea, fores apertæ sunt.
Nullum penitus laborẽ detrecto, dummodo videam
vos beneuolos, & animo in me propenso. Ut spero non
pigebit vos meæ doctrinæ: nam (quod de Ilocra-
te fertur) innumeri linguæ latinæ principes ex meo

IO. RAVISII TEX.

iudo literario tanquam ex æquo traiano prodierunt. Nemo vestrum propter adultam iam etiam debet erubescere quo minus proficiat. Nam & Cato iam Octogenerius operam dedit literis græcis. Et parens eloquentiæ Cicero post amplissimos in repub. magistratus adhuc se dedit recoquendum Apollonio Moloni clarissimo tunc dicendi magistro.

¶ Ad Lectorem.

H Abes candidissime Lector Textoris viri perpaucorum hominum aliquot epistolas non vulgaris eruditionis. Quem si fata diutius nobis servassent incolumē, ausim vel invidia testis aut monio iudice, contendere: cæteros omneis nostræ tempestatis homines multis fuisse parasangis præcessurum, multisque præcursum stadiis. Sed quid facias, sic vnumquaque sua manent fata. Stat parcarum constans ordo & invariabilis. Superest lector optime, ut mortuo seu potius e morte ad vitam vocato bene preceris: mortuum petulantissima non infecteris lingua, si vetat honestas iuxta & pietas, mortuum ledere.

Tetrasichon ad pium Lectorem.

Quid tantis luges lachrymis, cur impia clamas
Numina, Textorem sic perisse putas?
Num periit, clausa quem fouent sydera sorte?
Define, Textoris molliter ossa cubant.

FINIS.

